NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2027

Cuprins

Introducere..... 3
I. Contextul macroeconomic și perspectivele pentru perioada 2026–2029..... 4
II. Politica bugetar-fiscală și vamală pentru anii 2027-2029……..9

2.1. Obiectivele politicii fiscale și vamale și politicii de administrare fiscală și vamală pe termen mediu.....9
2.2. Politica în domeniul cheltuielilor.....17
2.3. Politica în domeniul datoriei de stat pentru anii 2027-2029.....22
III. Estimările bugetului public național pe anii 2027-2029 22
3.1. Bugetul public național 2027 22
3.2. Bugetul asigurărilor sociale de stat 2027.....37
3.3. Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală 2027 37
3.4. Bugetele locale 2027 38
3.5. Datoria de stat și deservirea acesteia în anul 2027 și estimări pentru 2028-2029 39
IV. Proiectul bugetului de stat pentru anul 2027…….....…….43
4.1. Veniturile bugetului de stat 43
4.2. Cheltuielile bugetului de stat.....50
4.3. Soldul (deficitul) bugetului de stat…….....……57
4.4. Cheltuielile în cadrul grupelor funcționale principale.....60
4.4.1. Servicii de stat cu destinație generală 60
4.4.2. Apărare națională 63
4.4.3. Ordine publică și securitate națională 64
4.4.4. Servicii în domeniul economiei 66
4.4.5. Protecția mediului 74
4.4.6. Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale 78
4.4.7 Ocrotirea sănătății 81
4.4.8. Cultură, sport, tineret, culte și odihnă 84
4.4.9. Învățământ 87
4.4.10. Protecție socială 91
4.5. Raporturile dintre bugetul de stat și componentele bugetului public național 94
4.5.1. Transferurile către bugetele locale 94
4.5.2. Transferurile către bugetul asigurărilor sociale de stat 100
4.5.3.Transferurile către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală 101
4.6. Acțiuni generale.....101
4.7. Prioritățile de cheltuieli în conformitate cu Agenda de reforme aferente Planului de creștere economică al RM…….....……102

Introducere

Proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2027 este elaborat în conformitate cu cadrul normativ în vigoare care reglementează domeniul finanțelor publice și al politicii bugetar-fiscale.

La baza proiectului legii bugetului de stat pentru anul 2027 stă continuarea implementării reformelor asumate în cadrul ***Planului de Creștere pentru Republica Moldova,*** susținut de Uniunea Europeană, având drept obiective consolidarea rezilienței economice, stimularea investițiilor și creșterea competitivității economiei naționale. Totodată, proiectul ia în calcul impactul estimat al măsurilor noi de politică fiscală și salarială, orientate spre consolidarea cadrului bugetar-fiscal, mobilizarea sustenabilă a veniturilor publice, eficientizarea utilizării resurselor bugetare și îmbunătățirea politicii de remunerare în sectorul public.

Proiectul bugetului de stat pentru anul 2027 se fundamentează pe prognoza indicatorilor macroeconomici, actualizată în luna iulie 2026 de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, luând în considerare evoluțiile economiei naționale și globale. Perspectiva macroeconomică rămâne încă expusă unor riscuri generate de incertitudinile geopolitice și economice regionale și globale, volatilitatea prețurilor la resursele energetice și alți factori externi.

Proiecțiile macroeconomice indică menținerea unui ritm moderat de creștere, susținut de stabilitatea macroeconomică în condițiile consolidarii bugetar-fiscale. Pentru anul 2027, scenariul de prognoză macroeconomică prevede o creștere a produsului intern brut (PIB) în termeni reali cu ***2,8%*** față de anul 2026, atingând în termeni nominali valoarea de ***422,4 mld. lei.***

Conform estimărilor pentru anul 2027, comparativ cu parametrii aprobați/modificați pentru anul 2026:

- ***veniturile*** bugetului public național vor înregistra o creștere de **12,9%**, și vor constitui - ***151 545,0 mil. lei;***
- ***cheltuielile*** se vor majora cu ***9,1%***, și vor constitui - ***171 775,0 mil. lei;***
- ***deficitul*** bugetar este estimat la nivelul de ***4,8%*** din PIB sau ***20 230,0 mil. lei.***

Acest nivel al deficitului de 4,8% depășește plafonul stabilit de regula bugetar-fiscală prevăzută la art. 15 din Legea nr. 181/2014 privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală. Derogarea este justificată de necesitatea asigurării finanțării investițiilor publice și a reformelor prioritare, menite să accelereze dezvoltarea economică, inclusiv a celor aferente Planului de creștere susținut de Uniunea Europeană.

Principalele măsuri ale politicii bugetar-fiscale *pentru anul 2027 vizează:*

- *Politica fiscală şi vamală*: implementarea unor măsuri noi menite să faciliteze activitatea economică, să asigure o aplicare mai echitabilă a legislației fiscale și vamale și să consolideze baza de venituri bugetare;
- *Politica salarială:* implementarea unei politici salariale sustenabile în sectorul bugetar, orientată spre majorarea graduală a salariilor, reducerea discrepanțelor salariale și consolidarea capacității instituționale de atragere și menținere a personalului calificat;
- *Educație:* implementarea reformei „Restart" în domeniul educației;
- *Protecție socială și energie:* continuarea măsurilor de reducere a vulnerabilității energetice, prin mecanisme țintite de compensare pentru consumatorii vulnerabili, precum și ajustarea prestațiilor sociale, inclusiv a pensiei minime și a altor alocații finanțate din bugetul de stat.

Parametrii principali ai proiectului bugetului de stat pentru anul 2027 sunt:

- ***Veniturile bugetului de stat*** se estimează în sumă de ***92 325,0 mil. lei,*** în creștere cu ***12 050,5 mil. lei*** *(sau* ***15,0%)*** față de bugetul aprobat/modificat pe anul 2026;
- ***Cheltuielile bugetului de stat*** se estimează în sumă de **112 255,0 mil. lei**, consemnând o majorare de **8 908,7 mil. lei** (sau cu **8,6%)**, comparativ cu bugetul aprobat/modificat pe anul 2026;
- ***Deficitul bugetului de stat*** este prevăzut în sumă de **19 930,0 mil. lei,** ceea ce reprezintă **4,7% din PIB.**

Ca structură, proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2027 cuprinde: partea textuală, care include prevederi generale și reglementări specifice anului bugetar 2027, și anexele la proiect. De asemenea, proiectul de lege este însoțit de Nota de fundamentare și de materiale informative adiționale (tabele analitice și note explicative), destinate să faciliteze examinarea și promovarea acestuia în Guvern și Parlament.

I. Contextul macroeconomic și perspectivele pentru perioada 2026–2029

Evoluția economică în semestrul I 2026

Economia Republicii Moldova a înregistrat o creștere reală de 0,6% în semestrul I 2026 față de perioada similară a anului precedent, PIB-ul nominal constituind 165,8 mld. lei. Ritmul de creștere s-a accelerat moderat de la 0,4% în trimestrul I la 0,9% în trimestrul II, iar în termeni ajustați sezonier PIB-ul a avansat cu 1,4% față de trimestrul precedent.

• *Din perspectiva formării PIB*, creșterea a fost susținută în principal de sectorul energetic (+16,2%), agricultură (+7,9%), industria prelucrătoare (+6,4%) și comerț (+1,6%). În schimb, contribuții negative au fost înregistrate la construcții (−9,7%), informații și comunicații (−8,0%), tranzacții imobiliare (−8%) și învățământ (−2,7%).

• *Din perspectiva utilizărilor*, principalul factor de creștere a fost exportul net (cu o contribuție pozitivă de 1,9 p.p.), pe fondul majorării exporturilor de bunuri și servicii cu 12,2%, într-un ritm superior importurilor (+3,1%). Consumul final al gospodăriilor populației a crescut cu 1,5%, în timp ce formarea brută de capital fix s-a redus cu 1,4%, temperând activitatea economică.

Revizuirea prognozei macroeconomice (iulie 2026)

În luna iulie 2026, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării a actualizat prognoza macroeconomică pentru perioada 2026–2029 într-o manieră mai prudentă față de cea preliminară din martie, pe fondul deteriorării mediului extern și al persistenței presiunilor inflaționiste:

Creşterea economică: Ritmul de creștere a PIB pentru anul 2026 a fost revizuit de la 2,2% la 1,8%, iar PIB-ul nominal a fost estimat la circa 388,0 mld. lei, reflectând contribuția mai modestă a cererii interne.

Inflația: Prognoza inflației pentru 2026 a fost ajustată în creștere, atât ca medie anuală (de la 6,6% la 7,3%), cât și la sfârșitul anului (de la 6,3% la 8,2%).

Cererea internă: Estimarea privind creșterea consumului populației a fost redusă de la 2,0% la 1,7%, iar cea a investițiilor de la 14,2% la 4,5% în 2026.

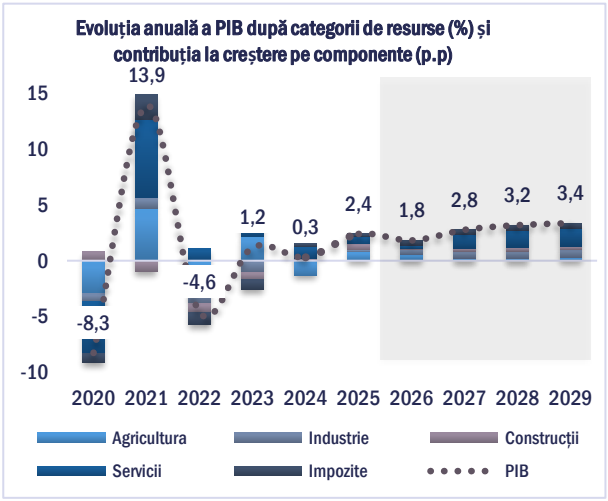
Comerțul exterior: Revizuirea în sus a producției agricole și industriale a permis majorarea prognozei de creștere a exporturilor de la 7,9% la 11,7%, concomitent cu temperarea creșterii importurilor de la 8,6% la 7,5%, contribuind la ameliorarea balanței comerciale.

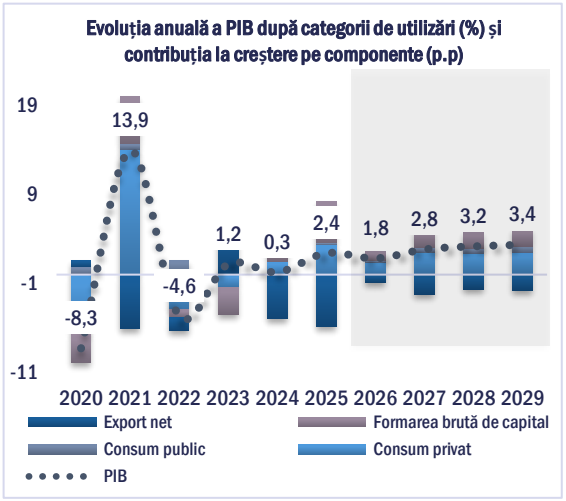
Piața muncii: Prognoza salariului nominal mediu lunar a fost ajustată ușor de la 17,2 la 17,0 mii lei, iar creșterea salariului real de la 5,4% la 3,4%, pe fondul inflației mai ridicate.

Perspectivele pe termen mediu (2027–2029)

Pentru perioada 2027–2029, economia Republicii Moldova este prognozată să înregistreze o creştere între 2,8% şi 3,4%, intrând într-o fază de redresare economică susținută de aprofundarea parteneriatului cu Uniunea Europeană și de accelerarea implementării reformelor structurale. Un impuls major în toate sectoarele economiei va fi generat de implementarea ***Planului de Creștere pentru Republica Moldova***, susținut de UE, care va stimula investiții publice și private, va

spori productivitatea și va contribui la creșterea nivelului de trai al populației.

Sursă: *BNS, estimările MDED*

<u>Evoluția componentelor cererii interne și externe</u>

Investițiile: Formarea brută de capital fix este prognozată să crească cu circa 4,5% în 2026, marcând o temperare față de ritmul din 2025 (+16,9%), influențată de deteriorarea contextului extern. Escaladarea conflictului din Orientul Mijlociu afectează încrederea investitorilor și determină amânarea unor proiecte, iar scumpirea produselor petroliere de bază va conduce la creșterea costurilor de investiții, în special în sectoarele intensive în energie și transport. Cu toate acestea, investițiile vor continua să fie susținute de proiectele publice de infrastructură, inclusiv în domeniile energetic, de transport și utilități, precum și de programele de sprijin guvernamental și accesul la finanțare externă, în timp ce investițiile private vor rămâne dependente de evoluția condițiilor de creditare și de incertitudinile regionale.

Consumul: Consumul final va înregistra o creștere de 1,6% în anul 2026, după avansul de 3,5% din 2025, menținându-și contribuția pozitivă la cererea internă, într-un context prudent. Evoluția este temperată de erodarea puterii de cumpărare a populației, cauzată de scumpirea energiei și a bunurilor importate, dar este susținută de majorarea salariului minim, reforma salarială în sectorul bugetar și indexarea pensiilor. Pentru perioada 2027–2029 se anticipează o accelerare a consumului privat de circa 2,9% anual și a celui public la o medie de circa 3 la sută.

Comerțul exterior: În anul 2026, exporturile de bunuri și servicii sunt estimate să crească cu 11,7%, impulsionate de redresarea sectorului agricol și a industriei prelucrătoare, precum și de cererea externă pentru serviciile IT și BPO, deși ritmul de creștere ar putea fi moderat de constrângerile pe piața muncii și de incertitudinile externe.

Importurile de bunuri și servicii vor crește cu 7,5% în 2026, reflectând cererea internă pentru bunuri de consum, resurse energetice și echipamente tehnologice. Pe termen mediu (2027–2029), exporturile vor crește cu 8–11% anual, susținute de

diversificarea produselor și piețelor, precum și de aprofundarea relațiilor comerciale cu Uniunea Europeană, iar importurile se vor menține în intervalul 7–9% anual.

Perspectivele pe sectoare economice

Agricultura: Sectorul agricol își va menține dinamica favorabilă, cu o creștere estimată la circa 7% în anul 2026, susținută de consolidarea producției vegetale și de redresarea sectorului zootehnic (ca efect al programelor de subvenționare). Începând cu anul 2027, perspectivele sectorului se vor îmbunătăți treptat, pe fondul încetării conflictului din Orientul Mijlociu și al eliminării restricțiilor de navigație prin Strâmtoarea Ormuz, precum și datorită investițiilor în sistemele de irigații și tehnologii moderne și extinderii accesului la piețele externe. Cu riscurile climatice rămânând principala vulnerabilitate, în perioada 2027–2029 sectorul agricol este prognozat să crească cu 2,7–3,2% anual.

Industria: Sectorul industrial își va menține dinamica pozitivă pe termen mediu, continuând să susțină creșterea economică. După o majorare de aproximativ 2,5% în anul 2025, valoarea adăugată brută în industrie este prognozată să crească cu circa 5% în anul 2026, urmând ca pe termen mediu ritmul de creștere să se accelereze până la 5,7–6,9% anual.

Industria prelucrătoare este principalul motor al evoluției sectorului. În cadrul Programului Național de Dezvoltare Industrială, cele șase subsectoare strategice (industria electronică, industria chimică și farmaceutică, industria componentelor auto, industria materialelor de construcții, industria alimentară, textile și confecții) vor fi susținute în continuare prin Schema de Ajutor de Stat.

Producția de energie își va menține ritmurile ridicate de creștere din ultimii ani, pe fondul intensificării investițiilor în capacități de generare, în special în surse regenerabile (fotovoltaice și eoliene), orientate spre diversificarea surselor energetice și reducerea dependenței de importuri.

Industria extractivă va fi stimulată de cererea de materii prime din partea sectorului construcțiilor, susținută de implementarea proiectelor publice de infrastructură.

Construcțiile: Sectorul construcțiilor ar putea înregistra o evoluție mai moderată în anul 2026, cu o posibilă stagnare după avansul de 6,6% consemnat în 2025, fiind influențat de presiunile inflaționiste, condițiile de creditare și modificarea condițiilor programului „Prima casă plus”. Pe termen mediu (2027–2029), activitatea din sector se va consolida și va accelera ritmul de creștere, în intervalul 4,5–4,8% anual, susținută de investițiile publice în infrastructură și condiționată de ameliorarea mediului extern, inclusiv de detensionarea situației din Orientul Mijlociu.

Serviciile: Sectorul serviciilor este estimat să rămână un contributor important la creșterea economică**.** Segmentele orientate spre export, precum IT și BPO, vor

continua să beneficieze de tendințele globale de digitalizare și optimizare a costurilor, susținute de cadrul fiscal favorabil, inclusiv prin intermediul *Moldova IT Park*. Pe termen mediu (2027–2029), serviciile își vor menține rolul dominant în structura economiei, cu o pondere de circa 60% din PIB și o creștere anuală medie estimată la 2,5 la sută.

Evoluția inflației

Rata inflației este estimată să urmeze o tendință ascendentă pe parcursul anului 2026, pe fondul majorării prețurilor la combustibili în contextul conflictului din Orientul Mijlociu, precum și al anticipării unor ajustări tarifare în semestrul II al anului 2026. Astfel, conform prognozei din luna august curent, rata medie anuală a inflației este estimată la 7,3% în 2026, iar inflația la sfârșitul anului – la 8,2%, depășind limita superioară a intervalului de variație stabilit de Banca Națională a Moldovei. Pentru perioada 2027–2029, se anticipează o diminuare treptată a presiunilor inflaționiste și revenirea ratei inflației în intervalul de variație al Băncii Naționale a Moldovei, la un nivel de 5,0–6,0 la sută.

Piața muncii și evoluția salariilor

Piața muncii va fi caracterizată de o evoluție gradual pozitivă a ocupării. Pentru anul 2026 se estimează o creștere moderată a populației ocupate de +0,7% față de 2025, până la circa 779 mii persoane. În perioada 2027–2029, se anticipează o ușoară accelerare și, ulterior, o stabilizare a ritmului de creștere, numărul persoanelor ocupate urmând să ajungă la aproximativ 809 mii în 2029, ceea ce corespunde unei creșteri medii anuale de circa 1,3 la sută.

Relansarea treptată a economiei naționale va genera o cerere mai mare de forță de muncă, exercitând presiuni pozitive asupra câștigului salarial mediu lunar.

- Pentru anul 2026, salariul mediu lunar se estimează să crească cu 11,1%, atingând 17 000 lei.
- Până în 2029, acesta va crește treptat până la aproximativ 22 700 lei, echivalent cu o creștere reală medie anuală de circa 4,5%, susținut de majorarea salariului minim în sectorul real, implementarea noii legi a salarizării în sectorul bugetar și creșterea productivității muncii.

Riscurile aferente prognozei macroeconomice

Perspectivele macroeconomice rămân marcate de incertitudini, cu riscuri preponderent orientate în sens descendent:

- *<u>Riscuri geopolitice:</u> escaladarea conflictelor regionale și globale ar putea afecta încrederea investitorilor și lanțurile comerciale internaționale;*
- *<u>Șocuri energetice:</u> persistența volatilității pe piețele energetice ar putea conduce la creșterea costurilor de producție și amplifica presiunile inflaționiste și bugetare, afectând activitatea economică și consumul populației;*

• *Riscuri climatice: fenomenele meteorologice reprezintă o vulnerabilitate majoră pentru sectoare precum agricultura, industria alimentară și energia, cu posibile efecte asupra producției interne și stabilității prețurilor.*

Prognoza principalilor indicatori macroeconomici pentru anii 2026–2029 se prezintă în Tabelul nr. 1 la prezenta Notă, iar analiza riscurilor asociate prognozelor macroeconomice se regăsește în Nota privind riscurile bugetar-fiscale.

II. Politica bugetar-fiscală și vamală pentru anii 2027–2029

În perioada 2027–2029, Guvernul va continua implementarea măsurilor orientate spre consolidarea sustenabilității finanțelor publice, menținerea stabilității macroeconomice și asigurarea utilizării eficiente a resurselor publice.

Principalele direcții de acțiune vizează:

• *implementarea măsurilor de politică fiscală și vamală* orientate spre simplificarea cadrului normativ, îmbunătățirea conformării fiscale, creșterea echității sistemului fiscal și consolidarea veniturilor bugetare;

• *implementarea unei politici salariale* sustenabile în sectorul bugetar, orientată spre asigurarea echității salariale și menținerea capacității instituțiilor de a atrage și păstra personal calificat;

• *implementarea reformei „Restart”* în domeniul educației, menită să eficientizeze utilizarea resurselor publice, să îmbunătățească calitatea serviciilor educaționale și să consolideze capacitățile sistemului de învățământ;

• *asigurarea sustenabilității sistemelor de protecție socială*, prin eficientizarea mecanismelor de acordare a acestora;

• *reducerea graduală a deficitului bugetar* și menținerea sustenabilității datoriei de stat, în condițiile asigurării necesităților de finanțare ale bugetului;

• *monitorizarea și gestionarea eficientă a riscurilor* bugetar-fiscale, inclusiv a riscurilor generate de evoluțiile economice externe și interne.

2.1. Obiectivele politicii fiscale și vamale și politicii de administrare fiscală și vamală pe termen mediu

Politica fiscală și vamală pentru anul 2027, aprobată prin Legea nr. 247 din 22 octombrie 2026 pentru modificarea unor acte normative (simplificarea legislației fiscale și vamale), are drept scop ajustarea cadrului normativ național la cerințele actuale ale economiei, eliminarea unor discrepanțe legislative, implementarea unor măsuri care să faciliteze activitatea economică și să asigure o aplicare mai echitabilă a legislației fiscale și vamale.

Măsurile de politică fiscală pe termen mediu care vor asigura atingerea obiectivelor țintite vor fi axate pe:

1. Impozitul pe venitul persoanelor fizice

1.1. Majorarea cuantumului scutirilor pentru persoanele fizice.

Măsura are drept scop susținerea contribuabililor persoane fizice prin reducerea poverii fiscale, creșterea venitului disponibil și consolidarea echității sistemului de impozitare a veniturilor. În acest context, pentru anul 2027:

- *scutirea personală anuală* va fi majorată de la 29 700 lei la 40 020 lei (+34,7%);
- *scutirea personală majoră* – de la 34 620 lei la 46 680 lei (+34,8%);
- *scutirea pentru persoanele întreținute* – de la 9 900 lei la 11 040 lei (+11,5%).

Majorarea cuantumului scutirilor contribuie la ajustarea mecanismului de protecție fiscală la evoluția costului vieții și la menținerea puterii de cumpărare a populației.

Impact bugetar estimat:

- majorarea scutirii personale: −787,6 mil. lei pentru bugetul public național (BPN), inclusiv −276,0 mil. lei pentru bugetul de stat (BS);
- majorarea scutirii personale majore: −10,7 mil. lei pentru BPN, inclusiv −3,7 mil. lei pentru BS;
- majorarea scutirii pentru persoanele întreținute: −53,8 mil. lei pentru BPN, inclusiv −18,8 mil. lei pentru BS.

1.2. Extinderea bazei impozabile, prin revizuirea spectrului de venituri neimpozabile.

1.3. Revizuirea cotelor impozitului pe venit aferent veniturilor investiționale (capitale) ale persoanelor fizice.

Având în vedere că veniturile investiționale reflectă capacitatea contributivă a contribuabilului, similar veniturilor salariale sau celor din activitatea de întreprinzător, politica fiscală și vamală prevede începând cu anul 2027:

- Abrogarea reducerii de 50% pentru determinarea impozitului pe venit din creșterea de capital. Totodată, persoanele fizice vor putea diminua baza impozabilă aferentă creșterii de capital cu cheltuielile de reparație a bunurilor imobile, cu condiția confirmării documentare a acestora. Măsura urmărește asigurarea unui tratament fiscal echitabil, reflectarea corectă a câștigului economic obținut și reducerea riscului declarării unor cheltuieli nejustificate.

Impact bugetar estimat: +37,7 mil. lei.

- Majorarea cotei impozitului pe venit la dividende, de la 6% la 8%, doar în raport cu dividende care vor fi distribuite din profiturile generate începând cu perioada fiscală 2027.

Impact bugetar estimat: +420,0 mil. lei (care urmează a fi colectate pe măsura distribuirii către acționari (asociați) a dividendelor din profiturile generate începând cu anul 2027, iar impactul se va reflecta în veniturile anului 2028).

➢ Majorarea cotei impozitului pe venit, de la 6% la 12%, în cazul donațiilor efectuate de către persoanele juridice către persoanele fizice sub formă de mijloace financiare.

Impact bugetar estimat: +1,8 mil. lei.

1.4. Extinderea spectrului de cheltuieli deductibile pentru servicii medicale şi activităţi sportive;

1.5. Introducerea unui prag de 100 de lei sub care o datorie restantă la impozitul pe venit al persoanelor fizice nu mai blochează dreptul de desemnare procentuală a impozitului pe venit 2%.

2. <u>Impozitul pe venit al persoanelor juridice şi al persoanelor fizice care desfăşoară activitate de întreprinzător</u>

Începând cu perioada fiscală 2027 se prevede:

*2.1. Extinderea termenului și condițiilor de aplicare a cotei „0" a impozitului pe venit în cazul profitului nedistribuit***.**

În vederea stimulării investițiilor, susținerii dezvoltării mediului de afaceri și asigurării unor condiții favorabile pentru creșterea economică, se propune extinderea mecanismului de amânare a achitării impozitului pe venit aferent profitului nedistribuit până la perioada fiscală 2029 inclusiv. Totodată, se propune revizuirea criteriilor de eligibilitate prin majorarea plafonului cifrei de afaceri sau al valorii activelor de la 100 milioane lei la 200 milioane lei, în vederea extinderii accesului la facilitatea fiscală pentru un număr mai mare de întreprinderi.

Impact bugetar estimat: −400,0 mil. lei.

2.2. Majorarea cotei impozitului pe venit, de la 7% la 12% pentru venitul obținut de către gospodăriile țărănești, în vederea uniformizării cotelor și aplicării unui tratament egal între contribuabili, și anume între fondatorii gospodăriilor țărănești și titularii întreprinderilor individuale. Totodată, contribuabilii vor avea în continuare dreptul de a prezenta declarația fiscală UNIF18 în cazul în care nu au statut de plătitor de TVA și au mai puțin de 5 angajați.

Impact bugetar estimat: +65,4 mil. lei.

2.3. Majorarea cotei impozitului pe venit de la 12% la 18% pentru venitul obținut de către instituțiile financiare şi de asigurări, măsură aplicabilă doar pentru perioada fiscală 2027. Pentru anul 2027 se propune instituirea temporară a regimului fiscal aplicat contribuabililor care desfășoară activități financiare și de asigurări, prin stabilirea cotei impozitului pe venit în mărime de 18% aplicată venitului impozabil obținut de către aceștia.

Impact bugetar estimat: +448,2 mil. lei.

2.4. Impozitarea instituțiilor de învățământ private pe principii generale.

3. <u>Introducerea, începând cu perioada fiscală 2027, a taxei de viciu.</u>

Prin Legea nr. 247/2026 pentru modificarea unor acte normative (simplificarea legislației fiscale și vamale) a fost instituită taxa de viciu aferentă participării la jocurile de noroc.

Din perspectiva construcției tehnice, taxa instituită completează, obligațiile fiscale existente ale organizatorilor de jocuri de noroc (taxe de licențiere, impozit pe venit din activitate), fiind așezată pe o bază de impozitare distinctă:

1. pentru persoanele fizice:

a) valoarea fiecărei depuneri efectuate în contul de joc al participantului - în cazul jocurilor de noroc cu risc social sporit sau cu risc social scăzut desfășurate prin intermediul rețelelor de comunicații electronice;

b) valoarea fiecărei sume depuse la casieria localului de joc sau încasate la procurarea mijloacelor de joc - în cazul jocurilor de noroc cu risc social sporit sau cu risc social scăzut desfășurate în regim terestru.

2. *pentru organizatorul jocurilor de noroc care constituie monopol de stat și de partenerul acestuia* - venitul brut obținut din jocurile de noroc desfășurate prin intermediul rețelelor de comunicații electronice.

Cotele și modul de administrare

În cazul persoanelor fizice, cota taxei de viciu aplicată asupra obiectului impunerii menționat va constitui 6%, iar pentru organizatorul jocurilor de noroc care constituie monopol de stat și de partenerul acestuia – 25 la sută. Taxa se va calcula și se va vira lunar la buget, de către organizatorul jocurilor de noroc.

Declararea și achitarea taxei de viciu vor fi efectuate până la data de 25 inclusiv a lunii următoare celei în care:

a) a fost calculată și încasată taxa de viciu datorată de către persoana fizică;

b) a fost determinat venitul brut din jocurile de noroc.

Impact bugetar estimat: +500,0 mil. lei.

4. <u>Taxa pe valoarea adăugată</u>

Începând cu perioada fiscală 2027, politica fiscală și vamală stabilește următoarele cote ale TVA:

- cota-standard - 20%;
- cota redusă - 12% (pe unele mărfuri și servicii);
- cota redusă - 8% (pe unele mărfuri).

1. La cota-standard de TVA vor fi trecute unele categorii de livrări care anterior beneficiau de scutire fără drept de deducere, inclusiv proprietatea de stat răscumpărată în procesul privatizării, timbrele de acciz și hârtiile speciale importate pentru marcarea mărfurilor destinate exportului, precum și serviciile livrate de cooperativele agricole de prestări servicii către membrii acestora, în condițiile prevăzute de legislație.

2. Cota redusă de 12% se va aplica unor categorii de bunuri și servicii care anterior erau impozitate cu cota redusă de 8%. Astfel, modificarea vizează produsele alimentare preparate pentru consum imediat, serviciile de cazare, producția din zootehnie, fitotehnie și horticultură, anumite fructe proaspete, precum și laptele și produsele lactate (cu excepțiile prevăzute de legislație).

Impact bugetar estimat: +141,2 mil. lei.

4.1. Cota TVA la gaze naturale

Începând cu 1 aprilie 2027 se prevede aplicarea cotei reduse de TVA de 8% la livrarea gazelor naturale către consumatorii finali, în limita unui volum de până la 150 m³ lunar pentru fiecare punct de consum aferent bunurilor cu destinație locativă, inclusiv caselor de vacanță. Pentru volumul de gaze naturale care depășește plafonul stabilit se va aplica cota-standard de TVA de 20%.

Impact bugetar estimat: +280,0 mil. lei.

4.2. Cota TVA la energia electrică

Începând cu 1 aprilie 2027 se prevede aplicarea scutirii de TVA cu drept de deducere la livrarea energiei electrice în limita unui volum de până la 150 kWh lunar pentru fiecare punct de consum aferent bunurilor cu destinație locativă, inclusiv caselor de vacanță. Pentru volumul de energie electrică care depășește plafonul stabilit se va aplica cota-standard de TVA de 20%.

Impact bugetar estimat: +120,0 mil. lei.

Impozitarea trimiterilor poștale

Începând cu 1 noiembrie 2026, prin prisma politicii fiscale și vamale, se aplică TVA la importul ***coletelor poștale*** procurate prin intermediul platformelor electronice.

Astfel, pentru fiecare colet, indiferent de valoarea acestuia, se va aplica cota TVA de 20% la valoarea coletului. Prin urmare, spectrul trimiterilor impozabile a fost completat cu trimiteri a căror valoare intrinsecă nu depășește valoarea de 150 de euro.

Impact bugetar estimat: aplicarea TVA la vânzările la distanță de mărfuri importate în trimiteri cu valoare intrinsecă de până la 150 de euro: +1 000,0 mil. lei.

Totodată, începând cu 1 ianuarie 2027, suplimentar la TVA aplicată coletelor, se va aplica o taxă unică de procesare a trimiterilor poștale în mărime de 12 lei per colet. Taxa unică va fi achitată de către beneficiarul final al trimiterii poștale, la momentul ridicării coletului.

Impact bugetar estimat: taxa unică de procesare de 12 lei per colet +120,0 mil. lei.

5. <u>Accizele</u>

Politica fiscală și vamală pentru anul 2027 prevede stabilirea calendarului cotelor accizelor pe 3 ani, prin majorarea anuală a acestora cu 10%, în vederea ajustării treptate a nivelului de impozitare și asigurării unei evoluții previzibile a politicii fiscale.

- *Ajustări specifice ale cotelor accizelor:*

- *pentru țigarete*, cota accizei pentru anul 2027 va crește cu 20%, iar pentru perioada 2028–2029 creșterea va fi de 15% anual;

- *pentru produsele din tutun și produsele conexe pentru dispozitive de încălzire a tutunului,* cota accizei pentru anul 2027 va crește cu 15%, pentru perioada 2028–2029 creșterea va fi de 10% anual;

- *pentru motorină* se prevede o majorare mai accentuată de 20%, având în vedere necesitatea alinierii accelerate la nivelurile minime de impozitare aplicabile în Uniunea Europeană, precum și obiectivele de politică fiscală și de mediu asociate consumului de produse energetice.

Impact bugetar estimat:

- majorarea cu 10% a cotelor accizelor la mărfurile accizabile: +500,0 mil. lei;
- majorarea cotei accizei la motorină: +544,2 mil. lei;
- majorarea cotelor accizelor la produsele din tutun: +1 020,0 mil. lei.

La fel, politica fiscală și vamală pentru anul 2027 prevede următoarele ajustări:

- *Extinderea spectrului mărfurilor accizabile:*

- aplicarea accizei pentru lichidele destinate țigărilor electronice, care nu conțin nicotină. *Impact bugetar estimat: +1,8 mil. lei;*
- aplicarea accizei pentru băuturi nealcoolice gazificate/carbogazoase cu zahăr adăugat sau cu orice tip de îndulcitor, precum și pentru băuturile nealcoolice energizante cu conținut de taurină, cofeină sau guarana. Băuturile menționate nu vor fi marcate cu timbru de acciz. *Impact bugetar estimat: +180,0 mil. lei;*
- aplicarea accizei pentru articolele pirotehnice de divertisment și de scenă. *Impact bugetar estimat: +10,0 mil. lei.*

- *Majorarea cu 10% a cotelor accizelor aplicabile autoturismelor echipate cu motoare cu ardere internă și instituirea unui mecanism de accizare a autoturismelor echipate exclusiv cu motor electric.* Totodată, pentru autoturismele hibrid plug-in, cota accizei se va determina cu 25% mai puțin comparativ cu nivelul corespunzător aplicabil autoturismelor cu motoare cu ardere internă. Aplicarea accizei la autoturisme electrice urmărește ajustarea mecanismului de impozitare la evoluția pieței auto și la diversificarea tehnologiilor de propulsie, astfel încât

diferențele de natură tehnică dintre autoturisme să nu genereze diferențe nejustificate în sarcina fiscală aferentă acestora.

Impact bugetar estimat: majorarea cotelor accizelor la autoturisme și instituirea accizei la autoturismele electrice: +500,0 mil. lei.

6. Impozitul pe bunurile imobiliare și impozitul funciar

Începând cu 1 ianuarie 2027, politica fiscală prevede revizuirea mecanismului de impozitare a bunurilor imobiliare prin aplicarea valorii estimate și pentru terenurile agricole fără construcții, ajustarea cotelor impozitului funciar pentru anumite categorii de terenuri și consolidarea responsabilității autorităților administrației publice locale privind stabilirea anuală a cotelor concrete ale impozitelor locale.

7. Taxele locale

Începând cu 1 ianuarie 2027 se revizuiește spectrul scutirilor de la taxele locale, prin abrogarea scutirii aplicate persoanelor care practică activități de pompe funebre și servicii similare în cazul taxei pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii. Pentru taxa de cazare, baza impozabilă se va determina în funcție de numărul de unități de taxare aferente serviciilor de cazare efectiv prestate, o unitate de taxare reprezentând ocuparea unui spațiu de cazare pentru o noapte.

8. Impozitul pe avere

Începând cu perioada fiscală 2027, obiectul impunerii cu impozitul pe avere îl vor constitui bunurile imobiliare cu destinație locativă, inclusiv casele de vacanță (cu excepția terenurilor), precum și cotele-părți, a căror valoare estimată totală constituie cel puțin 4 milioane de lei conform situației existente la data de 1 noiembrie a anului de gestiune.

Cota impozitului pe avere se menține la nivelul de 0,8%, dar se va aplica la cuantumul ce depășește 4 milioane de lei.

9. Taxa pentru folosirea drumurilor

Prin Legea nr. 247/2026 se revizuiește modul de achitare a taxei pentru folosirea drumurilor, aceasta urmând a fi achitată anual până la efectuarea inspecției tehnice periodice sau, în cazul vehiculelor supuse inspecției o dată la doi ani, până la ultima zi a perioadei fiscale pentru care nu se efectuează inspecția. Totodată, se exclude obligația de raportare către Serviciul Fiscal de Stat a informațiilor aferente autovehiculelor cu masa, sarcina pe axă sau dimensiunile ce depășesc limitele admise, taxa respectivă fiind administrată de Agenția Națională Transport Auto.

10. Impozitul privat

Prin Legea nr. 247/2026, începând cu 1 ianuarie 2027 se abrogă impozitul privat, ce presupune o plată obligatorie percepută în legătură cu privatizarea bunurilor proprietate publică, în condițiile prevăzute de legislația aplicabilă.

11. Contribuțiile sociale

Începând cu 1 ianuarie 2027, pentru angajatorii din sectorul bugetar, cota contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii se reduce de la 29% la 24%, nivel aplicat deja în sectorul privat, la suma salariilor și recompenselor calculate lunar, în contextul uniformizării cotei contribuției de asigurări sociale de stat pentru angajatorii din sectorul bugetar și cei din sectorul privat și instituirea unui tratament unitar din perspectiva obligației de contribuție la sistemul public de asigurări sociale.

Impact bugetar estimat: (−1 705,0) mil. lei.

Măsuri ce vizează administrarea fiscală și vamală

Administrarea fiscală (ajustări efectuate în Codul fiscal nr. 1163/1997):

- Consolidarea instrumentelor Serviciului Fiscal de Stat pentru eficientizarea executării silite, recuperarea creanțelor bugetare și administrarea restanțelor fiscale, inclusiv prin automatizarea unor procese și simplificarea procedurilor aplicabile;
- Digitalizarea și eficientizarea administrării fiscale prin automatizarea evidenței conturilor bancare, îmbunătățirea schimbului de informații și extinderea accesului Serviciului Fiscal de Stat la date relevante pentru verificarea obligațiilor fiscale;
- Simplificarea și clarificarea procedurilor de control fiscal, eliminarea suprapunerilor normative și asigurarea aplicării uniforme a prevederilor fiscale;
- Îmbunătățirea mecanismului de estimare a veniturilor persoanelor fizice prin completarea surselor de informații și clarificarea regulilor privind aplicarea metodelor indirecte de estimare;
- Asigurarea unui tratament fiscal echitabil și proporțional prin revizuirea mecanismului de aplicare a sancțiunilor fiscale, individualizarea amenzilor în funcție de gravitatea încălcărilor și consolidarea drepturilor contribuabililor în procedurile de contestare.

Administrarea vamală (ajustări efectuate în Codul vamal nr.95/2021):

- Consolidarea cooperării și asistenței administrative vamale internaționale pentru prevenirea și combaterea încălcărilor legislației vamale, precum și alinierea cadrului normativ la competențele Serviciului Vamal;
- Clarificarea și eficientizarea procedurilor vamale privind determinarea valorii în vamă, clasificarea mărfurilor și aplicarea criteriilor de comparare a mărfurilor;

• Simplificarea și digitalizarea procedurilor vamale prin clarificarea comunicării electronice a deciziilor, flexibilizarea activității brokerilor vamali și îmbunătățirea mecanismelor de schimb de informații;

• Consolidarea mecanismelor de recuperare a datoriei vamale prin extinderea instrumentelor de executare asupra conturilor bancare și conturilor de plăți, precum și clarificarea procedurilor de executare;

• Eficientizarea controlului vamal prin facilitarea controalelor ulterioare comune cu alte autorități, reducerea suprapunerii controalelor și clarificarea documentelor utilizate în procesul de control;

• Prelungirea unor facilități vamale privind aplicarea regimului de admitere temporară și exceptarea de la constituirea garanțiilor pentru anumite categorii de mărfuri, mijloace de transport și proiecte de asistență tehnică și investițională.

2.2. Politica în domeniul cheltuielilor

Principalele măsuri de politici pentru anul 2027 sunt:

➢ *Reforma „Restart" în domeniul educației*

Începând cu 1 ianuarie 2027, urmează a fi implementată reforma „Restart în educație", în conformitate cu prevederile *Legii nr.200/2026 pentru modificarea si completarea unor acte normative.*. Obiectivul principal al reformei constă în asigurarea accesului la educație de calitate pentru toți copiii din țară prin crearea unui sistem unitar profesionist și responsabilizat de management al învățământului general, capabil să asigure implementarea eficientă și uniformă a politicilor educaționale, reducerea disparităților teritoriale, dezvoltarea strategică a rețelei școlare și utilizarea eficientă a resurselor publice în interesul calității educației. În acest context au fost instituite ***34 de Agenții Teritoriale pentru Educație (ATE)***, ca autorități administrative din subordinea Ministerului Educației și Cercetării, cu excepția ATE Chișinău și Bălți, care vor exercita funcția de fondator al instituțiilor publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special. În UTA Găgăuzia se păstrează regimul distinct, cu exercitarea atribuțiilor printr-o autoritate administrativă teritorială creată și subordonată Adunării Populare. Totodată, ca urmare a reorganizării sistemului de administrare a învățământului general, redistribuirii competențelor între autoritățile publice și redefinirea mecanismului de finanțare a instituțiilor publice de învățământ, volumul transferurilor cu destinație specială alocat din bugetul de stat la bugetele locale a fost diminuat cu alocațiile aferente funcționării instituțiilor de învățământ primar, gimnazial, liceal, general cu programe de diferite niveluri sau programe integrate și special, în sumă de 7 258,6 mil. lei, preluate în administrarea Agențiilor Teritoriale pentru Educație, care vor fi planificate și finanțate potrivit mecanismelor stabilite prin cadrul normativ aplicabil.

➢ *<u>În domeniul politicii salarizării în sectorul bugetar</u>*

Un element important al politicii bugetare pentru anul 2027 îl constituie ***reforma sistemului unitar de salarizare în sectorul bugetar***, realizată prin modificarea *Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar* și a altor acte normative conexe. Reforma are drept obiectiv instituirea unui sistem de salarizare mai echitabil, transparent și competitiv, care să asigure o corelare mai bună între complexitatea funcțiilor, responsabilitățile exercitate și nivelul de remunerare, concomitent cu menținerea sustenabilității cheltuielilor bugetare. Necesitatea intervenției este determinată de acumularea, în timp, a numeroaselor derogări și excepții de la principiile sistemului unitar, de existența unor diferențe de remunerare între funcții comparabile, precum și de ponderea ridicată a componentelor variabile în structura salariului. În unele situații, sporurile și alte plăți suplimentare au ajuns să depășească salariul stabilit potrivit funcției, ceea ce a afectat transparența și previzibilitatea sistemului. În acest context, reforma urmărește:

- consolidarea caracterului unitar al sistemului;
- diminuarea diferențelor salariale nejustificate dintre categoriile de personal;
- creșterea ponderii salariului de bază în remunerația lunară totală;
- instituirea unor mecanisme de stimulare corelate mai clar cu responsabilitățile și performanța profesională.

<u>Principalele măsuri ale reformei sistemului unitar de salarizare vizează:</u>

1. Consolidarea salariului de bază şi simplificarea structurii remunerației.

Se urmărește creșterea ponderii componentei fixe a salariului și integrarea în salariul de bază a unor elemente salariale cu caracter permanent. În acest sens, sporul lunar fix în cuantum de 1 300 lei va fi integrat în salariul de bază, contribuind la simplificarea structurii remunerației și la creșterea transparenței acesteia.

2. Reducerea valorilor de referință derogatorii şi consolidarea caracterului unitar al sistemului.

Reforma prevede reducerea graduală a numărului valorilor de referință derogatorii, de la 10 valori aplicate în anul 2026 la cel mult 6 valori în anul 2027, cu continuarea procesului de uniformizare până la cel mult 4 valori.

3. Corectarea dezechilibrelor salariale dintre funcții comparabile.

Prin revizuirea grilelor de salarizare și a încadrării funcțiilor în clasele de salarizare se urmărește apropierea nivelurilor de remunerare pentru funcțiile care presupun responsabilități și complexitate comparabile, precum și diminuarea discrepanțelor acumulate în cadrul sistemului.

4. Revizuirea mecanismelor de stimulare și a sporului pentru performanță.

Mecanismul de acordare a sporului pentru performanță este reconfigurat, astfel încât acordarea acestuia să fie orientată mai clar spre rezultatele evaluării profesionale și să reflecte performanța efectivă a angajaților.

Spre deosebire de practica anterioară, în care sporul era acordat unei ponderi foarte mari a personalului, fiind utilizat în numeroase cazuri ca element de suplinire a salariului, noul mecanism urmărește o acordare mai selectivă, în funcție de rezultatele obținute și de evaluarea profesională.

5. Introducerea unor instrumente de competitivitate salarială pentru anumite categorii de funcții.

Pentru a spori atractivitatea sectorului bugetar și a facilita ocuparea funcțiilor pentru care există dificultăți de recrutare și menținere a personalului, reforma prevede introducerea unor instrumente specifice de competitivitate salarială pentru funcțiile greu de ocupat.

6. Asigurarea protecției nivelului de remunerare existent și aplicarea etapizată a reformei.

Implementarea noilor prevederi va avea loc etapizat, majoritatea măsurilor urmând să se aplice începând cu 1 ianuarie 2027. Prin derogare, mecanismele privind funcțiile greu de ocupat, salarizarea specialiștilor în tehnologii informaționale, precum și noile cuantumuri ale sporului pentru gradul profesional se vor aplica începând cu 1 ianuarie 2028.

Efectele salariale estimate ale reformei

Reforma vizează aproximativ 172 de mii de unități de personal din sectorul bugetar. Pentru anul 2027, estimările indică o creștere medie a salariului lunar de aproximativ 15,7% la nivelul sectorului bugetar, majorările fiind diferențiate în funcție de domeniul de activitate, categoria de personal și particularitățile funcției ocupate.

Potrivit estimărilor, creșterile medii pe domenii vor fi următoarele:

- apărarea națională circa - 20,6%;
- personalul tehnic, de deservire și muncitoresc circa - 19 %;
- administrația publică - peste 15%;
- ordinea publică - peste 15%;
- învățământ, cultură și sport – peste 14,0%;
- sănătate și asistență socială – 13%.

Valorile prezentate reprezintă creșteri medii estimate la nivelul grupelor ocupaționale și nu presupun majorări uniforme pentru fiecare salariat. Nivelul concret al creșterii este determinat de funcția ocupată și de particularitățile încadrării acesteia în noul sistem de salarizare.

Prin urmare, efectul reformei constă atât în creșterea nivelului de remunerare pentru categorii importante de personal, cât și în corectarea unor dezechilibre structurale ale sistemului, printr-o distribuire mai echitabilă a resurselor destinate remunerării muncii în sectorul bugetar..

Impactul financiar al reformei și estimările cheltuielilor de personal

Începând cu 1 ianuarie 2027, costul total al fondului de salarizare este estimat la 37,4 mld. lei, iar impactul combinat al reformei salariale și al reducerii contribuțiilor sociale constituie 3,28 mld. lei.

În acest context, pentru anul 2027, cheltuielile de personal includ alocații în sumă totală de circa 3 722,4 mil. lei pentru următoarele măsuri:

- 3 503,4 mil. lei pentru implementarea reformei sistemului unitar de salarizare în sectorul bugetar;
- 219,0 mil. lei pentru ajustarea limitelor de cheltuieli de personal în legătură cu deblocarea unor funcții vacante în condițiile moratoriului, reorganizarea și crearea unor instituții, majorarea efectivului-limită în temeiul actelor normative, precum și pentru acoperirea altor necesități de personal.

Suplimentar, pentru asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar sunt prevăzute alocații în sumă de 944,7 mil. lei.

Implementarea reformei salariale generează un efect pozitiv și asupra veniturilor bugetului public național. Efectul net fiind estimat la +2 160,0 mil. lei, inclusiv pe următoarele tipuri de încasări:

- *impozitul pe venitul persoanelor fizice* – impact estimat de +460,0 mil. lei, inclusiv la bugetul de stat 160,0 mil. lei și la bugetele locale 300,0 mil. lei;
- *primele de asigurare obligatorie de asistență medicală* – impact estimat de +380,0 mil. lei;
- *contribuțile de asigurări sociale de stat obligatorii* – impact estimat de +1 320,0 mil. lei.

➢ *Susținerea dezvoltării economice si a întreprinderilor mici și mijlocii (IMM).*

Întru asigurarea implementării unor politici și programe sustenabile pentru dezvoltarea economiei, în bugetul de stat pentru anul 2027, sunt planificate mijloace financiare în sumă de 1319,7 mil. lei, dintre care 927,8 mil. lei (70,3%) sunt destinate susținerii întreprinderilor mici și mijlocii. Printre principalele programe si intrumente de sprijin finanțate în anul 2027 se regăsesc:

- ✓ Fondul pentru antreprenori și creștere economică (FACEM);
- ✓ Fondul de garantare a creditelor pentru întreprinderile mici și mijlocii;
- ✓ Programul de stimulare a investițiilor (373);

- ✓ Programul de susținere a afacerilor cu potențial înalt de creștere și internaționalizare a acestora;
- ✓ Platforme industriale multifuncționale;
- ✓ Susținerea pieței de capital (Fondul de fonduri);
- ✓ Programul de retehnologizare și eficiență energetică;
- ✓ Programul „A doua șansă”;
- ✓ Programul ”Femei în afaceri”;
- ✓ Programul „START pentru TINERI: o afacere durabilă la tine acasă”;
- ✓ Programul de subvenționare a locurilor de muncă ș.a.

Implementarea acestor măsuti de politici are drept scop dezvoltarea durabilă a ÎMM-urilor, extinderea ariei de creare și funcționare a acestora pe întreg teritoriul Republicii Moldova –cu un accentdeosebit pe zonele rurale, - creare de noi locuri de muncă și încadrarea în activitate antreprenorială a tinerilor și femeilor.

➢ *Dezvoltarea continuă a sistemului de transporturi şi a infrastructuii.*

O altă prioritate majoră pentru dezvoltarea sectorului real al economiei, este *dezvoltarea continuă a sistemului de transporturi şi infrastructură*, având drept obiectiv creșterea treptată a rețelei de drumuri în stare bună. În acest scop pentru realizarea măsurilor de politici în sectorul transport, în bugetul de stat pentru 2027 sunt planificate mijloace în sumă de 5173,1 mil. lei, dintre care: *1 100,0 mil. lei* mijloace financiare din surse externe și *4073,1 mil. lei* pentru reparația și întreținerea drumurilor naționale și locale.

➢ *Subvenţionarea sectorului agricol şi dezvoltarea rurală.*

Politica în domeniul *subvenționării sectorului agricol și dezvoltării rurale* beneficiază de un volum de alocații în mărime de 2 257,3 mil. lei, orientate spre susținerea producătorilor agricoli, crearea condițiilor favorabile pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agricol și integrarea economiei și a sectorului agroindustrial al Republicii Moldova în economia europeană, precum și a îmbunătățirii nivelului de trai în mediul rural.

➢ *Promovarea eficienţei energetice*.

Politica în domeniul *Eficienței energetice* pentru anul 2027 cu un volum de alocații în mărime de 395,0 mil. lei, destinate reducerii intensității energetice și a consumului specific de energie în toate sectoarele economiei naționale**,** precum și îmbunătățirea eficienței energetice a locuințelor, care are drept scop reducerea facturilor la energia electrică pentru gospodăriile casnice.

➢ *Dezvoltarea regională şi locală*.

Politica în domeniul *Dezvoltării regionale și locale* prevede alocații în sumă de 2 994,1 mil. lei prevăzute pentru Fondul Național de dezvoltare Regională și Locală, în scopul dezvoltării social-economice echilibrate și durabile pe întreg

teritoriul Republicii Moldova și al reducerii discrepanțelor dintre nivelurile de dezvoltare social-economice a zonelor regionale și locale.

➢ *Protecția mediului înconjurător*.

Politica în domeniul *Protecției mediului înconjurător* cu un volum de alocații în mărime de 201,5 mil. lei, destinate finanțării proiectelor pentru implementarea strategiilor, programelor și planurilor naționale de protecție a mediului, construcția și participarea în cote părți în construcția obiectelor de protecție a mediului (finanțarea lucrărilor de proiectare și implementarea lor în domeniul alimentării cu apă și canalizare), colectarea și sortarea deșeurilor și susținerea întreprinderilor de prelucrare sau neutralizare a lor, de ameliorare a calității bazinului aerian.

2.3. Politica în domeniul datoriei de stat pentru anii 2027-2029

Obiectivul fundamental al managementului datoriei de stat consta în asigurarea necesităților de finanțare ale bugetului de stat la un nivel acceptabil de cheltuieli pe termen mediu și lung, în condițiile limitării riscurilor implicate.

Pentru realizarea acestui obiectiv fundamental, gestionarea datoriei de stat în perioada 2027-2029 va fi axată pe următoarele obiective specifice prioritate:

- dezvoltarea pieței interne a valorilor mobiliare de stat;
- contractarea împrumuturilor de stat externe, ținând cont de raportul cost-risc;
- monitorizarea și gestionarea eficientă a riscurilor asociate portofoliului datoriei de stat.

III. Estimările bugetului public național pe anii 2027-2029

3.1. Bugetul public național 2027

Parametrii bugetului public național au fost stabiliți în baza prognozei principalilor indicatori macroeconomici pentru perioada 2027–2029, luând în considerare impactul măsurilor de politică fiscală, vamală și salarială în sectorul bugetar. Acestea sint orientate spre consolidarea veniturilor bugetare, sporirea echității sistemului fiscal și salarial, și asigurarea sustenabilității finanțelor publice. Totodată, proiectul asigură continuitatea implementării măsurilor asumate în cadrul Planului de creștere economică susținut de Uniunea Europeană.

Veniturile bugetului public național pentru anul 2027 se estimează în sumă de circa 151 545,0 mil. lei, înregistând o majorare de 17 300,0 mil. lei (sau cu 12,9%) comparativ cu volumul aprobat/modificat pe anul 2026, ceia ce reprezintă 35,9% din PIB.

Această creștere este determinată, în principal, de implementarea măsurilor de politică fiscală și vamală aferente revizuirii sistemului fiscal, extinderii bazei

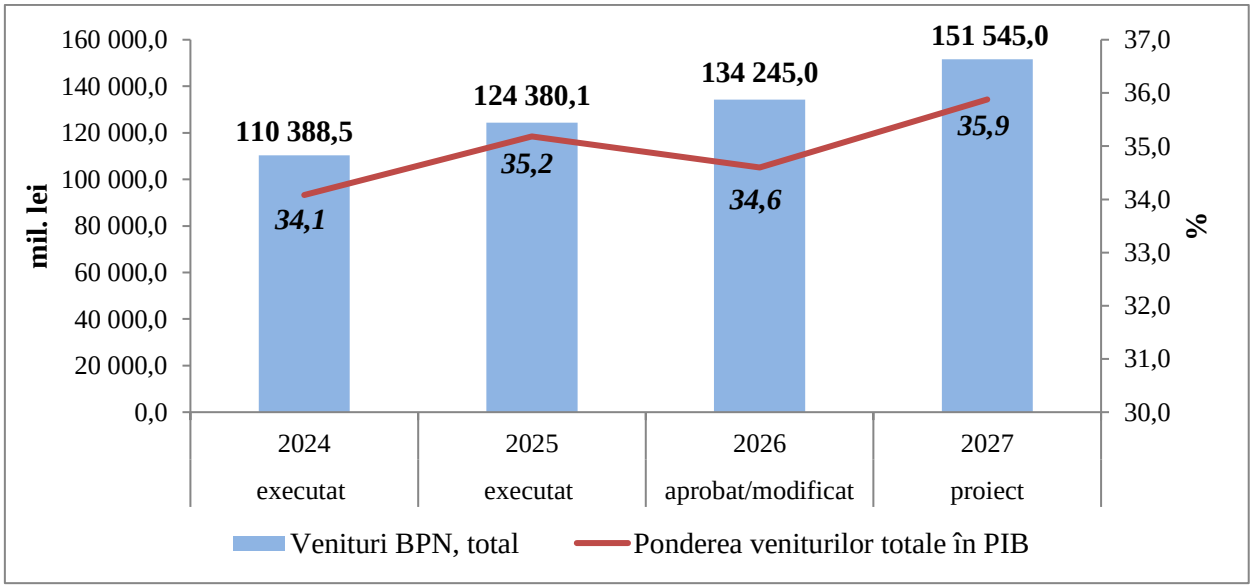
impozabile și eficientizării administrării fiscale, precum și a măsurilor de politică salarială în sectorul bugetar.

Estimarea costurilor măsurilor de politici aferente veniturilor bugetului public național pentru anul 2027 este prezentată în tabelul de mai jos.

(mil.lei)

	Esimări a veniturilor bugetului public național		
	Scenariul de bază	***Costul măsurilor de politici***	***Scenariul cu politici***
1	*2*	*3*	*4*
VENITURI BPN	**147,385**	***4,160***	**151,545**
Impozite și taxe	90,085	*4,165*	94,250
Impozite pe venit	23,407	*-241*	23,166
Impozit pe venitul persoanelor fizice	*12,059*	*-355*	*11,704*
Impozit pe venitul persoanelor juridice	*11,348*	*114*	*11,462*
Impozite pe proprietate	984	*-2*	982
Impozite și taxe pe mărfuri și servicii	62,572	*4,288*	66,860
Taxa pe valoarea adaugata	45,700	*1,691*	47,391
Taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse şi serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova	*19,658*	*691*	*20,349*
Taxa pe valoarea adaugată la marfurile importate	*33,192*	*1,000*	*34,192*
Restituirea taxei pe valoarea adaugată	*-7,150*		*-7,150*
Accize	14,171	*2,097*	16,268
Taxa asupra comerțului exterior și operațiunilor externe	3,122	*120*	3,242
Contribuții de asigurari sociale de stat obligatorii	34,188	*-385*	33,803
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală	11,986	*380*	12,366
Granturi	2,266		2,266
Alte venituri	8,860		8,860

Evoluția veniturilor bugetului public național pe anii 2024-2027 se prezintă în diagrama ce urmează:

Impozitele și taxele dețin partea majoră în structura veniturilor bugetului public național . Pentru anul 2027 acestea sînt estimate la 94 249,0 mil. lei (sau circa 62,2% din totalul veniturilor BPN), înregistrind o majorare de 11 542,9 mil. lei (sau cu 14.0%) comparativ cu volumul aprobat/modificat în 2026 (82 706,1 mil. lei). Ca pondere in PIB, inpozitele și taxele vor constitui 22,3 la sută.

Stuctura acestora pe categorii se prezintă dupa cum urmează:

- impozitele și taxele pe mărfuri și servicii – 66 859,4 mil. lei (71.0%);
- impozitele pe venit – 23165,6 mil.lei (24,6%),
- taxele asupra comerțului exterior și operațiunilor externe 3 242 mil. lei (3,4%);
- impozitele pe proprietate 982,0 mil. lei (1,0%).

Contribuțiile și primele de asigurări obligatorii reprezintă 30,5% din totalul veniturilor bugetului public național și sint prognozate în sumă de 46 169,7 mil. lei (sau circa 10,9%din PIB), fiind repartizate astfel:

- contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii – 33803,4 mil. lei (73,2%)
- prime de asigurare obligatorie de asistență medicală – 12 366,3 mil. lei (26,8%).

Granturile sunt prognozate în sumă de 2 266,5 mil. lei (sau 1,5% din totalul venbiturilor BPN) reprezentând circa 0,5% din PIB, ceea ce reflectă un nivel mai redus comparativ cu anii precedenți. Din volumul total al granturilor:

- 600,0 mil. lei sunt prevăzute pentru suport bugetar;
- 1 666,5 mil. lei destinate implementării proiectelor finanțate din surse externe.

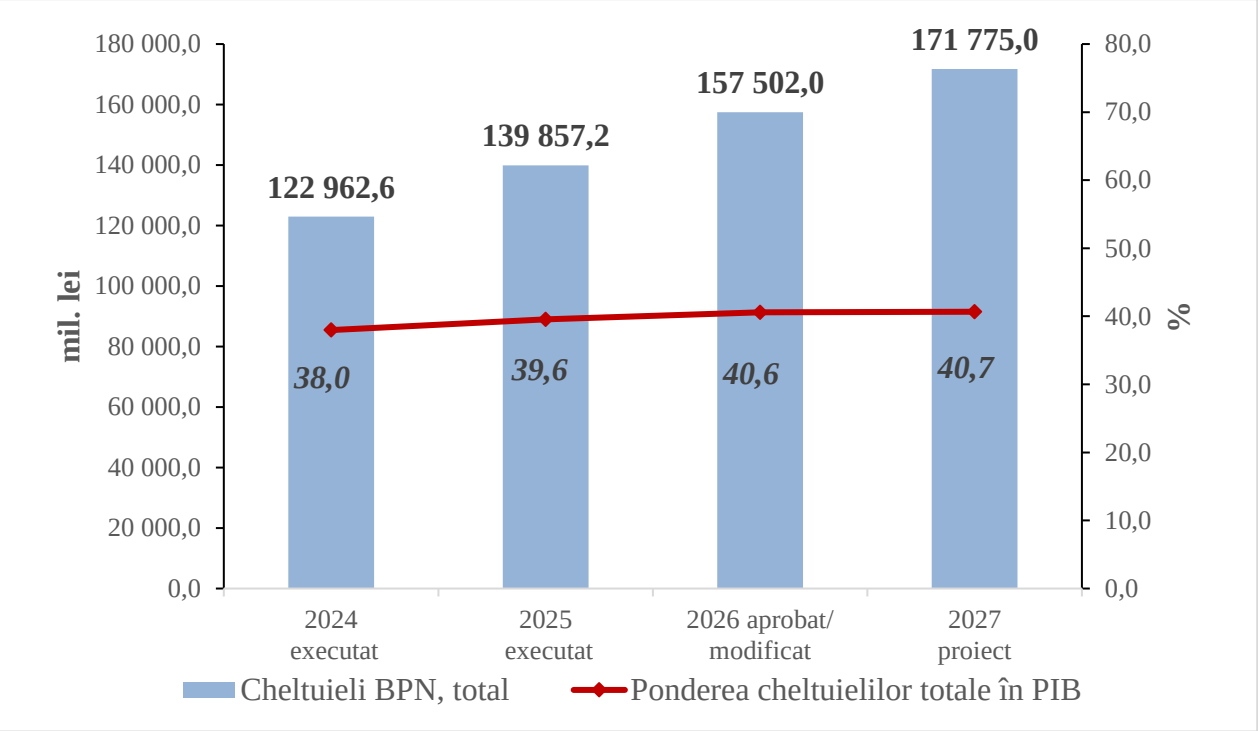
Alte venituri ale bugetului public național se prognozează în sumă de 8 859,8 mil. lei (sau circa 5,8% din totalul veniturilor) înregistînd o majorare de 935,8 mil. lei (sau cu 11,8%) față de nivelul aprobat/modificat pentru anul 2026. Structura acestor venituri se prezintă astfel:

- *veniturile din proprietate* – 2 895,8 mil. lei (32,7%);
- *veniturile din vânzarea mărfurilor și serviciilor* – 2 866,1 mil. lei (32,4%);
- *donațiile voluntare* – 132,9 mil. lei (1,5%);
- *încasările din amenzi și sancțiuni* – 577,9 mil. lei (6,5%);
- *alte venituri* – 2 387,1 mil. lei (26,9%).

Cheltuielile bugetului public național pentru anul 2027 se estimează în sumă de 171 775,0 mil. lei și urmează să asigure realizarea acțiunilor și activităților, care derivă din documentele de politici naționale și sectoriale și masurilor din Planul de creștere.

Comparativ cu aprobat/modificat 2026, cheltuielile publice vor crește cu 14 273,0 mil. lei sau cu 9,1%, iar ca pondere în PIB vor constitui 40,7%, cu o majorare de 0,1 puncte procentuale.

Evoluția cheltuielilor bugetului public național în anii 2024-2027 se prezintă în diagrama care urmează:

Evoluția cheltuielilor pe bugete - componente ale bugetului public național în anii 2025-2027 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	2025 executat	2026 aprobat/ modificat	2027 proiect	*2027 proiect față de 2026 aprobat/ modificat*	
				(+,-)	*%*
Bugetul public național	**139 857,2**	**157 502,0**	**171 775,0**	***14 273,0***	***109,1***
inclusiv:					
Bugetul de stat	92 093,9	103 346,3	*112 255,0*	*8 908,7*	*108,6*
dintre care transferuri către alte bugete	*50 767,1*	*50 531,0*	*47 197,3*	*-3 333,7*	*93,4*
Bugetul asigurărilor sociale de stat	49 079,6	52 803,4	57 228,1	*4 424,7*	*108,4*
Fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală	17 396,9	19 384,9	21 299,4	*1 914,5*	*109,9*
Bugetele locale	32 063,8	32 504,8	28 196,0	*-4 308,8*	*86,7*
dintre care transferuri către alte bugete	*9,9*	*6,4*	*6,2*	*-0,2*	*96,9*

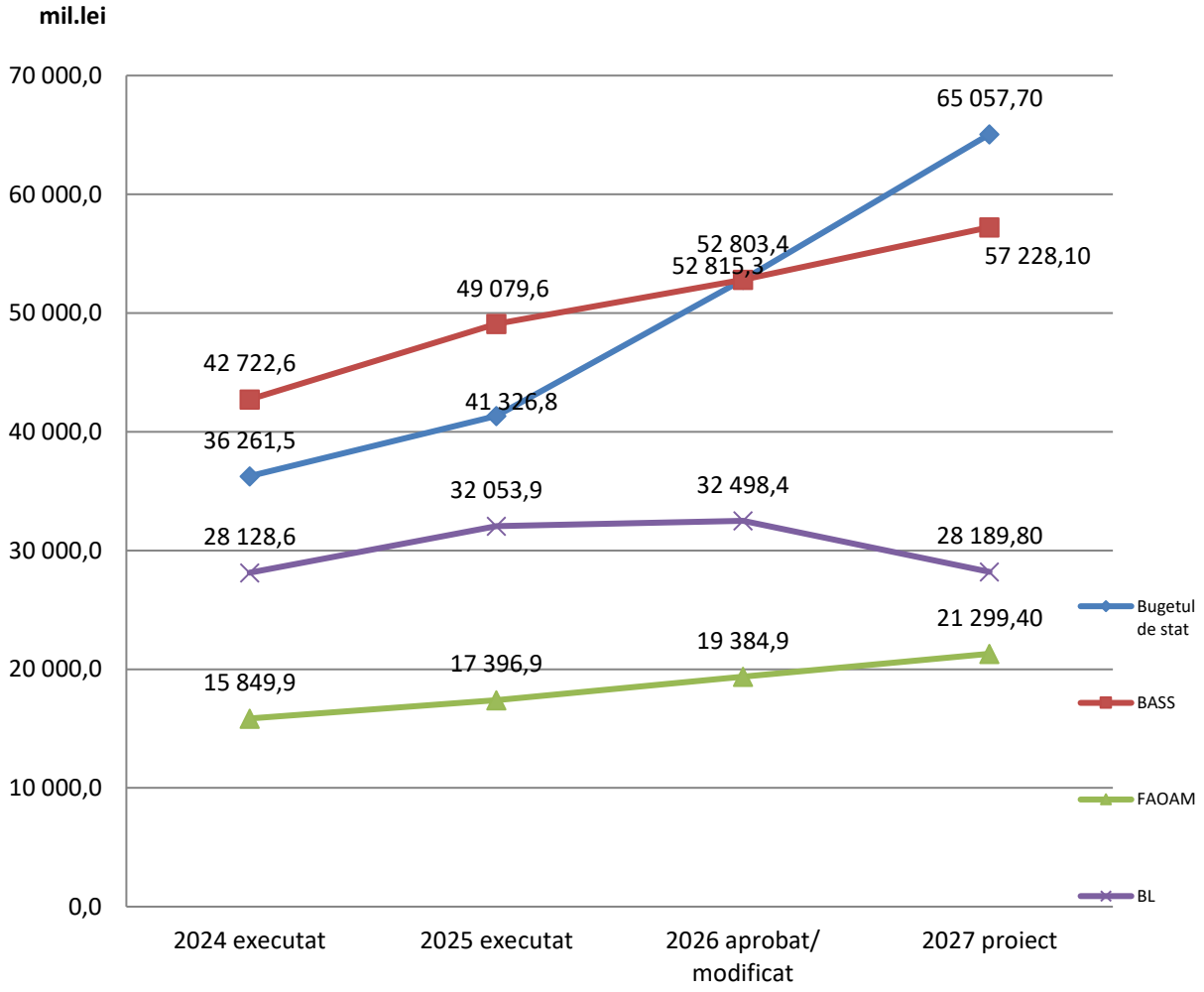
Datele din tabel reflecă tendința de creștere anuală a cheltuielilor bugetului public național. Totodată, pentru bugetele componente, se estimează următoarele evoluții:

- fondurille asigurării obligatorii de asistență medicală – creștere cu 9,9%;
- bugetul de stat – creștere cu 8,6%;

- bugetul asigurărilor sociale de stat – creștere cu 8,4%;
- bugetele locale – descreștere cu 13,3%.

Diminuarea cheltuielilor bugetelor locale este determinată de implementarea reformei RESTART în educație și asigurarea finanțării instituțiilor publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și special din bugetul de stat.

Tendințele cheltuielilor pe bugete - componente ale bugetului public național în perioada 2024-2027 (cu excepția transferurilor între bugete), se prezintă în diagrama care urmează:

Din perspectiva repartizării cheltuielilor bugetare atât sub aspect funcțional, cât și pe categorii economice, acestea reflectă tendințele programelor de cheltuieli fundamentate pe măsurile de politici aflate în derulare și care sunt preconizate pentru realizarea obiectivelor Guvernului.

În aspectul repartizării resurselor publice pe domenii, se remarca o concentrare a acestora în proporție de 86,4% (sau 148 389,5 mil. lei) în *cinci domenii*, precum:

- *protecția socială* – 61 665,1 mil. lei (35,9%);
- *învățământ* – 24 765,5 mil. lei (14,4%);
- *ocrotirea sănătății* – 23 974,0 mil. lei (14,0%);

- *servicii de stat cu destinație generală* – 20 425,0 mil. lei (11,9%);
- *servicii în domeniul economiei* – 17 559,9 mil. lei (10,2 %).

Structura cheltuielilor bugetului public național pe *grupe funcționale* în anii 2026-2027, este prezentată în tabelul următor:

Denumirea	2026 aprobat/modificat			2027 proiect			*Devieri (+,-) 2027 proiect față de 2026 aprobat/modificat*		
	mil.lei	% în PIB	% în total	mil.lei	% în PIB	% în total	*mil.lei*	*% în PIB*	*% în total*
Cheltuieli, total	**157 502,0**	**40,6**	**100,0**	**171 775,0**	**40,7**	**100,0**	***14 273,0***	***0,1***	
Servicii de stat cu destinație generală	16 819,5	4,3	10,7	20 425,0	4,8	11,9	*3 605,5*	*0,5*	*1,2*
dintre care transferuri acordate între instituțiile din cadrul bugetului de stat	*104,1*	*0,03*	*0,1*	*136,6*	*0,03*	*0,1*	*32,5*		
Apărare naţională	2 001,1	0,5	1,3	2 319,1	0,5	1,3	*318,0*		
Ordine publică și securitate națională	8 877,9	2,3	5,6	9 438,5	2,2	5,5	*560,6*	*-0,1*	*-0,1*
Servicii în domeniul economiei	17 396,6	4,5	11,1	17 559,9	4,2	10,2	*163,3*	*-0,3*	*-0,9*
Protecția mediului	1 120,5	0,3	0,7	1 215,2	0,3	0,7	*94,7*		
Gospodăria de locuințe si gospodăria serviciilor comunale	5 902,9	1,5	3,7	6 433,7	1,5	3,7	*530,8*		
Ocrotirea sănătății	21 590,4	5,6	13,7	23 974,0	5,7	14,0	*2 383,6*	*0,1*	*0,3*
dintre care transferuri acordate între instituțiile din cadrul bugetului de stat	*1,5*	*0,0004*	*0,001*	*1,5*	*0,0004*	*0,001*			
Cultura, sport, tineret, culte și odihnă	3 838,7	1,0	2,4	4 192,2	1,0	2,4	*353,5*		
Învățământ	23 381,4	6,0	14,8	24 765,5	5,9	14,4	*1 384,1*	*-0,1*	*-0,4*
dintre care transferuri acordate între instituțiile din cadrul bugetului de stat	*63,0*	*0,02*	*0,04*	*75,1*	*0,02*	*0,04*	*12,1*		
Protecție socială	56 741,6	14,6	36,0	61 665,1	14,6	35,9	*4 923,5*		*-0,1*

Evoluția cheltuielilor bugetului public național în anii 2026-2027 *sub aspectul categoriilor economice* se prezintă în tabelul care urmează:

Denumirea	2026 aprobat/modificat			2027 proiect			*Devieri (+,-) 2027 proiect față de 2026 aprobat/modificat*		
	mil.lei	% în PIB	% în total	mil.lei	% în PIB	% în total	*mil.lei*	*% în PIB*	*% în total*
Cheltuieli și active nefinanciare, total	**157 502,0**	**40,6**	**100,0**	**171 775,0**	**40,7**	**100,0**	***14 273,0***	***0,1***	
Cheltuieli recurente	**152 794,8**	**39,4**	**97,0**	**166 571,0**	**39,4**	**97,0**	***13 776,2***		
Cheltuieli	**144 333,0**	**37,2**	**91,6**	**157 947,8**	**37,4**	**92,0**	***13 614,8***	***0,2***	***0,4***
Cheltuieli de personal	33 589,3	8,7	21,3	37 395,3	8,9	21,8	*3 806,0*	*0,2*	*0,5*
Bunuri și servicii	28 295,7	7,3	18,0	29 612,2	7,0	17,2	*1 316,5*	*-0,3*	*-0,8*
Dobânzi	6 685,8	1,7	4,2	8 372,9	2,0	4,9	*1 687,1*	*0,3*	*0,7*
datoria externă	*2 200,0*	*0,6*	*1,4*	*2 759,4*	*0,7*	*1,6*	*559,4*	*0,1*	*0,2*
datoria internă	*4 485,8*	*1,1*	*2,8*	*5 613,5*	*1,3*	*3,3*	*1 127,7*	*0,2*	*0,5*
Subvenții	4 741,2	1,2	3,0	5 057,9	1,2	2,9	*316,7*		*-0,1*
Granturi acordate	10 727,0	2,8	6,8	11 087,7	2,6	6,5	*360,7*	*-0,2*	*-0,3*
Prestații sociale	54 507,3	14,0	34,6	58 589,8	13,9	34,1	*4 082,5*	*-0,1*	*-0,5*
Alte cheltuieli	5 786,7	1,5	3,7	7 832,0	1,8	4,6	*2 045,3*	*0,3*	*0,9*
Active nefinanciare	**13 169,0**	**3,4**	**8,4**	**13 827,2**	**3,3**	**8,0**	***658,2***	***-0,1***	***-0,4***
Mijloace fixe	10 197,9	2,6	6,5	10 429,6	2,5	6,1	*231,7*	*-0,1*	*-0,4*
dintre care investiții capitale	*4 707,2*	*1,2*	*3,0*	*5 204,0*	*1,2*	*3,0*	*496,8*		
Stocuri de materiale	3 428,4	0,9	2,2	3 694,2	0,9	2,1	*265,8*		*-0,1*
Alte active nefinanciare	-457,3	-0,1	-0,3	-296,6	-0,1	-0,2	*160,7*		*0,1*
Informativ:									
Cheltuieli curente	141 526,8	36,5	89,9	154 831,2	36,7	90,1	*13 304,4*	*0,2*	*0,2*
Cheltuieli capitale	15 975,2	4,1	10,1	16 943,8	4,0	9,9	*968,6*	*-0,1*	*-0,2*

Cheltuielile curente pentru anul 2027 sunt estimate în sumă de 154 831,2 mil. lei, ce reprezintă 90,1% din totalul cheltuielilor BPN, fiind în creștere cu 13 304,4 mil. lei față de aprobat/modificat 2026.

În structura cheltuielilor curente, *cheltuielile de personal* pentru anul 2027 sunt estimate în sumă de 37 395,3 mil. lei, fiind determinate de necesitatea asigurării remunerării personalului din sectorul bugetar, implementării măsurilor de politică salarială, precum și acoperirii necesităților aferente reorganizărilor instituționale și altor măsuri aprobate prin acte normative.

Pentru calcularea salariilor în sectorul bugetar, începând cu 01ianuarie 2027 se vor stabili următoarele *valori de referință:*

Categoriile de angajați	**Estimat 2027**
(1) Pentru calcularea, începând cu 1 ianuarie 2027, a salariilor angajaților din sectorul bugetar, în conformitate cu prevederile Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, se stabilește valoarea de referință în mărime de 4200 de lei.	4200
(2) Prin derogare de la prevederile alin. (1), se stabilesc următoarele valori de referință:	
a) în mărime de 4700 de lei pentru: - vicepreședinți, secretari, membri din cadrul autorităților publice autonome, cu excepția celor din cadrul Consiliului Concurenței; - Avocatul Poporului pentru drepturile copilului, adjunctul Avocatului Poporului, Președintele Consiliului pentru Egalitate, deputați; - secretarul general adjunct al Parlamentului, secretarul general și secretarul general adjunct al Aparatului Președintelui, secretari de stat al Guvernului, secretari de stat, șef al aparatului Curții de Conturi, șef al aparatului executiv al Consiliului Concurenței, secretarul general al Comisiei Electorale Centrale, secretarul general al Oficiului Avocatului Poporului, secretarul general al Consiliului pentru Egalitate, șef și șef adjunct al aparatului Procuraturii generale, șef și șef adjunct al aparatului Consiliului Superior al Procurorilor, secretar general și secretar general adjunct al Secretariatului Curții Constituționale, șef și șef adjunct al Secretariatului Consiliului Superior al Magistraturii, secretar general și secretar general adjunct al Curții Supreme de Justiție; -personalul, cu excepția conducătorului, din cadrul Autorității Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor și a Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, personalul din cadrul Consiliului pentru Egalitate; - personalul, cu excepția directorului, directorului adjunct și a personalului cu statut special implicat nemijlocit în activități speciale de combatere a terorismului care cade sub incidența art.17, alin. (2), subpct.3) lit. a) din Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar din cadrul Serviciului de Protecție și Pază de Stat; - personalul, cu excepția judecătorilor și a procurorilor care au promovat evaluarea externă, din cadrul curților de apel, judecătoriilor,	4700

Categoriile de angajați	Estimat 2027
aparatului Procuraturii generale, procuraturilor specializate, procuraturilor de circumscripție și procuraturilor teritoriale; - procurori care nu au fost supuși evaluării externe conform Legii nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, precum și inspectorii din cadrul Inspecției Procurorilor; - personalul, cu excepția celui de demnitate publică, din cadrul autorităților administrative centrale din subordinea Guvernului, cu excepția celui din cadrul Centrului Național de Management al Crizelor și din cadrul Companiei Naționale pentru Asigurări în Medicină; - personalul, cu excepția celui de demnitate publică, din cadrul autorităților administrative din subordinea ministerelor care sunt organe de control, potrivit Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat, cu excepția Agenției pentru Securitate Cibernetică și Autorității Aeronautice Civile; - personalul, cu excepția celui de demnitate publică, din cadrul Agenției Achiziții Publice, Agenției Proprietății Publice, Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, Agenției de Mediu, Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare și al Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare; - șeful și șeful adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat; - personalul, cu excepția directorului, din cadrul Institutului Național de Administrație și Management Public, Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității în Muncă și Autorității de Meteorologie și Monitoring de Mediu; - directorul și directorul adjunct al Centrului Național de Expertize Judiciare, directorul executiv și coordonatorul oficiului teritorial ai Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat, directorul Bazei Auto a Cancelariei de Stat, directorul Direcției generale pentru administrarea clădirilor Guvernului Republicii Moldova; - personalul medical, inclusiv cu statut special, cu excepția conducătorului și adjunctului/locțiitorului acestuia, din cadrul autorităților/instituțiilor medicale, din instituțiile de asistență socială și spitalul penitenciar, care beneficiază de sporul cu caracter specific prevăzut la art. 17 alin. (2) pct. 3) lit. b), prima liniuță din Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar; - personalul detașat în procuraturile specializate;	

Categoriile de angajați	Estimat 2027
- personalul artistic, de creație și de conducere artistică din domeniul artei coregrafice (baletului) din cadrul Teatrului Național de Operă și Balet;	
b) în mărime de 5000 de lei pentru: - vicepreședinte al Parlamentului, președinte al comisiei permanente, membru al Biroului permanent, vicepreședinte al comisiei permanente, secretar al comisiei permanente, vicepreședinte și membru al Consiliului Concurenței; - secretarul general al Parlamentului, Avocatul Poporului, președintele Comisiei Electorale Centrale, președintele Consiliului Audiovizualului, președintele Autorității Naționale de Integritate, președintele Autorității Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, directorul Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal; - personalul, cu excepția celui de demnitate publică și a celui prevăzut la litera a), din cadrul Curții Constituționale, Consiliului Superior al Magistraturii, Consiliului Superior al Procurorilor și Curții Supreme de Justiție; - judecătorii care nu au fost supuși evaluării externe conform Legii nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative; - consilierii judiciari din cadrul Curții Constituționale și inspectorii-judecători din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii; - personalul, cu excepția celui prevăzut la litera a), din cadrul Secretariatului Parlamentului, Aparatului Președintelui Republicii Moldova, Curții de Conturi, Consiliului Concurenței, Oficiului Avocatului Poporului, Comisiei Electorale Centrale, Consiliului Audiovizualului, Autorității Naționale de Integritate, Centrului pentru Comunicare Strategică și Contracarare a Dezinformării; - personalul, cu excepția celui de demnitate publică și, după caz, cu excepția personalului cu statut special implicat nemijlocit în activități speciale de combatere a terorismului care cade sub incidența art.17, alin. (2), subpct.3) din Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar din cadrul Centrului Național Anticorupție și, respectiv, din cadrul Serviciului Informații și Securitate; - secretarii generali adjuncți ai Guvernului, secretarii generali și secretarii generali adjuncți ai ministerelor; - conducătorii autorităților administrative centrale din subordinea Guvernului, cu excepția directorului general al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, directorului general al Casei	5000

Categoriile de angajați	Estimat 2027
Naționale de Asigurări Sociale și directorului general al Centrului Național de Management al Crizelor; - conducătorii autorităților administrative din subordinea ministerelor, cu excepția directorului Serviciului Fiscal de Stat, directorului Serviciului Vamal, directorului Inspectoratului Control Financiar de Stat, directorului Inspectoratului de Stat al Muncii, directorului Agenției pentru Securitate Cibernetică, directorului Autorității Aeronautice Civile, directorului Agenției Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească, directorului Agenției de Plăți și Intervenție în Agricultură și directorului Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală; - șeful Marelui Stat Major al Apărării, șeful inspectoratului general din autoritățile administrative din subordinea Ministerului Afacerilor Interne; - personalul, inclusiv din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică, din aparatele centrale ale ministerelor, ale trezoreriilor regionale ale Ministerului Finanțelor, ale Cancelariei de Stat, ale oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, ale Institutului diplomatic, misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale Republicii Moldova, cu excepția prim-viceprim-ministrului, viceprim-ministrului, ministrului, agentului guvernamental, secretarului general al Guvernului; - personalul, cu excepția celui de demnitate publică, din cadrul Centrului Național de Management al Crizelor și a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină; - personalul, cu excepția celui de demnitate publică, din cadrul Inspectoratului Control Financiar de Stat, Inspectoratului de Stat al Muncii, Agenției Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească, Agenției de Plăți și Intervenție în Agricultură și Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală; - personalul, cu excepția directorului, din cadrul Centrului de Medicină Legală, directorul Institutului Național de Administrație și Management Public, directorul Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității în Muncă și directorul Autorității de Meteorologie și Monitoring de Mediu;	
c) în mărime de 5300 de lei pentru: - Președintele Republicii Moldova, Președintele Parlamentului și Prim-ministrul; -prim-viceprim-ministru, viceprim-ministru, ministru, agent guvernamental, secretarul general al Guvernului, președintele Curții de Conturi, directorul Centrului pentru Comunicare Strategică și	5300

Categoriile de angajați	Estimat 2027
Contracarare a Dezinformării, directorul și directorul adjunct al Serviciului de Protecție și Pază de Stat, directorul adjunct al Centrului Național Anticorupție, directorul adjunct al Serviciului de Informații și Securitate, directorul adjunct al Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor; - directorul general al Centrului Național de Management al Crizelor, directorul general al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină și directorul general al Casei Naționale de Asigurări Sociale, directorul Inspectoratului Control Financiar de Stat, directorul Inspectoratului de Stat al Muncii, directorul Agenției Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească, directorul Agenției de Plăți și Intervenție în Agricultură și directorul Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală; - personalul, cu excepția celui de demnitate publică, din cadrul Agenției pentru Securitate Cibernetică și Autorității Aeronautice Civile, cu excepția funcționarilor publici de conducere și de execuție din cadrul subdiviziunilor cu atribuții directe de certificare, supraveghere și control de stat în domeniul aviației civile și a celor din cadrul Direcției răspuns la incidente și crize cibernetice a Agenției pentru Securitate Cibernetică; - personalul, cu excepția directorului, din cadrul Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor; - personalul, cu excepția directorului, din cadrul Institutului Național al Justiției; - directorul și directorul adjunct al Centrului de Medicină Legală; - personalul cu statut special din domeniul apărării naționale, securității statului și ordinii publice, precum și din sistemul administrației penitenciare implicat nemijlocit în activități speciale de combatere a terorismului prevăzut la art.17, alin. (2), subpct.3) din Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;	
<u>d) în mărime de 6200 de lei pentru:</u> - judecătorii membri ai Consiliului Superior al Magistraturii și judecătorii candidați care au promovat evaluarea în condițiile Legii nr.26/2022, dar nu au fost aleși în funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii; - judecătorii membri ai Colegiului pentru selecția și evaluarea judecătorilor și ai Colegiului disciplinar al Consiliului Superior al Magistraturii și judecătorii candidați care au promovat evaluarea în condițiile Legii nr.26/2022, dar nu au fost aleși sau, după caz, numiți	6200

Categoriile de angajați	Estimat 2027
în funcția de membru al Colegiului pentru selecția și evaluarea judecătorilor sau al Colegiului disciplinar al judecătorilor; - judecătorii Curții Supreme de Justiție care au promovat evaluarea externă în condițiile Legii nr. 65/2023 și candidații la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, din rândul judecătorilor și procurorilor aflați în funcție, care au promovat evaluarea externă, dar nu au fost numiți în calitate de judecători ai Curții Supreme de Justiție; - judecătorii, procurorii care au promovat evaluarea externă conform Legii nr. 252/2023 și candidații la funcțiile indicate la art. 3 alin. (1) lit. a)–f) din legea menționată, care au promovat evaluarea respectivă, dar nu au fost aleși sau, după caz, numiți în funcția la care au candidat; - procurorii membri ai Consiliului Superior al Procurorilor și procurorii candidați care au promovat evaluarea în condițiile Legii nr. 26/2022, dar nu au fost aleși în funcția de membru al Consiliului Superior al Procurorilor; - procurorii membri ai Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor, procurorii membri ai Colegiului de disciplină și etică al Consiliului Superior al Procurorilor și procurorii candidați care au promovat evaluarea în condițiile Legii nr. 26/2022, dar nu au fost aleși în funcția de membru al Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor sau al Colegiului de disciplină și etică; - judecătorii și procurorii care nu sunt subiecți ai evaluării externe, dar care au promovat evaluarea efectuată de Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor sau, după caz, de Colegiul pentru selecția și evaluarea procurorilor; - președintele Consiliului Concurenței, directorul Institutului Național al Justiției; - directorul Centrului Național Anticorupție, directorul Serviciului de Informații și Securitate, directorul Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor; - directorul Serviciului Fiscal de Stat, directorul Serviciului Vamal, directorul Autorității Aeronautice Civile și directorul Agenției pentru Securitate Cibernetică; - funcționarii publici de conducere și de execuție din cadrul subdiviziunilor cu atribuții directe de certificare, supraveghere și control de stat în domeniul aviației civile din cadrul Autorității Aeronautice Civile; - pentru funcționarii publici de conducere și de execuție din cadrul Direcției răspuns la incidente și crize cibernetice a Agenției pentru Securitate Cibernetică; - personalul care ocupă funcțiile de comandant navă/pilot din unitățile și/sau instituțiile militare;	

Categoriile de angajați	Estimat 2027
e) în mărime de 6900 de lei – pentru judecătorii din cadrul Curții Constituționale.	6900

Pentru anul 2027, numărul de unități luat în calcul la estimarea cheltuielilor de personal constituie 173 052 unități, dintre care:

. la bugetul de stat va constitui 58 908 unități;

. la bugetele locale – 112 964 unități;

. la bugetul asigurărilor sociale de stat – 941 unități;

. la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală (aparat administrativ) – 239 unități.

Cheltuielile capitale sunt estimate în volum de 16 943,8 mil. lei și constituie 4,0% raportate la PIB. Comparativ cu anul 2026, se atestă o creștere de 968,6 mil. lei sau 6,1 la sută. În cadrul acestora, cheltuielile pentru *investiții capitale* se prevăd în sumă de 5 204,0 mil. lei, cu o majorare de 496,8 mil. lei sau 10,6% față de anul 2026.

Din v*olumul total al cheltuielilor capitale* 13 325,8 mil. lei sau 78,6% vor fi acoperite din contul resurselor generale și 3 618,0 mil. lei sau 21,4% din contul surselor externe.

Evoluția bugetului public național conform clasificației economice și funcționale pentru anii 2024-2029 se prezintă, respectiv, în *Tabelul nr.2* și *Tabelul nr.3* la Nota de fundamentare.

Soldul (deficitul) bugetului public național pentru anul 2027 se estimează în sumă de 20 230,0 mil. lei sau 4,8% din PIB.

Din volumul total al deficitului bugetului public national:

- 19 930,0 mil. lei (sau 98,5%) îi revine bugetului de stat;
- 300,0 mil. lei (sau 1,5%) revine fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală.

Cadrul general al bugetului public național pe anii 2026-2027 se prezintă în următorul tabel:

mil. lei

	Aprobat/ modificat 2026	Proiect 2027	Devieri proiect 2027 față de aprobat/modificat 2026	
			(+,-)	%
Veniturile BPN	**134,245.0**	**151,545.0**	**17,300.0**	**12.9%**
ponderea in PIB, %	*34.6%*	*35.9%*	*1.3%*	
Cheltuielile BPN	**157,502.0**	**171,775.0**	**14,273.0**	**9.1%**
ponderea in PIB, %	*40.6%*	*40.7%*	*0.1%*	
Soldul BPN	**-23,257.0**	**-20,230.0**	**3,027.0**	**-13.0%**
ponderea in PIB, %	*-6.0%*	*-4.8%*	*1.2%*	

	Aprobat/ modificat 2026	Proiect 2027	Devieri proiect 2027 față de aprobat/modificat 2026	
			(+,-)	%
PIB, informativ	*388,000.0*	*422,400.0*		

Finanțarea deficitului bugetului public național în anul 2027 se va realiza preponderent din *surse externe*, iar o parte semnificativă va proveni din sprijinul acordat sub formă de împrumut de către UE în cadrul ***Planului de creștere economică,*** precum și valorificării împrumuturilor destinate pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe.

Totodată, acoperirea deficitului va fi asigurată și din *surse interne*, inclusiv prin:

- emisiunea valorilor mobiliare de stat pe piața internă;
- încasările din privatizarea bunurilor proprietate publică și alte creanțe interne ale bugetului;
- utilizarea mijloacelor bănești din solduri la conturile bugetelor componente ale bugetului public național.

Evoluția surselor de finanțare ale bugetului public național pentru anii 2026-2027 se prezintă în următorul tabel.

mil. lei

	Aprobat/ modificat 2026	Proiect 2027
Total surse de finanțare,	**23,257.0**	**20,230.0**
Active financiare, total	**-35.2**	**-950.9**
dintre care:		
*Acțiuni și alte forme de participare în capital**	*-15.5*	*281.5*
Alte creanțe interne ale bugetului	*157.1*	*200.0*
Împrumuturi recreditate interne instituțiilor financiare si nefinanciare	*-170.6*	*-1,424.2*
Garanții externe acordate	*16.2*	*20.0*
Acțiuni și alte forme de participare în capital peste hotare	*-22.4*	*-28.2*
Datorii, total	**22,035.2**	**20,943.6**
dintre care :		
Valori mobiliare de stat	*8,610.0*	*3,096.2*
Garanții interne	*-10.0*	*-10.0*
Împrumuturi interne de la instituții financiare și nefinanciare	*0.3*	*-298.2*
Garanții externe asumate	*-16.2*	*-20.0*
Împrumuturi externe	*13,451.1*	*18,175.6*
primirea împrumuturilor	*17,733.4*	*23,076.1*
rambursarea împrumuturilor	*-4,282.3*	*-4,900.5*
Modificarea soldului de mijloace bănești	**1,257.0**	**237.3**

**) inclusiv din privatizarea bunurilor proprietate publică: 2026 – 700,0 mil,lei, 2027 – 755,0 mil.lei.*

3.2. Bugetul asigurărilor sociale de stat 2027

Începând cu 1 ianuarie 2027, pentru angajatorii din sectorul bugetar, cota contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii se va reduce de la 29% la 24%, nivel aplicat deja angajatorilor din sectorul privat, în vederea asigurării unui tratament unitar în cadrul sistemului public de asigurări sociale.

Veniturile din contribuțiile de asigurări sociale de stat pentru anul 2027 au fost estimate conform mărimilor stabilite în Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, a fondului de remunerare a muncii prognozat pentru anul 2027, precum și impactul măsurilor de politica fiscală și salarială. Impactul net al acestor măsuri asupra încasărilor din contribuțiile de asigurări sociale de stat este estimat la (-385,4) mil. lei.

Contribuţiile de asigurări sociale de stat pentru anul 2027 vor constitui 33803,4 mil. lei (sau 59,1% în totalul veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat) cu o majorare de 2 876,0 mil. lei față de aprobat/modificat pentru anul 2026.

În ansamblu, veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2027 se prognozează în sumă de 57 228,1 mil. lei, cu o majorare de 4 424,7 mil. lei (sau 8,4%) față de aprobat/modificat pe anul 2026, susținută de creșterea veniturilor proprii cu 3 149,7 mil. lei și a transferurilor de la bugetul de stat cu 1 275,0 mil. lei.

Transferurile de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat se prevăd în sumă de 22 018,4 mil. lei. Din volumul total al transferurilor, cele destinate pentru acoperirea deficitului constituie 4 402,2 mil. lei, înregistînd o diminuare de 77,2 mil. lei sau cu 1,7% față de bugetul aprobat/modificat pe anul 2026.

Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2027 se propun în sumă de 57 228,1 mil. lei, cu o majorare de 4 424,7 mil. lei față de aprobat/modificat 2026. Ritmul de creștere a cheltuielilor în anul 2027 va constitui 8,4% față de anul 2026.

Bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2027 este estimat *fără deficit*.

3.3. Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală 2027

Veniturile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2027 se prognozează în sumă de 20 999,4 mil. lei, cu o majorare de 1 999,7 mil. lei (sau 10,5%) față de bugetul aprobat/modificat pe anul 2026 (18999,7 mil.lei).

Pentru anul 2027, încasările din prime de asigurare obligatorie de asistență medicală vor constitui 12 366,3 mil. lei (sau circa 58,9% în totalul veniturilor FAOAM) fiind în creștere cu 1 416,3 mil. lei față de nivelul aprobat/modificat pentru anul 2026. Această creștere include impactul măsurilor de politică salarială, estimat la circa 380,0 mil. lei.

Veniturile proprii ale FAOAM pentru anul 2027 se estimează în sumă de 12742,6 mil. lei, în creștere cu 1 435,6 mil. lei sau (12,7 %) față de aprobat/modificat pe anul 2026.

Transferurile de la bugetul de stat către FAOAM se prevăd în sumă de 8 256,8 mil. lei, (ce constituie 39,3% din totalul veniturilor fondurilor) cu o majorare de 564,1 mil. lei (sau cu 7,3%),comparativ cu anul 2026.

Cheltuielile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2027 se propun în sumă de 21 299,4 mil. lei, înregistînd o majorare de 1 914,5 mil. lei (sau un ritm de creștere de 9,9% față de bugetul aprobat/modificat pentu 2026.

Pentru anul 2027, fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală au fost estimate cu un *deficit* de 300,0 mil. lei, care va fi acoperit din contul soldului mijloacelor financiare înregistrate la data încheierii anului bugetar. Aceaste resurse vor fi direcționate pentru efectuarea reparațiilor capitale ale sediilor instituțiilor medico-sanitare (IMSP) în cadrul carora Ministerul Sănătății deține calitatea de fondator.

3.4. Bugetele locale 2027

Veniturile bugetelor locale pentru anul 2027 sunt estimate în sumă de 28196,0 mil. lei, dintre care:

- *veniturile proprii* - în sumă de 11 273,9 mil. lei, deținînd o pondere de circa 40,0% din totalul veniturilor bugetelor locale și înregistrând o creștere de 6,3 % față de nivelul aprobat/modificat pe anul 2026. Estimările veniturilor proprii reflectă impactul măsurilor de politică fiscală privind majorarea scutirilor personale aplicate persoanelor fizice, orientate spre reducerea poverii fiscale și creșterea venitului disponibil al populației, precum și impactul măsurilor de politică salarială în sectorul bugetar.
- *transferurile de la bugetul de stat către bugetele locale* - în sumă de 16922,1 mil. lei (ce reprezintă 60,0% din totalul veniturilor bugetelor locale).

Cheltuielile bugetelor locale pentru anul 2027 sunt estimate în sumă de 28196,0 mil. lei, fiind în descreștere cu 4 308,8 mil. lei (sau cu 13,3%) comparativ cu volumul planificat pentru anul 2026 (32504,8 mil.lei).

Această diminuare este determinată, în principal, de implementarea reformei „Restart în educație”, începând cu 1 ianuarie 2027, în conformitate cu prevederile *Legii nr. 200/2026 pentru modificarea unor acte normative,* care presupune preluarea competenței de finanțare a învățământului primar, gimnazial, liceal și special (cu excepția mun. Chișinău și Bălți, si UTA Găgăuzia) de către bugetul de stat, concomitent cu preluarea și transferurilor cu destinație specială în aceste scopuri.

Bugetele locale pentru anul 2027 au fost estimate *fără deficit.*

3.5. Datoria de stat și deservirea acesteia în anul 2027 și estimări pentru 2028-2029

Conform estimărilor, soldul datoriei de stat la situaţia din 31 decembrie 2027 nu va depăși 186 514,4 mil. lei (sau 44,2%din PIB), dintre care:

- datoria de stat externă - 64,3%
- datoria de stat internă - 35,7%.

Comparativ cu valoarea scontată pentru sfârșitul anului 2026 (162886,3 mil.lei), soldul datoriei de stat va înregistra o creștere de 23 628,1 mil. lei, determinată de finanțarea externă și internă netă pozitivă.

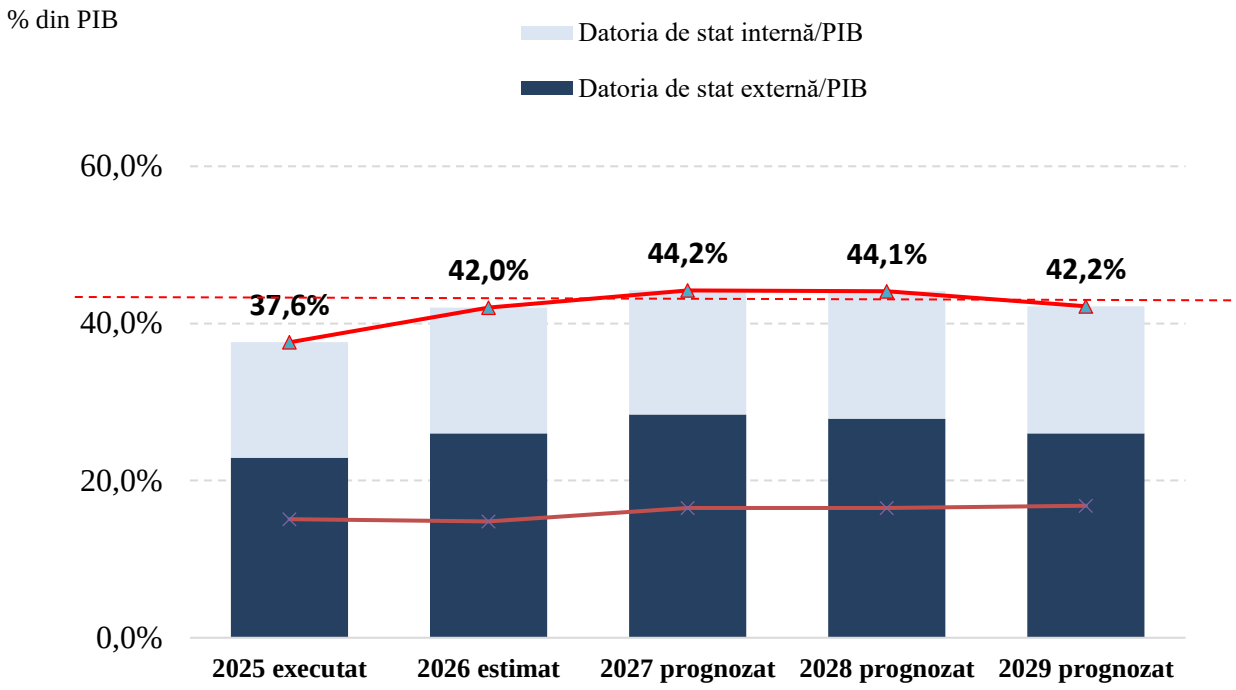
La finele anului 2027, portofoliul datoriei de stat va continua să fie dominat de datoria de stat pe termen lung.

- pe piața internă : pentru valorile mobiliare de stat (VMS) emise pe piața primară , rata medie a dobânzii este estimată la aproximativ 11,5% anual. În funcție de cererea pieței, Ministerul Finanțelor va continua orientarea spre emisiunea obligațiunilor de stat cu rată fixă.
- pe piața externă: costurile aferente împrumuturilor externe vor depinde de condițiile de finanțare pe pietele internationale. Împrumuturile de stat externe ce urmează a fi contractate vor avea, de regulă, o maturitate minimă de 15 ani, cu prioritate pentru finanțările oferite de creditorii multilaterali.

Pentru perioada 2028-2029, se estimează o diminuare a ponderii soldului datoriei de stat în PIB până la 44,1% la sfârșitul anului 2028, urmată de o diminuare până la 42,2% la sfârșitul anului 2029. În valori nominale, soldul datoriei de stat se va majora de la 201 519,8 mil. lei la sfârșitul anului 2028 până la 209 941,6 mil. lei la sfârșitul anului 2029, ceea ce reprezintă o majorare de 12,6% față de sfârșitul anului 2027. Creșterea soldului datoriei de stat pentru perioada 2027-2029 este determinată, în principal, de necesitatea finanțării deficitului bugetar, precum și de realizarea investițiilor și reformelor incluse în Planul de Creștere Economică.

Structura datoriei de stat în dinamică se prezintă în următoarea diagramă:

Graficul 1. Evoluția ponderii datoriei de stat și a deservirii acesteia în PIB

Datoria de stat externă

Pe parcursul anului 2027 se preconizează valorificarea împrumuturilor de stat externe în sumă de 22 369,8 mil. lei (echivalentul a 1 249,7 mil. dolari SUA) și rambursarea împrumuturilor de stat externe în sumă de 4 721,9 mil. lei (echivalentul a 263,8 mil. dolari SUA). Ca urmare, la situația din 31 decembrie 2027, soldul datoriei de stat externe este estimat să nu depășească 119 931,6 mil. lei (echivalentul a 6 615,1 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă o creștere cu 19 146,5 mil. lei (echivalentul a 1015,9 mil. dolari SUA) sau 19,0% comparativ cu soldul estimat al datoriei de stat externe la sfârșitul anului 2026.

Majorarea soldului datoriei de stat externe în valori nominale se explică prin finanțarea externă netă pozitivă prognozată pentru anul 2027, precum și prin influența cursurilor de schimb asupra valorii în lei a datoriei denominate în valută.

Structura estimată a soldului datoriei de stat externe pentru anul 2027, pe categorii de creditori, se prezintă în următorul tabel:

Creditorul	
Bilaterali	**12,7%**
Agenţia Franceză pentru Dezvoltare	7,0%
Banca germană KfW	0,07%
The Commodity Credit Corporation	0,01%
Guvernul Poloniei	0,4%
Agenția Japoneză de Cooperare Internațională	2,2%
UniCredit Bank Austria	0,1%

BGK Polonia	1,4%
Guvernul Canadei	1,3%
Regatul Belgiei	0,2%
Multilaterali	**87,3%**
Banca Europeană pentru Investiții	8,1%
Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei	0,9%
Uniunea Europeană	24,0%
Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare	5,0%
Banca Mondială	28,9%
Fondul Internaţional pentru Dezvoltarea Agricolă	1,2%
Fondul Monetar Internațional	19,2%

Totodată, ca pondere în PIB, se estimează că soldul datoriei de stat externe va înregistra la finele anului 2027 o majorare cu 2,4 p.p. față de valoarea scontată pentru anul 2026 şi nu va depăși 28,4%.

Pentru anii următori, se anticipează o creștere continuă a soldului datoriei de stat externe, de la 127 636,2 mil. lei (echivalentul a 7 024,6 mil. dolari SUA) la sfârșitul anului 2028 până la 129 135,8 mil. lei (echivalentul a 7 060,5 mil. dolari SUA) la sfârșitul anului 2029.

Datoria de stat internă

În anul 2027 se preconizează emisiunea netă a VMS pe piața internă în sumă de 4 500,0 mil. lei, răscumpărarea VMS convertite în sumă de 983,8 mil. lei și răscumpărarea VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat în sumă de 420,0 mil. lei.

Astfel, la situaţia din 31 decembrie 2027, conform estimărilor, *soldul datoriei de stat interne* la valoarea nominală nu va depăși 66 582,7 mil. lei sau 15,8% din PIB, inclusiv:

- VMS emise pe piaţa internă – 56 331,5 mil. lei (84,6%);
- VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanţiile de stat – 10 251,2 mil. lei (15,4%).

Pentru perioada 2028-2029, în scopul finanţării deficitului bugetului de stat, se prevede direcționarea surselor în sumă totală de 15 000,0 mil. lei (cumulativ) din emisiunea netă a VMS pe piața internă. Totodată, se preconizează răscumpărarea VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanţiile de stat în sumă de 450,0 mil. lei în anul 2028 şi 490,0 mil. lei în anul 2029.

În consecință, în perioada 2028-2029, soldul datoriei de stat interne la valoarea nominală se va majora de la 73 883,6 mil. lei la finele anului 2028 până la 80 805,7 mil. lei la finele anului 2029.

Garanţiile de stat

Conform estimărilor, la situaţia din 31 decembrie 2027 soldul garanțiilor de stat nu va depăși 14 577,8 mil. lei, fiind constituit din garanții de stat interne emise

în cadrul Programului de stat „Prima casă” în sumă de 6 553,8 mil. lei și garanţii de stat externe în sumă de 8 024,0 mil. lei.

Reieșind din estimările bazate pe analiza soldului garanțiilor active în cadrul Programului de stat „Prima Casă”, pe evoluția emiterii de garanții în anul 2026, precum și pe volumul cumulativ al creditelor care urmează a fi acordate în perioada 2027–2029, estimat la aproximativ 8,64 miliarde lei, se propune majorarea plafonului garanțiilor de stat acordate în cadrul Programului de stat „Prima casă” de la 5 700,0 mil lei în anul 2026, la 6 553,8 mil lei în anul 2027.

Pentru perioada 2028-2029 se prevede continuarea creșterii soldului garanțiilor în cadrul Programului până la 7 600,0 mil. lei, la finele anului 2028 și până la 8 600,0 mil. lei la finele anului 2029.

Cheltuielile pentru serviciul datoriei de stat

Pentru serviciul datoriei de stat în anul 2027 se prevăd alocații în sumă de 8200,0 mil. lei, ceea ce reprezintă o majorare de 1 690,5 mil. lei sau cu 26,0% comparativ cu valoarea aprobată/modificată pentru anul 2026. Ca pondere în PIB, cheltuielile pentru serviciul datoriei de stat sunt estimate la aproximativ 1,9 la sută.

	Executat 2025	**Aprobat/Modificat 2026**	**Proiect 2027**	**Devieri (+;-)**	
				2027/2025	**2027/2026**
Dobânzi, mil. lei	4 268,8	6 509,5	8 200,0	3 931,2	1 690,5
datoria de stat externă, mil. lei	*1 782,6*	*2 130,6*	*2 678,6*	*896,0*	*548,0*
datoria de stat internă, mil. lei	*2 486,2*	*4 378,8*	*5 521,4*	*3 035,2*	*1 142,6*

Serviciul datoriei de stat externe

Pentru anul 2027, cheltuielile pentru *serviciul datoriei de stat externe* sunt estimate la 2 678,6 mil. lei (echivalentul a 149,6 mil. dolari SUA). Comparativ cu valoarea aprobată/modificată pentru anul 2026, acestea vor înregistra o majorare de 548,0 mil. lei (echivalentul a 28,0 mil. dolari SUA), în principal, pe fondul creșterii soldului datoriei de stat externe și al cheltuielilor aferente împrumuturilor contractate și prognozate pentru valorificare.

Pentru perioada 2028-2029, se estimează că cheltuielile pentru serviciul datoriei de stat externe vor constitui 3 250,5 mil. lei în anul 2028 și 3 633,0 mil. lei în anul 2029. Această tendință de creștere este determinată, în principal, de majorarea soldului datoriei de stat externe.

Serviciul datoriei de stat interne

În anul 2027, cheltuielile pentru serviciul datoriei de stat interne sunt estimate la 5 521,4 mil. lei, inclusiv:

VMS emise pe piaţa primară 4 816,1 mil. lei;

VMS emise prin plasament direct persoanelor fizice 104,7 mil.lei;

VMS convertite 35,0 mil. lei;

VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanţiile de stat 565,6 mil. lei.

Comparativ cu valoarea aprobată/modificată pentru anul 2026, cheltuielile prevăzute în anul 2027 sunt mai mari cu 1 142,5 mil. lei sau cu 26,1% ca urmare a majorării volumelor de emisie și ratelor prognozate de emitere.

Pentru perioada 2028-2029, cheltuielile pentru serviciul datoriei de stat interne sunt estimate la 5 914,1 mil. lei în anul 2028 și 6 061,2 mil. lei în anul 2029. Evoluția acestora este influențată de volumul finanțării interne și de costurile prognozate ale emisiunilor VMS.

IV. Proiectul bugetului de stat pentru anul 2027

Parametrii generali ai bugetului de stat pentru anul 2027 se estimează la partea de venituri în sumă de 92 325,0 mil. lei, la partea de cheltuieli - 112 255,0 mil. lei și soldul (deficitul) bugetar constiuie 19 930,0 mil. lei, respectiv 4,7% din PIB.

Estimările veniturilor, cheltuielilor și soldului (deficitului) bugetar ale bugetului de stat pentru anii 2026-2027, se prezintă în următorul tabel:

mil. lei

	Aprobat/ modificat 2026	**Proiect 2027**	**Devieri proiect 2027 față de aprobat/modificat 2026**	
			(+,-)	**%**
Veniturile BS	**80,274.5**	**92,325.0**	**12,050.5**	**15.0%**
ponderea in PIB, %	*20.7%*	*21.9%*	*1.2%*	
Cheltuielile BS	**103,346.3**	**112,255.0**	**8,908.7**	**8.6%**
ponderea in PIB, %	*26.6%*	*26.6%*		
Soldul BS	**-23,071.8**	**-19,930.0**	**3,141.8**	**-13.6%**
ponderea in PIB, %	*-5.9%*	*-4.7%*	*1.2%*	
PIB, informativ	*388.000.0*	*422.400.0*		

4.1. Veniturile bugetului de stat

În anul 2027, la bugetul de stat se preconizează acumularea veniturilor în sumă totală de 92 325,0 mil. lei (sau 21,9%din PIB), cu o creștere de 12 050,5 mil. lei (sau 15,0 %) față de aprobat/modificat pe anul 2026. Ponderea veniturilor bugetului de stat în raport cu PIB se estimează la nivel de 21,9 la sută.

Prognoza veniturilor bugetului de stat pe anul 2027 este fundamentată în mare parte pe creșterea încasărilor din impozite și taxe, susținută de impactul măsurilor de politică fiscală, vamală și salarială.

Estimarea costurilor măsurilor de politici aferente veniturilor bugetului de stat pentru anul 2027 este prezentată în tabelul de mai jos.

(mil.lei)

	Esimări a veniturilor bugetului de stat		
	Scenariul de bază	*Costul măsurilor de politici*	*Scenariul cu politici*
1	*2*	*3*	*4*
VENITURI, total	**87,930**	***4,395***	**92,325**
Impozite și taxe	80,081	*4,395*	84,476
Impozite pe venit	15,391	*-11*	15,380
Impozit pe venitul persoanelor fizice	*4,263*	*-125*	*4,138*
Impozit pe venitul persoanelor juridice	*11,128*	*114*	*11,242*
Impozite pe proprietate	17	*-2*	15
Impozite și taxe pe mărfuri și servicii	61,551	*4,288*	65,839
Taxa pe valoarea adaugata	45,530	*1,691*	47,221
Taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse şi serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova	*19,488*	*691*	*20,179*
Taxa pe valoarea adaugată la marfurile importate	*33,192*	*1,000*	*34,192*
Restituirea taxei pe valoarea adaugată	*-7,150*		*-7,150*
Accize	14,161	*2,097*	16,258
Taxa asupra comerțului exterior și operațiunilor externe	3,122	*120*	3,242
Granturi	2,166		2,166
Alte venituri	5,683		5,683

Estimările veniturilor bugetului de stat pentru anul 2027, pe tipuri, se prezintă în următorul tabel:

mil. lei

	Aprobat/ modificat 2026	**Proiect 2027**	**Devieri**	
			(+,-)	**%**
Total venituri	**80,274.5**	**92,325.0**	***12,050.5***	***115.0%***
Impozite si taxe	73,594.2	84,475.4	*10,881.2*	*114.8%*
Granturi	1,417.5	2,166.5	*749.0*	*152.8%*
Alte venituri	5,256.4	5,676.9	*420.5*	*108.0%*
Transferuri în cadrul BPN	6.4	6.2	*-0.2*	*96.9%*

Structura detaliată a veniturilor bugetului de stat se prezintă în Tabelul nr.5 la Nota de fundamentare.

În continuare se prezintă o analiză succintă pe grupuri de venituri, pe tipuri de impozite și taxe.

Impozite şi taxe. Din suma totală a impozitelor și taxelor încasate la bugetul de stat, structura pe tipuri se prezintă dupa cum urmează:

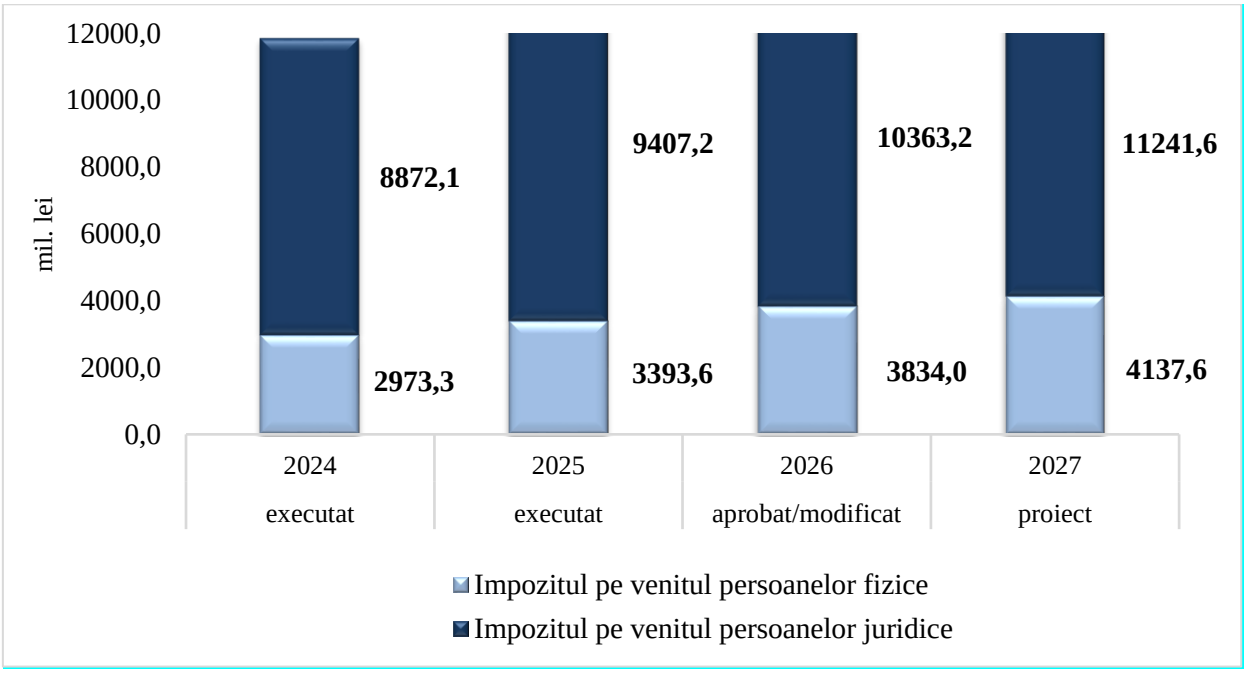
- *impozitele şi taxele pe mărfuri şi servicii* – 77,9%

- *impozitele pe venit* - 18,2%;
- *taxele asupra comerțului exterior și operațiunilor externe* – 3,8%;
- *impozitele pe proprietate* - 0,1 la sută.

Impozitul pe venitul persoanelor fizice: pentru anul 2027, defalcările la bugetul de stat se prognozează în sumă de 4 137,6 mil. lei, în creștere cu 303,6 mil. lei (sau +7,9%) față de volumul planificat pentru anul 2026. Estimările au fost fundamentate pe impactul măsurilor de politică fiscală privind majorarea scutirilor personale aplicate persoanelor fizice, precum și pe impactul măsurilor de politică salarială aplicate în sectorul bugetar. Impactul net al măsurilor asupra veniturilor bugetare este estimat la (-125,0) mil. lei.

Impozitul pe venitul persoanelor juridice: Încasările pentru anul 2027 sunt estimate la 11 241,6 mil. lei, cu o majorare de 878,4 mil. lei (sau +8,5%) comparativ cu aprobat/modificat pe anul 2026 Estimările pentru anul 2027 includ impactul măsurilor de politică fiscală, respectiv extinderea termenului de aplicare a cotei „0" pentru profitul nedistribuit, majorarea cotei impozitului pe venit aplicate gospodăriilor țărănești și majorarea temporară a cotei impozitului pe venit pentru instituțiile financiare. Impactul net al măsurilor asupra veniturilor bugetare este estimat la (+114,0) mil. lei.

Dinamica încasărilor din impozitele pe venit pe anii 2024-2027 se prezintă în diagrama ce urmează:

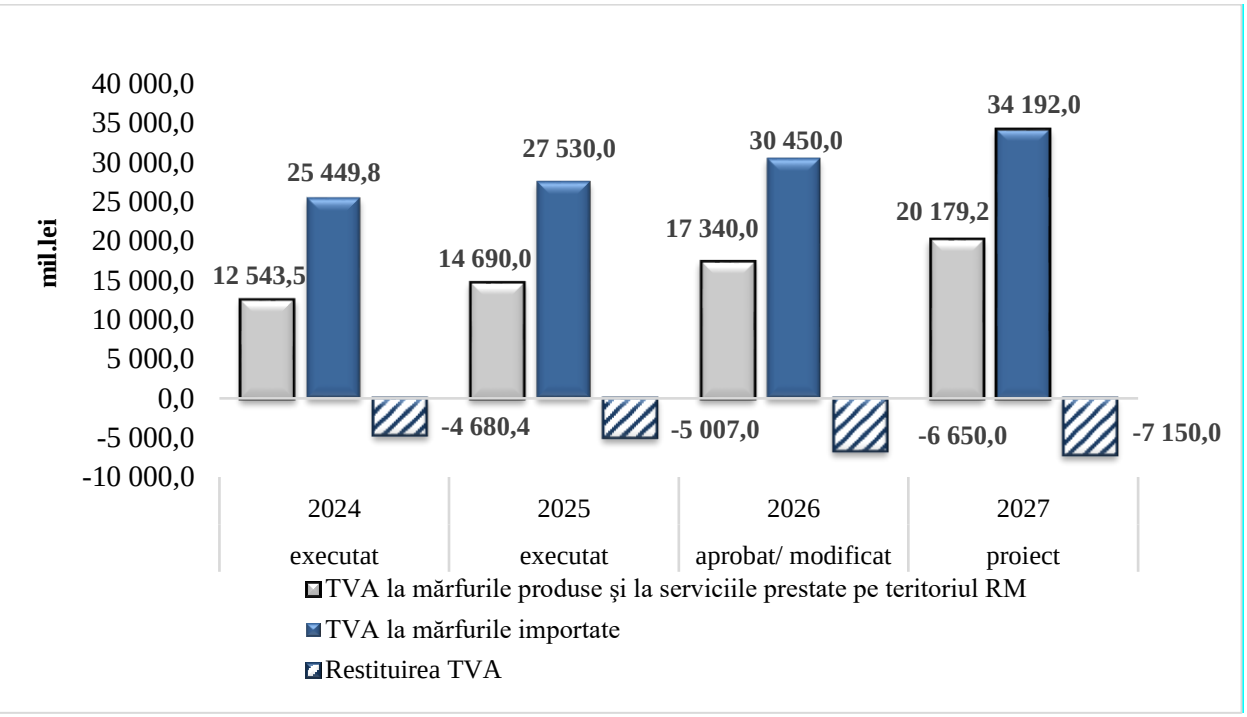

Taxa pe valoarea adăugată (TVA) va rămâne și în continuare cea mai importantă sursă de venit a bugetului de stat. Pentru anul 2027, încasările din această taxă se prognozează în sumă de 47 221,2 mil. lei, cu o creștere de 6 081,2 mil. lei

(sau cu 14,8%) comparativ cu volumul aprobat/modificat pe anul 2026. (41140,0 mil. lei).

Ca pondere în totalul impozitelor și taxelor încasate la bugetul de stat, TVA va constitui 55,9%, iar în totalul veniturilor bugetului de stat – 51,1 la sută.

Dinamica încasărilor TVA pe anii 2024-2027 se prezintă în diagrama ce urmează:

Prognoza încasărilor din TVA pentru anul 2027, aferentă scenariului de bază, a fost fundamentată pe prognoza principalilor indicatori macroeconomici, inclusiv creșterea consumului final cu 8,0% față de anul 2026, majorarea importurilor cu 9,0% și evoluția cursului de schimb valutar.

Totodată, estimările privind încasările din TVA au fost revizuite prin includerea impactului măsurilor de politică fiscală și vamală aprobate pentru anul 2027, reflectând efectele măsurilor ce vizează revizuirea cotelor TVA, extinderea aplicării TVA la importul coletelor poștale, precum și măsurile de îmbunătățire a administrării fiscale și vamale. Impactul net estimat al acestor măsuri asupra încasărilor din TVA constituie +1 691,0 mil. lei.

Taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul republicii. Încasările pentru anul 2027 se estimează în sumă de 20179,2 mil.lei cu o creștere de 2 839,2 mil. lei (sau cu 16,4%) în comparație cu nivelul aprobat/modificat în anul 2026 .

TVA de la mărfurile importate. Încasările pentru anul 2027 se estimează în volum de 34 192,0 mil. lei, înregistând o creștere de 3 742 mil. lei (sau cu 12,3%) comparativ cu nivelul aprobat/modificat 2026.

Restituirea taxei pe valoarea adăugată la mărfurile și serviciile cu drept de deducere, se estimează în sumă de 7 150,0 mil. lei și constituie 15,1% din suma TVA prognozată în buget si circa 1,7% din PIB. Față de bugetul aprobat/modificat în anul 2026 (6 650,0 mil.lei) restituirile TVA vor crește cu 500,0 mil. lei (sau cu circa 7,5%).

Accizele. Încasările din accize pentru anul 2027 sunt prognozate în sumă de 16257,7 mil. lei, în creștere cu 2 753,7 mil. lei (sau cu circa 20,4%) față de nivelul aprobat/modificat pentru anul 2026 (13504,0 mil.lei). Această evoluție este determinată, în principal, de impactul măsurilor de politică fiscală și vamală aprobate pentru anul 2027, estimat la circa 2 097,0 mil. lei, care reflectă:

- majorarea cotelor accizelor pentru mărfurile accizabile, inclusiv produsele din tutun și produsele conexe, motorină și autoturisme;
- extinderea sferei bunurilor supuse accizelor prin includerea lichidelor pentru țigări electronice fără nicotină, băuturilor nealcoolice cu zahăr adăugat și energizante, precum și a articolelor pirotehnice, în vederea consolidării veniturilor bugetare și alinierii treptate la cerințele Uniunii Europene.

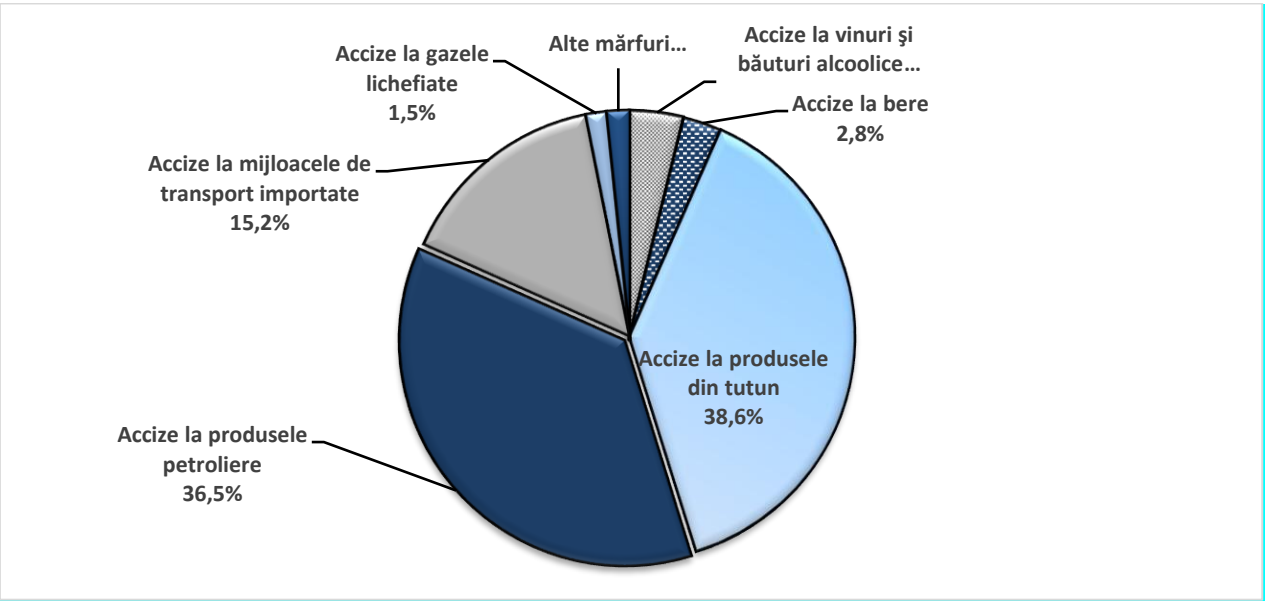
Ponderea accizelor în totalul impozitelor și taxelor va constitui 19,2%, iar în totalul veniturilor bugetului de stat – 17,6 la sută.

Din suma încasărilor din accize estimată pentru anul 2027:

- 14 004,7 mil. lei (sau 85,9%) se preconizează a fi încasate din vânzarea mărfurilor importate;
- 2 298,0 mil. lei (sau 14,1%) - din vânzarea mărfurilor produse pe teritoriul republicii.

Totodată, pentru mărfurile supuse accizelor, conform legislației în vigoare, se estimează restituiri din buget în sumă de 45,0 mil. lei.

În structura accizelor, prognoza încasării accizelor pe tipuri de mărfuri accizate pe anul 2027 se prezintă în următoarea diagramă:

Taxe asupra comerțului exterior și operatiunilor externe. Încasările din *impozitele asupra comerțului exterior și operațiunile externe* se prognozează în sumă de 3 242,0 mil. lei, cu o creștere de 371,7 mil. lei (sau 12,9%) mai mult decât aprobat/modificat pe anul 2026.

Structura acestor incasări se prezinta astfel:

- *încasările de la aplicarea tarifului vamal* - 3 008,9 mil. lei, ce constituie partea preponderentă – 92,8% din suma totală a impozitelor din comerțul exterior și operațiunile externe.
- taxa unică de procesare a trimiterilor poștale - 120,0 mil. lei;
- taxa pentru efectuarea procedurilor vamale- 56,0 mil.lei;
- taxa consulară - 57,1 mil. lei.

Ca pondere în suma totală a veniturilor bugetului de stat încasările respective vor constitui 3,5%, iar ca pondere în PIB - 0,8 la sută.

Granturile.

Conform acordurilor încheiate și/sau care urmează a fi semnate cu donatorii externi, intrările din granturi la bugetul de stat pentru anul 2027, se prevăd în sumă de 2 166,5 mil. lei, ceea ce în raport cu veniturile totale constituie 2,3 la sută. Această sumă include:

- grantul pentru susținerea bugetului din partea Comisiei Europene în sumă de 600,0 mil. lei (echivalentul 30,0 mil. euro) destinat atenuării efectelor prețurilor ridicate la energie pentru gospodăriile vulnerabile prin acordarea compensațiilor;
- debursări de granturi pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe în sumă de 1 566,5 mil. lei (echivalentul a 87,5 mil. dolari SUA).

Alte venituri. În această categorie de venituri sunt incluse venituri ce se referă la următoarele capitole „Venituri din proprietate”, „Venituri din vânzarea mărfurilor și serviciilor”, „Amenzi și sancțiuni”, „Donații voluntare”, „Alte venituri”.

În total, veniturile acestei grupe sunt estimate în sumă de 5 676,9 mil. lei (sau 1,3% din PIB), cu o majorare de 420,5 mil. lei (sau cu 8.0 %)față de volumul aprobat/modificat pe anul 2026 (5256,4 mil.lei).

Veniturile din proprietate vor constitui suma 2 565,7 mil. lei și includ:

- dividendele primite de la cota parte a proprietății statului în societățile pe acțiuni 938,9 mil. lei;
- defalcări din soldul profitului Băncii Naționale a Moldovei 700,0 mil.lei;
- venituri din dobânzile la conturile bugetare încasate la bugetul de stat - 473,6 mil. lei;
- defalcările din profitul net al întreprinderilor de stat 415,0 mil. lei;
- arenda terenurilor cu altă destinație decât cea agricolă 37,5 mil.lei

- alte venituri – 0,7 mil. lei.

Veniturile din vânzarea mărfurilor şi serviciilor se estimează în volum de 1 887,3 mil. lei cu o creştere de 51,8 mil.lei (sau cu 2,8%) faţă de aprobat/modificat în anul 2026. Veniturile respective includ :

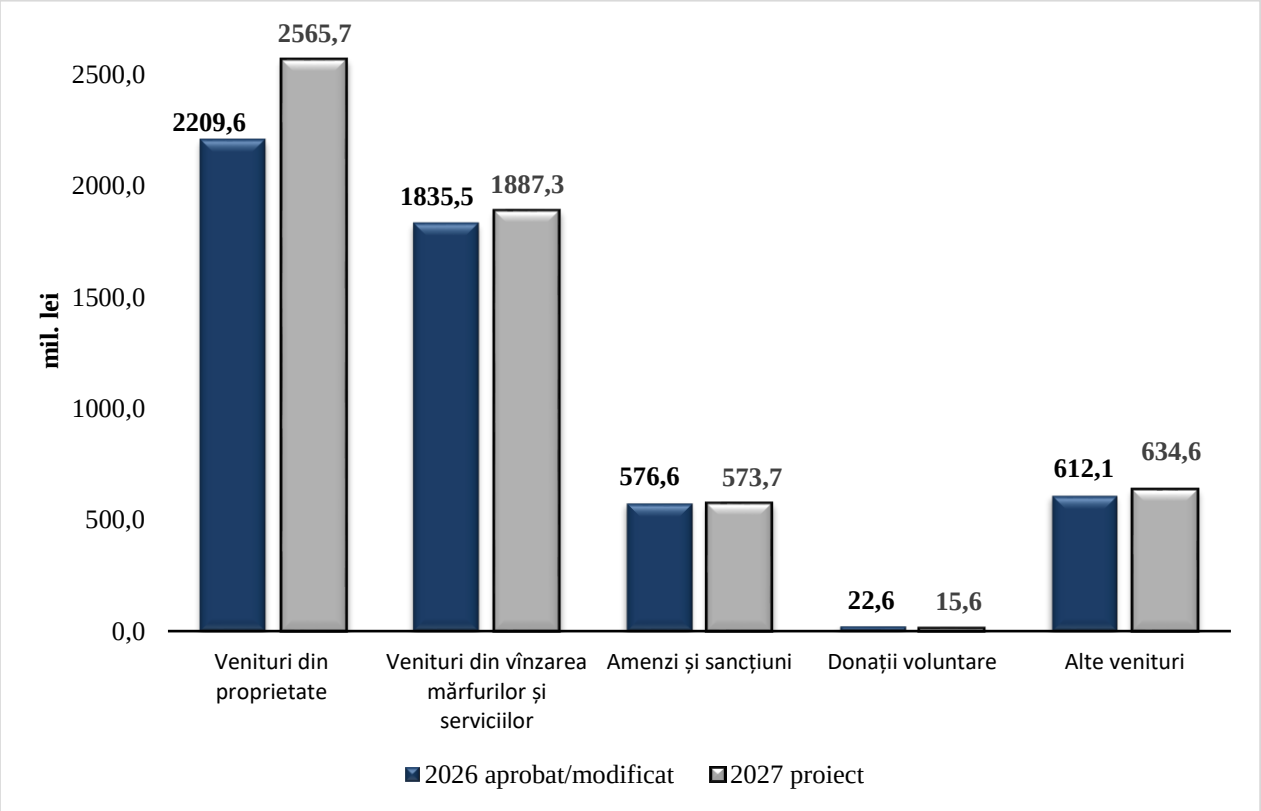
- încasările taxei de stat în sumă de 540,0 mil. lei;
- încasările de la prestarea serviciilor cu plată de către instituţiile bugetare în sumă de 988,4 mil. lei;
- mijloacele financiare colectate în cadrul schemei de obligaţii pentru implementarea măsurilor de eficienţă energetică în sectorul rezidenţial – 345,4 mil. lei;
- alte venituri în sumă de 13,5 mil. lei.

Amenzile şi sancţiunile se estimează în volum 573,7 mil. lei, menţinându-se practic la nivelul aprobat/modificat pentru anul 2026 (576,6 mil. lei).

Donaţiile voluntare pentru instituţiile bugetare pentru anul 2027 se estimează în sumă de 15,6 mil. lei şi includ suma donaţiilor pentru instituţiile bugetare conform acordurilor bilaterale încheiate cu donatorii interni şi externi.

Alte venituri în această categorie constituie circa 634,6 mil. lei, dintre care partea preponderentă în sumă de 621,0 mil. lei (sau 97,9%) constituie defalcările la bugetul de stat de la impozitul unic perceput de la rezidenţii parcurilor pentru tehnologia informaţiei, conform prevederilor art.14 din Legea nr. 77/2016.

Evoluţia altor venituri ale bugetului de stat pe anii 2026-2027 se prezintă în următoarea diagramă:

Totodată, pentru anul 2027, sunt prevăzute transferuri la bugetul de stat din bugetele locale pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe în sumă de 6,2 mil. lei.

4.2. Cheltuielile bugetului de stat

Partea de cheltuieli a bugetului de stat pentru anul 2027 este prevăzută în sumă de 112 255,0 mil. lei, cu o majorare de 8 908,7 mil. lei (sau cu 8,6%) comparativ cu volumul aprobat/modificat pe anul 2026.

Excluzând cheltuielile aferente proiectelor finanțate din surse externe (4 547,1 mil. lei), cheltuielile bugetului de stat se cifrează la 107 707,9 mil. lei, cu o majorare de 9 108,4 mil. lei (sau cu 9,2%) față de bugetul aprobat/modificat pe anul 2026 (98599,5 mil.lei).

Stuctura cheltuielilor și resurselor bugetului de stat pentru anul 2027, comparativ cu aprobat/modificat pe anul 2026, se prezintă în tabelul următor:

mil. lei

	2025 executat	2026 aprobat	2026 aprobat/ modificat	2027 proiect	*2027 proiect față de 2026 aprobat/ modificat*	
					(+,-)	*%*
Cheltuieli, total	**92 093,9**	**100 574,0**	**103 346,3**	**112 255,0**	***8 908,7***	***108,6***
inclusiv:						
Cheltuieli cu excepția proiectelor finanțate din surse externe	89 216,3	94 867,4	98 599,5	107 707,9	*9 108,4*	*109,2*
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*96,9*	*94,3*	*95,4*	*95,9*	*0,5*	*x*
Proiecte finanțate din surse externe	2 877,6	5 706,6	4 746,8	4 547,1	*-199,7*	*95,8*
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*3,1*	*5,7*	*4,6*	*4,1*	*-0,5*	*x*
Resurse, total	**92 093,9**	**100 574,0**	**103 346,3**	**112 255,0**	***8 908,7***	***108,6***
inclusiv:						
resurse generale	87 823,9	93 542,1	97 263,0	106 343,9	*9 080,9*	*109,3*
resurse colectate	4 270,0	7 031,9	6 083,3	5 911,1	*-172,2*	*97,2*

Cheltuielile bugetului de stat pentru anul 2027 sunt determinate de obiectivele politicii bugetare pe termen mediu ce vizează asigurarea financiară a priorităților sectoriale, stabilite în documentele de politici naționale și sectoriale, implementării măsurilor aferente Planului de creștere economică pentru Republica Moldova, continuarea măsurilor de politici aflate în derulare, precum și implrmentarea proiectelor și acțiunilor conform acordurilor cu partenerii de dezvoltare.

Din perspectiva surselor de finanțare cheltuielile prevăzute în buget urmează să fie acoperite:

- în proporție de 94,7% - din contul resurselor generale ale bugetului de stat;
- în proporție de 5,3% - din contul încasărilor de la efectuarea lucrărilor și prestarea serviciilor contra plată; al granturilor și împrumuturilor pentru proiectele finanțate din surse externe, precum și din donații și alte mijloace bănești, intrate legal în contul instituțiilor bugetare.

Cheltuielile atribuite *proiectelor finanțate din surse externe* pentru anul 2027 sunt estimate în sumă de 4 547,1 mil. lei sau în proporție de 4,1% din cheltuielile totale ale bugetului de stat, în descreștere cu 199,7 mil. lei (sau cu 4,2%) comparativ cu bugetul aprobat/modificat pe anul 2026 (4 746,8 mil. lei).

În anul 2027 vor fi în derulare circa 107 proiecte finanțate din surse externe, dintre care cele mai importante (cumulând 2 991,0 mil. lei sau 65,8% din total) sunt:

1. Proiectele „Moldova Drumuri III", „Moldova Drumuri IV" și „Moldova Drumuri V" – 550,0 mil. lei;
2. Proiectul ,,Conectivitate rurală Moldova" – 390,0 mil. lei;
3. Proiectul ,,Competitivitatea întreprinderilor micro, mici și mijlocii (IMMM) (PAC III)" – 264,0 mil. lei;
4. Proiectul „Îmbunătățirea calității educației" – 228,7 mil. lei;
5. Proiectul ,,Eficiența energetică în Republica Moldova" – 225,0 mil. lei;
6. Proiectul ,,Investiții pentru Guvernanță, Creștere și Reziliență în Agricultură" – 195,3 mil. lei;
7. Proiectul ,,Deșeuri solide în Republica Moldova" – 190,0 mil. lei;
8. Proiectul ,,Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală" – 175,8 mil. lei;
9. Proiectul de susținere a Programului în sectorul drumurilor – 160,0 mil. lei;
10. Proiectul ,,RLF-Răspuns de urgență - Căile Ferate din Moldova" – 157,8 mil. lei;
11. Proiectul „Securitatea aprovizionării cu apă și canalizare în Moldova" – 133,2 mil. lei;
12. Proiectul ,,Locuințe publice III" – 111,7 mil. lei;
13. Proiectul ,,Modernizarea și îmbunătățirea serviciilor de reabilitare" – 109,0 mil. lei;
14. Proiectul ,,Programul de dezvoltare integrată a agriculturii și irigațiilor (iDRIP)(AFD) – 100,5 mil. lei.

Sinteza proiectelor finanțate din surse externe, incluse în bugetul de stat pentru anii 2024-2029 se prezintă în Tabelul nr.10 la Nota de fundamentare, iar activitățile care urmează a fi finanțate în cadrul proiectelor finanțate din surse externe incluse în bugetul de stat pentru anul 2027 se prezintă în Tabelul nr.11 la Nota de fundamentare.

Cu referință la repartizarea cheltuielilor bugetului de stat în aspect funcțional și pe categorii economice, acestea reflectă evoluția programelor de cheltuieli, fundamentate pe necesitatea asigurării financiare a măsurilor de politici conform propunerilor de buget prezentate de autoritățile publice centrale.

Sturctura cheltuielilor bugetului de stat în *aspectul grupelor funcționale*, în anii 2025-2027, se prezintă în tabelul următor:

	2025 executat			2026 aprobat/modificat			2027 proiect			*Devieri (+,-) 2027 proiect faţă de 2026 precizat*		
		inclusiv			*inclusiv*			*inclusiv*			*inclusiv*	
	Bugetul de stat	cu excepţia proiectelor finanţate din surse externe	proiecte finanţate din surse externe	Bugetul de stat	cu excepţia proiectelor finanţate din surse externe	proiecte finanţate din surse externe	Bugetul de stat	cu excepţia proiectelor finanţate din surse externe	proiecte finanţate din surse externe	*Bugetul de stat*	*cu excepţia proiectelor finanţate din surse externe*	*proiecte finanţate din surse externe*
Cheltuieli, total	**92 093,9**	**89 216,3**	**2 877,6**	**103 346,3**	**98 599,5**	**4 746,8**	**112 255,0**	**107 707,9**	**4 547,1**	***8 908,7***	***9 108,4***	***-199,7***
Servicii de stat cu destinaţie generală	11 835,2	11 757,0	78,2	16 982,4	16 703,4	279,0	19 523,1	19 165,6	357,5	*2 540,7*	*2 462,2*	*78,5*
dintre care transferuri acordate între instituţiile din cadrul bugetului de stat				*104,1*		*104,1*	*136,6*		*136,6*	*32,5*		*32,5*
Apărare naţională	1 823,5	1 815,4	8,1	1 974,0	1 963,7	10,3	2 294,8	2 284,3	10,5	*320,8*	*320,6*	*0,2*
Ordine publică şi securitate naţională	8 375,0	8 128,9	246,1	8 847,9	8 697,0	150,9	9 379,1	9 184,8	194,3	*531,2*	*487,8*	*43,4*
Servicii în domeniul economiei	11 281,2	9 421,2	1 860,0	14 531,9	11 660,8	2 871,1	14 757,6	12 162,9	2 594,7	*225,7*	*502,1*	*-276,4*
Protecţia mediului	617,5	563,5	54,0	1 021,4	712,0	309,4	1 056,1	751,6	304,5	*34,7*	*39,6*	*-4,9*
Gospodăria de locuinţe şi gospodăria serviciilor comunale	1 621,1	1 496,9	124,2	2 133,2	1 579,3	553,9	2 169,6	1 648,1	521,5	*36,4*	*68,8*	*-32,4*
Ocrotirea sănătăţii	9 237,6	9 091,4	146,2	9 815,3	9 602,0	213,3	10 830,4	10 610,6	219,8	*1 015,1*	*1 008,6*	*6,5*
dintre care transferuri acordate între instituţiile din cadrul bugetului de stat	*2,0*		*2,0*	*1,5*		*1,5*	*1,5*		*1,5*			
Cultură, sport, tineret, culte şi odihnă	1 735,5	1 731,9	3,6	1 931,0	1 922,1	8,9	2 082,0	2 076,7	5,3	*151,0*	*154,6*	*-3,6*
Învăţământ	20 909,7	20 620,3	289,4	22 092,1	21 608,5	483,6	24 647,6	24 113,3	534,3	*2 555,5*	*2 504,8*	*50,7*
dintre care transferuri acordate între instituţiile din				*63,0*		*63,0*	*75,1*		*75,1*	*12,1*		*12,1*
Protecţie socială	24 659,6	24 589,8	69,8	24 185,7	24 150,7	35,0	25 727,9	25 710,0	17,9	*1 542,2*	*1 559,3*	*-17,1*

Structura cheltuielilor bugetului de stat conform clasificației funcționale pe anii 2024-2029 este prezintată în Tabelul nr.6 la Nota de fundamentare.

Totodată, aspectele specifice fiecărui domeniu sînt detaliate în continuare, la capitolul 4.4. „Cheltuielile în cadrul grupelor funcționale principale" a prezentei Note de fundamentare.

În *aspectul categoriilor economice,* cheltuielile bugetului de stat se caracterizează precum urmează:

mil. lei

	2025 executat	2026 aprobat/ modificat	2027 proiect	*2027 proiect față de 2026 aprobat/ modificat*	
				(+,-)	*%*
Cheltuieli și active nefinanciare, total	**92 093,9**	**103 346,3**	**112 255,0**	***8 908,7***	***108,6***
Cheltuieli recurente	**90 291,6**	**100 525,3**	**109 259,5**	***8 734,2***	***108,7***
Cheltuieli	**87 344,7**	**96 449,0**	**104 011,2**	***7 562,2***	***107,8***
Cheltuieli de personal	13 661,3	15 054,1	22 153,4	*7 099,3*	*147,2*
Bunuri și servicii	3 422,7	4 287,0	5 043,6	*756,6*	*117,6*
Dobânzi aferente	4 268,8	6 509,5	8 200,0	*1 690,5*	*126,0*
datoriei de stat externe	*1 782,6*	*2 130,6*	*2 678,6*	*548,0*	*125,7*
datoriei de stat interne	*2 486,2*	*4 378,9*	*5 521,4*	*1 142,5*	*126,1*
Subvenții	3 696,4	3 370,3	3 468,1	*97,8*	*102,9*
Granturi acordate	5 073,7	9 851,5	9 715,3	*-136,2*	*98,6*
Prestații sociale	2 375,5	1 696,2	1 245,8	*-450,4*	*73,4*
Alte cheltuieli	4 083,1	5 149,4	6 987,7	*1 838,3*	*135,7*
Transferuri acordate, total	50 763,2	50 531,0	47 197,3	*-3 333,7*	*93,4*
bugetelor locale	*23 191,2*	*22 094,9*	*16 922,1*	*-5 172,8*	*76,6*
bugetului asigurărilor sociale de stat	*20 244,0*	*20 743,4*	*22 018,4*	*1 275,0*	*106,1*
fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală	*7 328,0*	*7 692,7*	*8 256,8*	*564,1*	*107,3*
Active nefinanciare	**4 749,2**	**6 897,3**	**8 243,8**	***1 346,5***	***119,5***
Mijloace fixe	3 563,9	5 536,9	6 086,3	*549,4*	*109,9*
dintre care investiții capitale	*1 802,3*	*2 821,0*	*2 995,5*	*174,5*	*106,2*
Stocuri de materiale	1 185,2	1 358,5	2 155,3	*796,8*	*158,7*
Alte active nefinanciare	0,1	1,9	2,2	*0,3*	*115,8*
Informativ:					
Cheltuieli curente	86 185,8	92 108,0	99 626,5	*7 518,5*	*108,2*
Cheltuieli capitale	5 908,1	11 238,3	12 628,5	*1 390,2*	*112,4*

Cheltuielile curente sunt prevăzute în sumă de 99 626,5 mil. lei, cu o majorare de 7 518,5 mil. lei (sau cu 8,2%), comparativ cu bugetul aprobat/modificat pe anul 2026.

Cheltuielile capitale însumează 12 628,5 mil. lei, ceia ce constituie cu 1 390,2 mil. lei (sau cu 12,4%) mai mult față de bugetul aprobat/modificat pe anul 2026.

Ponderea cheltuielilor capitale în totalul cheltuielilor bugetului de stat constituie 11,2%, iar in raport cu PIB - circa 3,0 la sută. Din perspectiva surselor de finanțare, cheltuielile capitale vor fi acoperite:

- în proporție de 72,6% (9 170,5 mil. lei) - din contul resurselor generale;
- în proporție de 27,4% (3 458,0 mil. lei) - din contul surselor externe.

Cheltuielile pentru investiții capitale constituie 2 995,5 mil. lei sau 23,7% din suma cheltuielilor capitale și 2,7% din cheltuielile totale ale bugetului de stat. În anul 2027 comparativ cu bugetul aprobat/modificat pentru anul 2026 (2 821,0 mil. lei), cheltuielile pentru investiții capitale, se vor majora cu 174,5 mil. lei (sau cu 6,2%), fiind finanțate:

- în proporție de 66,8% (1 999,6 mil. lei) din contul proiectelor finanțate din surse externe;
- în proporție de 33,2% (995,9 mil. lei) din contul resurselor generale.

Alocațiile prenotate sunt direcționate pentru implementarea a 110 proiecte de investiții capitale, dintre care 16 proiecte (în suma totală de 148,4 mil. lei) finanțate din contul surselor destinate implementării proiectelor investiționale și măsurilor din *Planul de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027*.

Cea mai mare pondere în structura cheltuielilor pentru investiții capitale o deține ramura „Servicii în domeniul economiei" - 1 344,1 mil. lei (sau 44,8%), dintre care 1 038,2 mil. lei (sau circa 77,2%) sunt prevăzute pentru implementarea proiectelor de reabilitare a drumurilor finanțate din sursele externe.

Celelalte domenii prioritare beneficiază de următoarele alocații pentru investiții:

- domeniile apărării naționale, ordinii publice și securității naționale - în sumă totală de 789,5 mil. lei, ce constituie 26,3% din cheltuielile pentru investiții capitale;
- domeniul gospodăriei de locuințe și serviciilor comunale - circa 346,6 mil. lei sau 11,6% , dintre care *270,0 mil. lei* sau *77,9%* vor fi utilizate pentru realizarea proiectelor de aprovizionare cu apă și canalizare.

Pentru o mai mare transparență a repartizării mijloacelor pentru finanțarea investițiilor capitale pe autorități bugetare, informația privind costul de deviz, soldurile costului de deviz pe proiecte pentru care se alocă mijloace bugetare se prezintă în Tabelul nr.13 la Nota de fundamentare.

Structura cheltuielilor bugetului de stat conform clasificației economice pe anii 2024-2029 se prezintă în Tabelul nr.7 la Nota de fundamentare.

Bugetele autorităților bugetare independente/autonome

Din partea autorităților independente/autonome au parvenit solicitări suplimentare de alocații în sumă totală de 460,5 mil. lei, dintre care solicitări în

sumă de 141,9 mil. lei nu au fost acceptate, reieșind din disponibilitatea cadrului de resurse și posibilitățile de acoperire financiară pentru anul 2027.

Reieșind din disponibilitatea cadrului de resurse și posibilitățile de acoperire financiară pentru anul 2027, bugetele autorităților independente au fost suplimentate cu alocații în sumă de 318,6 mil. lei, incluzând 198,5 mil. lei pentru cheltuieli de personal, în contextul reformei salariale în sectorul bugetar.

Astfel, în proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2027 au fost incluse bugetele autorităților independente în sumă totală de 2 775,0 mil. lei, dintre care:

- Secretariatul Parlamentului – 260 916,6 mii lei;
- Aparatul Președintelui Republicii Moldova – 43 800,6 mii lei;
- Curtea Constituțională – 38 069,5 mii lei;
- Curtea de Conturi – 86 047,5 mii lei;
- Consiliul Superior al Magistraturii – 870 479,0 mii lei;
- Consiliul Superior al Procurorilor – 40 313,9 mii lei;
- Procuratura Generală – 550 659,8 mii lei;
- Oficiul Avocatului Poporului – 55 964,5 mii lei;
- Comisia Electorală Centrală – 416 191,5 mii lei;
- Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal – 14 984,0 mii lei;
- Consiliul Audiovizualului – 21 232,9 mii lei;
- Consiliul Concurenței – 41 615,2 mii lei;
- Autoritatea Națională de Integritate – 24 979,6 mii lei;
- Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității – 11 868,1 mii lei;
- Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor – 17 737,4 mii lei;
- Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor – 23 849,7 mii lei;
- Centrul Național Anticorupție – 203 832,5 mii lei;
- Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării – 12 604,7 mii lei;
- Institutul Național al Justiției – 39 829,2 mii lei.

Sinteza propunerilor de buget ale autorităților bugetare independente/autonome, precum și măsurile care nu dispun de acoperire financiară sunt prezentate în Tabelul nr.17 la Nota de fundamentare.

4.3. Soldul (deficitul) bugetului de stat

Conform estimărilor, bugetul de stat în anul 2027 se va solda cu un deficit în sumă de 19 930,0 mil. lei, structurat pe componente astfel:

- 16 954,4 mil. lei (sau 85,1%) revine componentei de bază;
- 2 975,6 mil. lei (sau 14,9%) deficitul proiectelor finanțate din surse externe.

Principalele surse de finanțare a deficitului bugetului de stat (inclusiv pe componenta proiectelor finanțate din surse externe) se prezintă după cum urmează:

- *Sursele interne*

✓ *acțiuni și alte forme de participare în capital în interiorul țării (-473,5) mil. lei,* dintre care:

- procurarea cotei părți în capitalul social al SRL ,,Arena Națională" - până la *62,7 mil. lei* (în cazul necesității intervenției statului la rambursarea Partenerului Privat a investițiilor efectuate în construcția arenei polivalente de interes național conform contractului nr.01/PPP/AN/18 din 24 august 2018);

- capitalizarea ÎS ,,Calea Ferată din Moldova" în sumă de până la *327,3 mil. lei*, din contul împrumutului acordat de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare;

- aportul statului în capitalul social al întreprinderii administratoare a Parcului de Tehnologii Avansate ,,Moldova HiTech Park" - *80,0 mil. lei;*

- pentru procurarea pachetelor de acțiuni ale societăților pe acțiuni indicate în tabelul de mai jos, de *3,5 mil. lei.*

	Suma, lei
S.A "DRUMURI CRIULENI"	518.832,0
S.A "DRUMURI ORHEI"	280.901,0
S.A "DRUMURI CAUSENI"	128.509,0
S.A "DRUMURI RISCANI"	280.823,0
S.A "DRUMURI CIMISLIA"	100.048,0
S.A "DRUMURI CAHUL"	230.001,0
S.A "DRUMURI IALOVENI"	383.001,0
S.A "DRUMURI STRASENI"	481.256,0
S.A "DRUMURI EDINET"	814.257,0
S.A "DRUMURI SOROCA"	264.752,0
Total	**3.482.380,0**

✓ *mijloace din vânzarea proprietății publice de stat –755,0 mil. lei*;

✓ *mijloace din vânzarea activelor băncilor aflate în procedura de lichidare - 200,0 mil. lei;*

✓ *rambursarea împrumuturilor recreditate de catre bugetele locale - 46,8 mil. lei;*

✓ *împrumuturi recreditate instituțiilor nefinanciare și financiare (net) – (-1 424,2) mil. lei*, rezultată din mijloacele direcționate spre recreditare în cadrul proiectelor finanțate din surse externe, în sumă de 2 102,6 mil. lei, și rambursările împrumuturilor recreditate instituțiilor financiare și nefinanciare, estimate la 678,4 mil. lei. Estimările au fost elaborate în baza analizei situației financiare a beneficiarilor recreditați, ținând cont de datoriile existente pentru împrumuturile recreditate, precum și de posibilitatea reală de încasare în buget a sumelor datorate.

✓ acțiuni și alte forme de participare în capital peste hotare - *(-28,2) mil. lei*, pentru participarea RM în capitalul social al Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare *–16,2 mil. lei* și al Băncii de Dezvoltare a Consiliului Europei – *12,0 mil. lei;*

✓ emisiunea netă a valorilor mobiliare de stat pe piața internă – *4 500,0 mil. lei*;

✓ răscumpărarea valorilor mobiliare de stat convertite – *(983,8) mil.lei;*

✓ răscumpărarea valorilor mobiliare de stat emise pentru executarea a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat - *(-420,0) mil. lei*;

✓ dezafectarea mijloacelor bugetare pentru onorarea garanțiilor de stat pentru împrumuturi interne - *(-10,0) mil. lei* (implementarea programului ,,Prima casă").

- *Sursele externe*

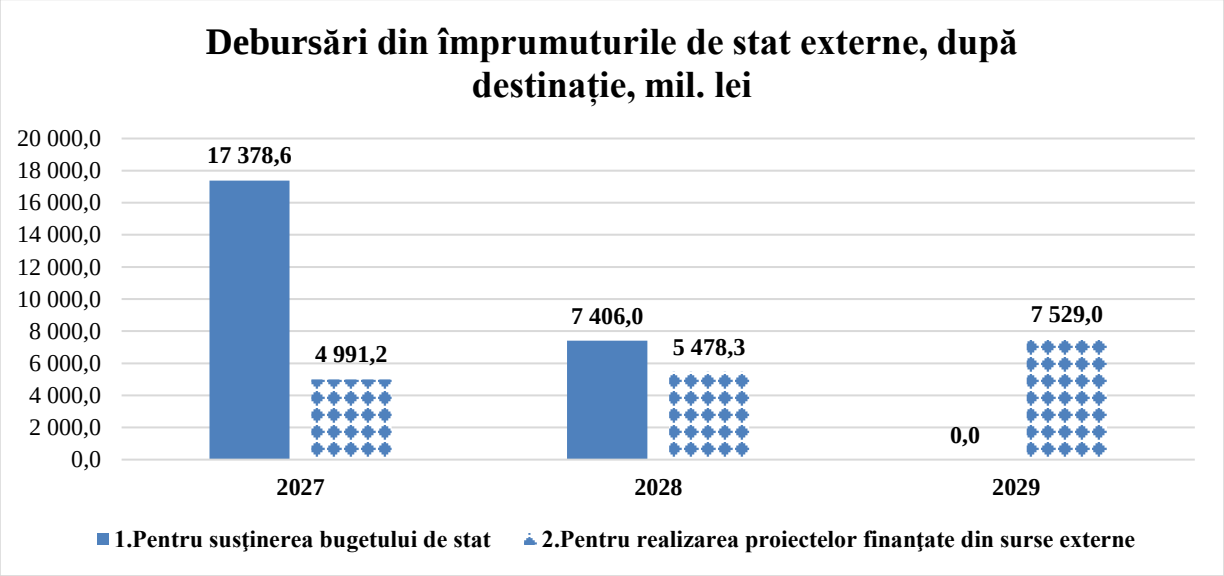
✓ *intrări de împrumuturi externe pentru susținerea bugetului și implementarea proiectelor finanțate din surse externe – 22 369,8 mil. lei* (echivalentul a 1 249,7 mil. dol. SUA);

✓ *pentru onorarea obligațiilor față de creditorii externi vor fi utilizate - (-4 721,9) mil. lei* (echivalentul a 263,8 mil. dol. SUA);

✓ *dezafectarea mijloacelor bugetare pentru onorarea garanțiilor de stat pentru împrumuturi externe – (-20,0 mil. lei). Menționăm că, în cazul activării garanției de stat externe, se prognozează că beneficiarul garantat va restitui mijloacele bugetare utilizate pentru onorarea garanției în același an, în sumă de 20,0 mil. lei, în conformitate cu legislația în vigoare.*

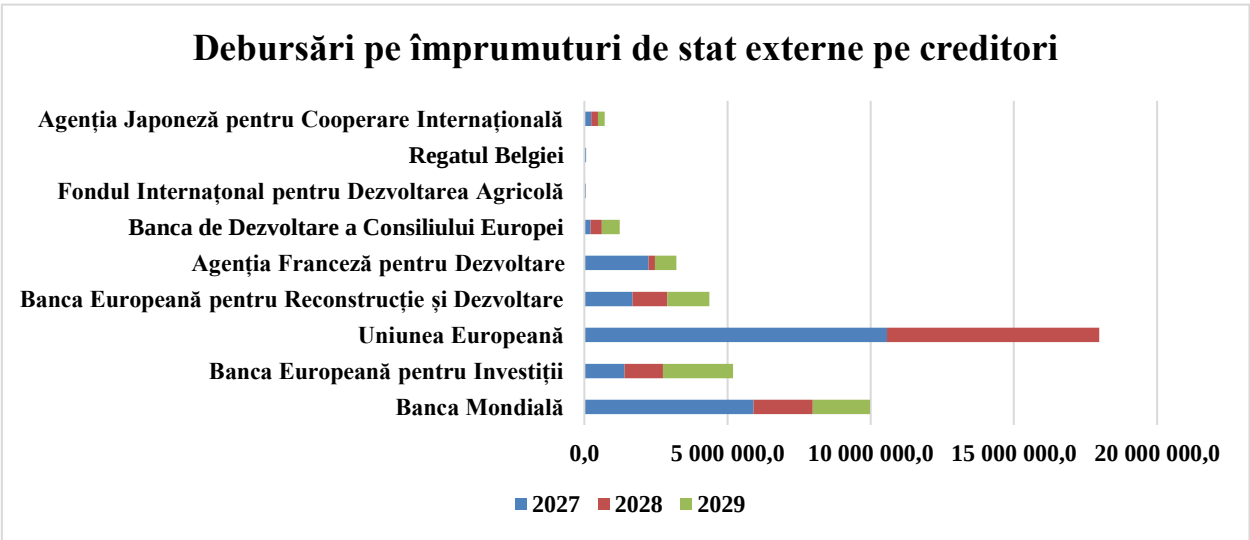
Cât privește structura pe destinații, volumul total al intrărilor din împrumuturi de stat externe în anul 2027 va fi distribuit după cum urmează:

- *pentru susținerea bugetului – 17 378,6 mil. lei* (echivalentul a 970,9 mil. dolari SUA);
- *pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe – 4 991,2 mil. lei* (echivalentul a 278,8 mil. dolari SUA).

Pentru anul 2027, creditorii principali ai Guvernului Republicii Moldova vor fi:

- Uniunea Europeană care va acorda împrumuturi în valoare totală de 10570,3 mil. lei (echivalentul a 590,5 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă 47,3% din volumul total al intrărilor de împrumuturi de stat externe;
- Banca Mondială – împrumuturi în valoare totală de 5 912,8 mil. lei (echivalentul a 330,3 mil. dolari SUA), reprezentând 26,4% din total;
- Agenția Franceză pentru Dezvoltare – 2 238,4 mil. lei (echivalentul a 125,1 mil. dolari SUA), cu o pondere de 10,0%;
- Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare – 1 680,4 mil. lei (echivalentul a 93,9 mil. dolari SUA), cu o pondere de 7,5%;
- Banca Europeană pentru Investiții – 1 408,1 mil. lei (echivalentul a 78,7 mil. dolari SUA), cu o pondere de 6,3%;
- alţi creditori – împrumuturi în valoare de 559,7 mil. lei (echivalentul a 31,3 mil. dolari SUA), cu o pondere de 2,5% din totalul intrărilor de împrumuturi de stat externe.

Pentru finanțarea deficitului bugetului de stat *vor fi utilizate soldurile mijloacelor bănești la cont în sumă de 120,0 mil. lei*.

4.4. Cheltuielile în cadrul grupelor funcționale principale

4.4.1. Servicii de stat cu destinație generală

Pentru grupa funcțională *„Servicii de stat cu destinație generală”* în proiectul de buget pentru anul 2027 se prevăd alocații în sumă de 19 523,1 mil. lei ceia ce reprezintă 17,4% din cheltuielile bugetului de stat. Comparativ cu alocațiile aprobate/modificate pentru anul 2026 (16982,4 mil.lei), în anul 2027 se prevede o majorare de 2 540,7 mil. lei (sau circa 15,0%), iar față de executat în anul 2025 (11835,2 mil.lei) – o creștere de 7 687,9 mil. lei (sau cu circa 65,0 la sută).

Evoluția cheltuielilor și resurselor grupei respective în perioada 2025-2027 se prezintă în tabelul următor:

mil. lei

	2025 executat	2026 aprobat/ modificat	2027 proiect	*2027 proiect față de 2026 aprobat/modificat*	
				(+,-)	*%*
Cheltuieli, total	**11 835,2**	**16 982,4**	**19 523,1**	***2 540,7***	***115,0***
dintre care transferuri acordate între instituțiile din cadrul bugetului de stat		*104,1*	*136,6*	*32,5*	*131,2*
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*12,9*	*16,4*	*17,4*	*1,0*	*x*
cheltuieli curente	11 458,9	16 178,1	17 835,3	*1 657,2*	*110,2*
cheltuieli capitale	376,3	804,3	1 687,8	*883,5*	*209,8*
Resurse total,	**11 835,2**	**16 982,4**	**19 523,1**	***2 540,7***	***115,0***
dintre care transferuri primite între instituțiile din cadrul bugetului de stat		*63,0*	*75,1*	*12,1*	*119,2*
inclusiv:					
resurse generale	11 592,6	16 533,3	19 001,9	*2 468,6*	*114,9*
venituri colectate	164,4	170,1	163,7	*-6,4*	*96,2*
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	78,2	279,0	357,5	*78,5*	*128,1*

Unul din obiectivele de bază care a stat la fundamentarea alocațiilor pentru grupa dată este eficientizarea activității autorităților administrației publice și asigurarea prestării unor servicii publice de calitate.

Cheltuielile pentru anul 2027 au fost estimate reieșind din prioritățile strategice ale sectorului precum:

- modernizarea modului de organizare și funcționare a autorităților publice prin implementarea reformei administrației publice;

- modernizarea serviciilor publice și digitalizarea sectorului public;

- prevenirea și combaterea amenințărilor hibride pe palierul securității cibernetice și informaționale;

- coordonarea și monitorizarea activităților de integrare europeană la nivel național;

- îmbunătățirea managementului electoral, modernizarea și automatizarea proceselor electorale;

- consolidarea managementului în domeniul finanțelor publice;

- reformarea sistemului de achiziții publice;

- controlul asupra formării, administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public;

- consolidarea relației dintre diaspora și autoritățile publice;

- consolidarea sistemului statistic național și alinierea la standardele europene în domeniul statisticii;

- completarea rezervelor materiale ale statului, crearea stocurilor minime de urgență a produselor petroliere;

- activitățile de garantare a drepturilor omului și libertăților fundamentale;

- controlul averii, intereselor personale, regimului juridic al conflictelor de interese, incompatibilităţilor şi restricţiilor;

- consolidarea relațiilor interetnice și asigurarea drepturilor minorităților naționale;

- extinderea relațiilor cu partenerii strategici de dezvoltare și sporirea eficienței activității serviciului diplomatic al Republicii Moldova peste hotarele țării;

- reintegrarea țării.

Din totalul alocațiilor prevăzute pentru grupa funcțională *„Servicii de stat cu destinație generală”* (19523,1 mil.lei):

- *cheltuielile cu caracter instituțional* (întreținerea curentă a instituțiilor bugetare) constituie 3 235,9 mil. lei (sau 16,6%);
- cheltuielile pentru *măsurile aferente Planului de creştere economică al Republicii Moldova* constituie 130,1 mil. lei (sau 0,7%);
- *programele de dezvoltare și alte activități cu caracter sectorial* dispun de 16 157,1 mil. lei sau (82,7%), *principalele destinații fiind*:

1. serviciul datoriei de stat – 8 200,0 mil. lei, cu o majorare de 1 690,5 mil. lei față de bugetul aprobat/modificat pe anul 2026;

2. transferuri pentru susținerea financiară a unităților administrativ-teritoriale – 3168,1 mil. lei (inclusiv 3,7 mil. lei pentru autoritățile locale amalgamate), cu o majorare de 34,3 mil. lei față de aprobat/modificat 2026;

3. asigurarea financiară a contribuției Guvernului pentru proiectele investiționale aprobate de către Platforma de Investiții în Vecinătate a Uniunii

Europene (NIP), aferentă Planului de creștere economică pentru RM – 965,0 mil. lei;

4. asigurarea prevederilor cadrului normativ aferent reformei salariale în sectorul bugetar – 944,7 mil. lei;

5. implementarea tehnologiilor informaționale în sectorul public – 516,6 mil. lei, cu o majorare de 42,7 mil. lei față de aprobat/modificat 2026;

6. implementarea a 14 proiecte finanțate din surse externe (inclusiv investiții capitale) – 357,5 mil. lei, cu o majorare de 70,3 mil. lei față de aprobat/modificat 2026, principalele fiind: proiectul „Consolidarea gestionării riscurilor de dezastre şi rezilienţa climatică în Moldova", „Conectivitate rurală Moldova", „Consolidarea sistemului informațional de achiziții publice", „Învățământul superior" și „Programul – cadru al UE pentru cercetare şi inovare – Orizont 2020";

7. fondurile de rezervă și intervenție ale Guvernului – 350,0 mil. lei;

8. activități aferente instituțiilor de cercetare și inovare – 337,1 mil. lei, cu o majorare de 9,8 mil. lei față de aprobat/modificat 2026;

9. alegeri generale locale – 285,8 mil. lei;

10. rezervele materiale ale statului – 167,6 mil. lei, cu o diminuare de 0,1 mil. lei față de aprobat/modificat 2026;

11. acțiuni cu caracter general (comisioane bancare, achitarea documentelor executorii, servicii de evaluare a ratingului Republicii Moldova) – 147,8 mil. lei, cu majorare de 6,1 mil. lei față de aprobat/modificat 2026;

12. alocații pentru acoperirea insuficienței de mijloace financiare pentru resurse energetice – 100,0 mil. lei;

13. implementarea a 2 proiecte de restaurare a sediilor instituțiilor bugetare, investiții capitale (Serviciului Fiscal de Stat și Oficiului Avocatului Poporului) – 96,6 mil. lei, cu o majorare de 0,3 mil. lei față de aprobat/modificat 2026;

14. lucrări statistice – 95,4 mil. lei, cu o majorare de 11,4 mil. lei față de aprobat/modificat 2026;

15. finanțarea partidelor politice – 68,6 mil. lei, cu o majorare de 2,0 mil. lei față de aprobat/modificat 2026;

16. promovarea imaginii țării și consolidarea relațiilor externe prin intermediul valorificării potențialului de membru în cadrul organizațiilor internaționale – 62,0 mil. lei, cu o majorare de 2,0 mil. lei față de aprobat/modificat 2026;

17. fondul de convergență pentru modernizarea infrastructurii, dezvoltarea proiectelor şi a programelor de susținere a mediului de afaceri și a cetățenilor din regiunea transnistreană – 50,0 mil. lei. Suplimentar, din contul

transferurilor de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală vor fi asigurate resursele necesare pentru acordarea prestațiilor sociale și finanțarea serviciilor medicale destinate populației din regiunea transnistreană.. Cu titlu informativ, în anul 2026 conform estimărilor volumul de alocații pentru acordarea prestaților sociale se estimează de circa 90,0 mil. lei, și pentru finanțarea serviciilor medicale de circa 260 mil. lei;

18. operaționalizarea și funcționarea Instituției Publice Oficiul pentru Implementarea Proiectelor de Infrastructură Națională – 34,3 mil. lei;

19. implementarea Programului activităților de reintegrare a țării - 25,0 mil. lei;

20. activități de susținere a diasporei – 6,0 mil. lei;

21. implementarea Programului Diaspora Acasă Reușește DAR 1+3 – 10,0 mil. lei;

22. exercitarea de către Republica Moldova a Președinției Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite – 9,0 mil. lei.

4.4.2. Apărare națională

Pentru grupa funcțională *„Apărare națională”* în proiectul de buget pentru anul 2027 se prevăd alocații în sumă de 2 294,8 mil. lei (sau 2,0%) din cheltuielile bugetului de stat. Comparativ cu alocațiile aprobate/modificate pentru anul 2026 (1 974,0 mil. lei), în anul 2027 se prevede o majorare de 320,8 mil. lei (sau cu circa 16,3%), iar față de executat în anul 2025 (1 823,5 mil. lei), cu o creștere de 471,3 mil. lei (sau cu circa 25,8 la sută).

Evolutia cheltuielilor și resursele grupei respective în perioada **2025-2027** se prezintă în tabelul următor:

mil. lei

	2025 executat	2026 aprobat/ modificat	2027 proiect	*2027 proiect față de 2026 aprobat/ modificat*	
				(+,-)	*%*
Cheltuieli, total	**1 823,5**	**1 974,0**	**2 294,8**	***320,8***	***116,3***
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*2,0*	*1,9*	*2,0*	*0,1*	*x*
cheltuieli curente	1 051,7	1 167,3	1 434,9	*267,6*	*122,9*
cheltuieli capitale	771,8	806,7	859,9	*53,2*	*106,6*
Resurse total,	**1 823,5**	**1 974,0**	**2 294,8**	***320,8***	***116,3***
inclusiv:					
resurse generale	1 807,0	1 954,5	2 275,3	*320,8*	*116,4*
venituri colectate	8,4	9,2	9,0	*-0,2*	*97,8*
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	8,1	10,3	10,5	*0,2*	*101,9*

Modifcarea alocațiilor pentru anul 2027 față de bugetul aprobat/modificat pe anul 2026 este determinată de următorii factori:

• *majorări de alocații în sumă de 356,3 mil. lei pentru:*

- investiții capitale – 166,0 mil. lei;
- implementarea reformei salariale în sectorul bugetar – 117,6 mil. lei;
- acordarea indemnizației unice de încadrare în serviciul militar – 50,0 mil. lei;
- acoperirea cheltuielilor aferente soldei militare – 12,7 mil. lei;
- acordarea indemnizației pentru menținerea în serviciul militar – 10,0 mil. lei.

• *reduceri de alocații în sumă de 35,5 mil. lei, în legătură cu:*

- încetarea raporturilor de muncă – 23,8 mil. lei;
- revizuirea deplasărilor de serviciu – 10,0 mil. lei;
- optimizarea consumului de combustibil – 1,7 mil. lei.

În grupa dată de cheltuieli în anul 2027 vor fi în derulare 2 *proiecte finanțate din surse externe*, cu un volum total de alocații în sumă de 10,5 mil. lei.

4.4.3. Ordine publică și securitate națională

Pentru grupa funcțională *„Ordine publică și securitate națională”* în proiectul de buget pentru anul 2027 se prevăd alocații în sumă de 9 379,1 mil. lei, ceia ce reprezintă 8,4% din totalul cheltuielilor bugetului de stat. Comparativ cu alocațiile aprobate/modificate pentru anul 2026, în anul 2027 se prevede o majorare de 531,2 mil. lei (sau circa 6,0%), iar față de executat în anul 2025 - de 1004,1 mil. lei (sau circa 12,0 la sută).

Evolutia cheltuielilor și resursele grupei respective în perioada 2025-2027 se prezintă în tabelul următor:

mil. lei

	2025 executat	2026 aprobat/ modificat	2027 proiect	*2027 proiect față de 2026 aprobat/ modificat*	
				(+,-)	*%*
Cheltuieli, total	**8 375,0**	**8 847,9**	**9 379,1**	***531,2***	***106,0***
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*9,1*	*8,6*	*8,4*	*-0,2*	*x*
cheltuieli curente	7 748,5	8 137,6	8 503,6	*366,0*	*104,5*
cheltuieli capitale	626,5	710,3	875,5	*165,2*	*123,3*
Resurse total,	**8 375,0**	**8 847,9**	**9 379,1**	***531,2***	***106,0***
dintre care transferuri primite între instituțiile din cadrul bugetului de stat	*2,0*	*76,0*	*92,1*	*16,1*	*121,2*
inclusiv:					
resurse generale	8 000,5	8 574,1	9 055,8	*481,7*	*105,6*
venituri colectate	128,4	122,9	129,0	*6,1*	*105,0*
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	246,1	150,9	194,3	*43,4*	*128,8*

Modifcarea alocațiilor pentru anul 2027 față de bugetul aprobat/modificat pe anul 2026 este determinată de următorii factori:

- *majorări de alocații în sumă de 807,1 mil. lei pentru:*

- implementarea reformei salariale în sectorul bugetar – 516,9 mil. lei;
- investiții capitale – 98,7 mil. lei;
- asigurarea implementării integrale a Agendei de reformă aferente Planului de creștere economică – 74,9 mil. lei;
- reparații capitale ale clădirilor din gestiunea instituțiilor din domeniile justiției și ordinii publice – 49,0 mil. lei;
- consolidarea bazei tehnico - materiale a instituțiilor din domeniile justiției și ordinii publice, inclusiv din surse externe – 35,7 mil. lei;
- asigurarea necesarului de combustibili, carburanți și lubrifianțipentru desfășurarea neîntreruptă a activităților instituțiilor – 12,0 mil. lei;
- asigurarea majorării normelor de alimentare pentru persoanele deținute în instituțiile penitenciare – 10,0 mil. lei;
- asigurarea cu uniformă a colaboratorilor din domeniul ordinii publice – 4,3 mil. lei;
- asigurarea cu burse a audienților Institutului Național al Justiției urmare a majorării salariului mediu pe economie – 3,5 mil. lei;
- utilizarea în scopuri sociale sau în interes public a bunurilor și a sumelor de bani confiscate provenite din săvârșirea activităților infracționale – 2,1 mil. lei.

- *reduceri de alocații în sumă de 275,9 mil. lei, determinate de:*

- încetarea raporturilor de muncă – 128,9 mil. lei;
- procurarea mijloacelor de transport – 85,0 mil. lei;
- recalcularea necesarului de mijloace financiare pentru serviciile medicale – 23,5 mil. lei;
- revizuirea necesarului de cheltuieli pentru serviciile și lucrările aferente reparațiilor curente – 16,3 mil. lei;
- revizuirea și optimizarea cheltuielilor legate de activitatea curentă a instituțiilor din domeniile justiției și ordinii publice – 11,4 mil. lei;
- revizuirea deplasărilor de serviciu – 10,8 mil. lei.

Prioritățile de cheltuieli în conformitate cu *Agenda de reforme aferentă Planului de creștere economică al Republicii Moldova* însumează 193,2 mil.lei și vizează:

- consolidarea gestionării integrate a frontierei de stat – 96,2 mil. lei;
- prevenirea și combaterea criminalității grave și organizate – 65,0 mil. lei;
- dezvoltarea și mentenanța Sistemului Informațional Judiciar – 13,4 mil. lei;
- asigurarea activității comisiilor de evaluarea a judecătorilor – 14,0 mil. lei;
- sporirea capacităților de investigări financiare – 1,3 mil. lei;

- evaluarea implementării recomandărilor privind integritatea instituțională – 0,3 mil. lei;

- sistemul național de certificare în domeniul combaterii spălării banilor – 3,0 mil. lei.

În cadrul acestei grupe funcționale în anul 2027 vor fi în derulare 16 *proiecte finanțate din surse externe* cu un volum total de alocații de 194,3 mil. lei.

4.4.4. Servicii în domeniul economiei

Pentru grupa funcțională *„Servicii în domeniul economiei”* în proiectul bugetului pentru anul 2027 se prevăd alocații în sumă de 14 757,6 mil. lei ceia ce reprezintă 13,1% din cheltuielile bugetului de stat. Comparativ cu alocațiile din bugetul aprobat/modificat pentru anul 2026 (14531,9 mil.lei), în anul 2027 se prevede o majorare de 225,7 mil. lei (sau cu circa 1,6%), iar față de executat în anul 2025 (11281,2 mil.lei) –o creștere de 3 476,4 mil. lei (sau cu circa 30,8 la sută).

Evoluția cheltuielilor și resurselor grupei respective în perioada 2025-2027 se prezintă în tabelul următor:

mil. lei

	2025 executat	2026 aprobat/ modificat	2027 proiect	*2027 proiect față de 2026 aprobat/ modificat*	
				(+,-)	*%*
Cheltuieli, total	**11 281,2**	**14 531,9**	**14 757,6**	***225,7***	***101,6***
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*12,2*	*14,1*	*13,1*	*-0,9*	*x*
cheltuieli curente	8 649,7	9 210,4	10 218,2	*1 007,8*	*110,9*
cheltuieli capitale	2 631,5	5 321,5	4 539,4	*-782,1*	*85,3*
Resurse total,	**11 281,2**	**14 531,9**	**14 757,6**	***225,7***	***101,6***
inclusiv:					
resurse generale	8 750,1	11 044,2	11 524,3	*480,1*	*104,3*
venituri colectate	671,1	616,6	638,6	*22,0*	*103,6*
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	1 860,0	2 871,1	2 594,7	*-276,4*	*90,4*

Modifcarea alocațiilor pentru anul 2027 față de bugetul aprobat/modificat pe anul 2026 este determinată de următorii factori:

- *majorări de alocații în sumă de 2 827,4 mil. lei pentru:*

- Fondul Rutier – 918,3 mil. lei, inclusiv transferurile către autoritățile publice de nivelul II – *364,2 mil. lei*;

- implementarea reformei salariale în sectorul bugetar – 112,3 mil. lei;

- sistemul de dimensiuni mari pentru stocarea energiei electrice în baterii – 105,0 mil. lei;

- Programul național de împădurire/reabilitare a pădurilor – 73,0 mil. lei;

- Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural – 68,5 mil. lei;

- Programul 373 – 50,0 mil. le;
- Schema de ajutor de stat pentru investiții – 36,2 mil. lei;
- digitalizarea datelor cadastrale – 29,7 mil. lei;
- instalarea transformatoarelor de curent și tensiune – 24,0 mil. lei;
- proiectul de instalare a reactorului (100MVAR), 3 faze – 20,0 mil. lei;
- operaționalizarea registrului fermierilor – 10,0 mil. lei;
- redistribuirea cheltuielilor între grupe funcționale în baza metodologiei de finanțare instituțională și a rezultatelor concursului de proiecte a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării – 4,6 mil. lei;
- elaborarea sistemului de documente normative în construcții – 5,0 mil. lei;
- proiecte finanțate din surse externe – 1 370,8 mil. lei, din care:
  - ✓ *proiectul „Conectivitate rurală Moldova" – 259,0 mil. lei;*
  - ✓ *proiectul „Moldova drumuri IV" – 177,0 mil. lei;*
  - ✓ *proiectul „RLF- Răspuns de urgență-Calea Ferată din Moldova"- 157,8 mil. lei;*
  - ✓ *proiectul „Eficiența energetică în Republica Moldova" – 145,4 mil. lei;*
  - ✓ *proiectul „Competitivitatea întreprinderilor micro, mici și mijlocii" – 119,0 mil. lei;*
  - ✓ *proiectul „Programul de dezvoltare integrată a agriculturii și irigațiilor" – 100,5 mil. lei;*
  - ✓ *proiectul „Moldova Drumuri V" – 90,0 mil. lei;*
  - ✓ *proiectul „Moldova-proiect de alimentare durabilă cu apă" – 82,7 mil. lei;*
  - ✓ *proiectul „Mecanismul de Eficiență Energetică Revolving din Moldova (MEERM)" - 39,0 mil. lei;*
  - ✓ *proiectul „Inițiativa pentru dezvoltarea infrastructurii publice durabile prin renovări de eficiență energetică (INSPIREE)" - 31,3 mil. lei;*
  - ✓ *proiectul „Tranziția durabilă către eficiența energetică în Moldova (STEEM)"- 30,2 mil. lei;*
  - ✓ *proiectul „Interconectarea energetică Moldova-România, Faza-II" – 30,0 mil. lei;*
  - ✓ *proiectul „Eficiența energetică în clădiri (PEEB) – 28,7 mil. lei;*
  - ✓ *proiectul „Reabilitarea și electrificarea liniei ferate Iași-Ungheni" - 20,6 mil. lei;*
  - ✓ *proiectul „Livada Moldovei, Faza II" – 20,1 mil. lei;*
  - ✓ *proiectul „Energia termică și electrică combinată - reziliență, eficientă și sigură (RESHAPE)" – 20,0 mil. lei;*
  - ✓ *proiectul „Modernizarea mașinilor și echipamentelor agricole Faza II (MAME 2)" – 11,2 mil. lei;*

✓ *alte proiecte finanțate din surse externe – 8,3 mil. lei.*

• *reduceri de alocații în sumă de 2 601,7 mil. lei pentru:*

- Fondul de garantare a creditelor – 300,0 mil. lei;
- consolidarea capacităților de dispecerizare a energiei electrice – 141,4 mil. lei;
- măsuri de eficiență energetică în sectorul rezidențial – 99,2 mil. lei;
- Fondul Național de Dezvoltarea Regională și Locală – 66,0 mil. lei;
- susținerea întreprinderilor mici și mijlocii – 51,0 mil. lei;
- operaționalizarea pieței de echilibrare – 46,8 mil. lei;
- operaționalizarea produselor noi ale Fondului pentru antreprenoriat și creștere economică a Moldovei (FACEM) – 42,9 mil. lei;
- programul de tranziție la televiziunea digitală – 38,3 mil. lei;
- dezvoltarea relațiilor funciare și a cadastrului – 34,3 mil. lei;
- crearea sistemului de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS) – 32,0 mil. lei;
- programul de susținere a afacerilor cu potențial înalt de creștere și internaționalizarea acestoara – 30,0 mil. lei;
- programul de ecologizare a întreprinderilor mici – 20,1 mil. lei;
- programul de atragere a remitențelor în economie „PARE 1+2" – 15,0 mil. lei;
- diversificarea ofertei turistice – 14,8 mil. lei;
- operaționalizarea sistemului de identificare a terenurilor –10,0 mil. lei;
- programul „Start pentru TINERI" – 10,0 mil. lei;
- proiecte finanțate din surse externe – 1 649,9 mil. lei.

Reducerile pe proiectele finantate din surse externe sunt determinate de nivelul redus de valorificare în anul 2026, proceduri complexe și de durată, precum și contestații multiple, care duc la tegiversarea procesului de încheiere a contractelor, și se prezintă astfel:

✓ *proiectul „Susținere a Programului în sectorul drumurilor - 540,0 mil. lei;*

✓ *proiectul „Moldova drumuri III" - 216,0 mil. lei;*

✓ *proiectul „Susținerea întreprinderilor mici și mijlocii privind cooperarea și dezvoltarea" – 198,8 mil. lei;*

✓ *proiectul „Investiții în Guvernanță, Creștere și Reziliență Agricultură" - 124,0 mil. lei;*

✓ *proiectul „Înregistrarea și evaluarea funciară" – 107,6 mil. lei, în legătură cu finalizarea acestuia;*

✓ *proiectul „Modernizarea mașinilor și echipamentelor agricole" – 100,5 mil. lei;*

- ✓ *proiectul „Programul de Dezvoltare a Pădurilor din Republica Moldova” – 100,0 mil. lei;*
- ✓ *proiectul „Livada Moldovei” – 96,2 mil. lei;*
- ✓ *proiectul „Îmbunătățirea capacitaților pentru transformarea zonei rurale (IFAD VIII) – 92,3 mil. lei;*
- ✓ *proiectul „Interconectarea sistemelor electroenergetice ale Republicii Moldova și a României prin stația Back-to-Back și LEA 400kV „Vulcănești-Chișinău” - 30,0 mil. lei;*
- ✓ *proiectul „Agricultura competitivă” – 22,4 mil. lei;*
- ✓ *proiectul de dezvoltare al sistemului electroenergetic – 6,7 mil. lei;*
- ✓ *alte proiecte finanțate din surse externe – 15,4 mil. lei.*

Din alocațiile prevăzute pentru grupa respectivă, cheltuielile cu caracter instituțional (întreținerea curentă a instituțiilor bugetare) constituie 1 467,7 mil. lei sau 9,4%, iar 14 199,9 mil. lei sau 90,6% pentru *programe de dezvoltare a ramurii*.

Principalele *programe de dezvoltare* includ:

Domeniul Transport - 6 868,6 mil. lei

- Fondul rutier – 4 073,0 mil. lei, dintre care *2 675,4 mil. lei* pentru reparația și întreținerea drumurilor naționale și *1 397,6 mil. lei* pentru întreținerea drumurilor locale, gestionate de către autoritățile publice locale de nivelul II;
- transport aerian – 78,4 mil. lei;
- transport rutier – 56,7 mil. lei;
- contribuția la proiectul „Reabilitarea și electrificarea liniei ferate Iași-Ungheni” – 24,0 mil. lei;
- alte servicii în domeniul transporturilor – 6,0 mil. lei;
- transport feroviar – 3,5 mil. lei;
- transport naval – 22,3 mil. le.

Totodată, în anul 2027 vor fi în derulare 7 *proiecte finanțate din surse externe* cu un volum de alocații de 1 298,3 mil. lei, dintre care:

- proiectul „Conectivitate rurală Moldova” – 390,0 mil. le;
- proiectul „Moldova drumuri III” – 250,0 mil. lei;
- proiectul „Moldova drumuri IV” – 200,0 mil. lei;
- proiectul „Susținere a Programului în sectorul drumurilor” – 160,0 mil. lei;
- proiectul „RLF- Răspuns de urgență-Calea Ferată din Moldova” – 157,7 mil. lei;
- proiectul „Moldova drumuri V” – 100,0 mil. lei;
- proiectul „Reabilitarea și electrificarea liniei ferate Iași-Ungheni” – 40,6 mil. lei.

Prioritățile de cheltuieli în conformitate cu *Agenda de reforme aferentă Planului de creștere economică al Republicii Moldova în domeniul transporturilor constituie* – 1 306,0 mil. lei, dintre care:

- reabilitarea și îmbunătățirea infrastructurii străzilor locale – 1 000,0 mil. lei;
- contracte de servicii publice, contracte multianuale în domeniul infrastructurii feroviare, precum și reorganizarea Î.S. ,,Calea Ferată din Moldova" – 300,0 mil. lei;
- activități de siguranță rutieră – 5,0 mil. lei;
- implementarea tahografului inteligent – 0,5 mil. lei;
- managementul transportului rutier – 0,5 mil. lei.

Domeniul Agricultura - 3 826,0 mil. lei, destinate pentru:

- Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural – 2 397,3 mil. lei;
- Programul național de împădurire/reabilitare a pădurilor – 348,0 mil. lei;
- activități sanitar – veterinare și pentru siguranța produselor de origine animală – 337,9 mil. lei;
- serviciul special pentru influențe active asupra proceselor hidrometeorologice – 123,0 mil. lei;
- dezvoltarea viticulturii și vinificației – 54,6 mil. lei;
- examinarea și autorizarea subvențiilor în agricultură – 51,8 mil. lei;
- contribuția Guvernului la proiecte finanțate din surse externe – 14,0 mil. lei;
- menținerea și dezvoltarea genofondului în sectorul zootehnic – 13,3 mil. lei;
- servicii de extensiune rurală – 9,3 mil. lei;
- testarea soiurilor de plante – 7,7 mil. lei;
- valorificarea terenurilor noi și sporirea fertilității solurilor – 6,1 mil. lei;
- exploatarea sistemelor de irigare – 5,0 mil. lei.

Concomitent, în proiectul bugetului de stat sunt incluse alocații în sumă totală de 20,1 mil. lei pentru susținerea/subvenționarea instituțiilor publice la autogestiune, și anume Instituția Publică ,,Centrul Național Sănătatea Animalelor, Plantelor și Siguranța Alimentelor".

În domeniul agriculturii și dezvoltării rurale, în anul 2027 vor fi în derulare 7 *proiecte finanțate din surse externe* cu un volum de alocații de 471,9 mil. lei, dintre care:

- proiectul ,,Investiții în Guvernanță, Creștere și Reziliență în Agricultură" – 195,3 mil. lei;
- proiectul ,,Programul de dezvoltare integrată a agriculturii și irigațiilor (iDRIP)" – 100,4, mil. lei;
- proiectul ,,Moldova – Proiect de alimentare durabilă cu apă (irigații)" – 82,7 mil. lei;

- proiectul ,,Livada Moldovei” – 34,5 mil. lei;

- proiectul ,,Îmbunătățirea capacităților pentru transformarea zonei rurale (IFAD VIII)” – 27,5 mil. lei;

- proiectul ,,Livada Moldovei, Faza II” – 20,0 mil. lei;

- proiectul ,,Modernizarea mașinilor și echipamentelor agricole Faza II (MAME 2)” – 11,2 mil. lei.

Prioritățile de cheltuieli în *conformitate cu Agenda de reforme aferentă Planului de creştere economică al Republicii Moldova în domeniul dat constituie* - 982,6 mil. lei, și include următoarele măsuri:

- consolidarea accesului la finanțare pentru fermieri – 500,0 mil. lei;

- împădurirea terenurilor în cadrul Programului Național de împădurire – 250,0 mil. lei;

- consolidarea GAL-urilor și proiectelor locale prin LEADER – 150,0 mil. lei;

- operaționalizarea registrului fermierilor – 45,8 mil. lei;

- stimularea conformității cu standardele UE prin condiționalitatea și sancționarea sprijinului AIPA – 28,9 mil. lei;

- operaționalizarea sistemului de identificare a terenurilor – 5,8 mil. lei;

- contribuția la Proiectul „Moldova Proiect de alimentare durabila cu apa (irigații)” – 1,1 mil. lei;

- crearea sistemului de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS) și instituționalizarea camerelor agricole – 0,5 mil. lei.

Domeniul Energetic – 1 001,6 mil. lei, destinate pentru:

- măsuri din *Agenda de reformă aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova* – 62,9 mil. lei;

- măsuri de eficiență energetică în sectorul rezidențial – 395,4 mil. lei, dintre care pentru susținerea unor categorii de populație în scopul reducerii vulnerabilității energetice – *50,0 mil. lei*;

- contribuția guvernului la proiectele finanțate din surse externe – 28,4 mil. lei;

- Fondul de dezvoltare regională și locală – 20,0 mil. lei.

În domeniul energetic, în anul 2027 vor fi în derulare 9 *proiecte finanțate din surse externe* cu un volum de alocații de 482,1 mil. lei, dintre care:

- proiectul ,,Eficiența energetică în Republica Moldova” – 225,0 mil. lei;

- proiectul ,,Programul Eficiența Energetică în Clădiri (PEEB)” – 58,0 mil. lei;

- proiectul ,,Tranziția durabilă către eficiența energetică în Moldova (STEEM)” – 53,7 mil. lei;

- proiectul ,,Inițiativa pentru dezvoltarea infrastructurii publice durabile prin renovări de eficiență energetică (INSPIREE)” – 44,3 mil. lei;

- proiectul „Mecanismul de Eficiență Energetică Revolving din Moldova (MEERM)” – 39,0 mil. lei;

- proiectul „Interconectarea energetică Moldova-România, Faza-II” – 30,0 mil. lei;

- proiectul „Energia termică și electrică combinată - reziliență, eficientă și sigură (RESHAPE)” – 23,5 mil. lei;

- proiectul „Modernizarea sistemului termoenergetic al municipiului Bălți” – 8,4 mil. lei;

- proiectul de dezvoltare al sistemului electroenergetic – 0,2 mil. lei.

Prioritățile de cheltuieli în conformitate cu *Agenda de reforme aferentă Planului de creștere economică al Republicii Moldova în domeniul dat constituie 62,9* mil. lei, dintre care:

- instalarea Transformatoarelor de Curent și Tensiune – 27,0 mil. lei;

- proiectul de instalare a reactorului (100MVAR), 3 faze – 20,0 mil. lei;

- contribuția la Proiectul „Inițiativa pentru dezvoltarea infrastructurii publice durabile prin renovări de eficiență energetică (INSPIREE)” – 9,4 mil. le;

- implementarea sistemului de dimensiuni mari pentru stocarea energiei electrice în baterii (BESS) – 5,0 mil. lei;

- consolidarea sistemului de acordare a autorizațiilor pentru energia regenerabilă – 1,5 mil. lei.

Domeniul Servicii economice generale - 2 431,1 mil. lei, destinate pentru:

- măsuri aferente Planului de creștere economică a Republicii Moldova – 1172,4 mil. lei;

- fondul de dezvoltare regională și locală – 116,0 mil. lei;

- susținerea întreprinderilor mici și mijlocii – 104,0 mil. lei;

- programul de susținere a afacerilor cu potențial înalt de creștere și internaționalizare a acestora – 30,0 mil. lei;

- programul privind subvenționarea locurilor de muncă – 20,0 mil. lei;

- programul femei în afaceri – 16,0 mil. lei;

- activități de susținere a exporturilor – 16,0 mil. lei;

- programul de ecologizare a întreprinderilor mici și mijlocii – 2,0 mil.lei.

Totodată, în proiectul de buget sunt incluse alocații în sumă totală de 25,3 mil. lei pentru susținerea/subvenționarea instituțiilor publice la autogestiune, inclusiv pentru:

- Instituția Publică Centrul Național de Acreditare din Republica Moldova (MOLDAC) – 3,0 mil. lei;

- Instituția Publică Institutul Național de Metrologie – 16,0 mil. lei;

- Instituția Publică Institutul de Standardizare din Moldova – 6,3 mil. lei.

Tot aici, sunt în derulare 2 *proiecte finanțate din surse externe* cu un volum de alocații de 340,9 mil. lei din care:

- proiectul „Susținerea Întreprinderilor mici si mijlocii privind cooperarea și dezvoltarea (KFW)" – 77,0 mil. lei;
- proiectul „Competitivitatea întreprinderilor micro, mici și mijlocii (ÎMMM) (PAC III)" – 263,9 mil. lei.

Prioritățile de cheltuieli în conformitate cu *Agenda de reforme aferentă Planului de creștere economică al Republicii Moldova* în domeniul dat constituie 1172,4 mil. lei, dintre care:

- extinderea Programului 373 – 250,0 mil. lei;
- schema de ajutor de stat pentru investiții – 220,0 mil. lei;
- operaționalizarea Fondului pentru antreprenoriat și creștere economică a Moldovei (FACEM) – 157,1 mil. lei;
- crearea infrastructurii pentru platformele industriale multifuncționale – 135,0 mil. lei;
- implementarea sistemului de dimensiuni mari pentru stocarea energiei electrice în baterii (BESS) – 100,0 mil. lei;
- îmbunătățirea procedurilor Fondului de garantare a creditelor – 100,0 mil. lei;
- susținerea pieței de capital din Republica Moldova (Fond de fonduri) – 80,0 mil. lei;
- crearea SI „Cadastrul digital" – 55,0 mil. lei;
- eficientizarea proceselor de suport a întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) prin alinierea metodologiei la bunele practici – 35,7 mil. lei;
- acces la finanțare pentru startup-uri în domenii de inovație digitală de înaltă specializare – 20,0 mil. lei;
- digitalizarea proceselor de monitorizare și evaluare a programelor de sprijin a IMM – 8,2 mil. lei;
- consultanță în afaceri pentru IMM – 5,0 mil. lei;
- promovarea și facilitarea implementării standardelor europene în economia națională – 3,1 mil. lei.

Sectorul cercetare și inovare - 391,6 mil.lei destinate pentru:

- dezvoltarea cadrului strategic pentru domeniile cercetării și inovării (prin intermediul finanțării instituționale conform formulei de finanțare - pentru remunerarea cercetătorilor, întreținerea bazei tehnico-științifică, procurarea reactivelor, materiale de laborator, echipamente, publicații, participarea la conferințe, colaborări și cooperare științifică) – 354,3 mil. lei;
- realizarea acțiunilor proiectelor în bază de concurs (proiecte bi și multlaterale, proiecte de transfer tehnologic, proiecte pentru tineri cercetători) – 31,3 mil.lei;

- realizarea acțiunilor din Planul de creștere economică a Republicii Moldova – 5,0 mil. lei.

În sectorul cercetare și inovare în anul 2027 va fi în derulare un *proiect finanțat din surse externe și anume:*

Programul Uniunii Europene „Orizont Europa" - Programul - cadru pentru cercetare și inovare, cu un volum de 1,0 mil. lei, cu următoarele măsuri:

- stimularea excelenței științifice și a cercetării fundamentale europene;
- sprijinirea inovării pentru a transforma rezultatele cercetării în soluții practice, produse și servicii;
- consolidarea competitivității industriale și a autonomiei strategice a Uniunii Europene;
- abordarea provocărilor societale majore, precum schimbările climatice, sănătatea publică, energia curată și securitatea alimentară.

Domeniul Comunicații – 14,1 mil. lei, pentru asigurarea activității sistemului de curierat.

Domeniul Turismului – 59,7 mil. lei, dintre care pentru administrarea zonelor turistice naționale – 9,5 mil. lei.

Prioritățile de cheltuieli în conformitate cu *Agenda de reforme aferente Planului de creștere economică al RM* constituie 50,2 mil. lei, după cum urmează:

- susținerea antreprenorilor din industria turismului pentru dezvoltarea și digitalizarea ofertei turistice și promovarea principiilor de sustenabilitate – 35,2 mil. lei;

- crearea și dezvoltarea Organizațiilor de Management al Destinațiilor – 15,0 mil. lei.

Totodată, în proiectul de buget sunt incluse alocații în sumă totală de 5,0 mil. lei pentru susținerea/subvenționarea instituțiilor publice la autogestiune, pentru Oficiul național al turismului.

Performanța detaliată asumată în grupa dată, se regăsește în propunerile de buget/programele gestionate de autoritățile bugetare respective.

4.4.5. Protecția mediului

Pentru grupa funcțională *„Protecția mediului"* în proiectul de buget pentru anul 2027 se prevăd alocații în sumă de 1 056,1 mil. lei sau 0,9% din cheltuielile bugetului de stat. Comparativ cu alocațiile aprobate/modificate pentru anul 2026, în anul 2027 se prevede o majorare de 34,7 mil. lei sau circa 3,4%, iar față de executat în anul 2025 - de 438,6 mil. lei sau circa 71,0 la sută.

Evoluția cheltuielilor și resurselor grupei date în perioada 2025-2027 se prezintă în tabelul următor:

mil. lei

	2025 executat	2026 aprobat/ modificat	2027 proiect	*2027 proiect față de 2026 aprobat/modificat*	
				(+,-)	*%*
Cheltuieli, total	**617,5**	**1 021,4**	**1 056,1**	***34,7***	***103,4***
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*0,7*	*1,0*	*0,9*	*-0,05*	*x*
cheltuieli curente	490,6	653,9	572,4	*-81,5*	*87,5*
cheltuieli capitale	126,9	367,5	483,7	*116,2*	*131,6*
Resurse total,	**617,5**	**1 021,4**	**1 056,1**	***34,7***	***103,4***
dintre care transferuri primite între instituțiile din cadrul bugetului de stat		*27,0*	*27,0*		*100,0*
inclusiv:					
resurse generale	554,2	703,3	742,9	*39,6*	*105,6*
venituri colectate	9,3	8,7	8,7		*100,0*
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	54,0	309,4	304,5	*-4,9*	*98,4*

Modifcarea alocațiilor pentru anul 2027 față de bugetul aprobat/modificat pe anul 2026 este determinată de următorii factori:

- *Majorări de alocații în sumă de 120,4 mil. lei pentru**:***
  - asigurarea implementării politicilor salariale noi – 35,9 mil. lei;
  - Fondul național de mediu – 26,5 mil. lei, dintre care 15,5 mil. lei din activitățile aferente planului de creștere;
  - redistribuirea cheltuielilor între grupe funcționale în baza metodologiei de finanţare instituţională și a rezultatelor concursului de proiecte a organizaţiilor de drept public din domeniile cercetării şi inovării – 16,5 mil. lei;

- *proiecte finanțate din surse externe – 41,5 mil. lei, din care:*

  - proiectul ,,Managementul în siguranță al deșeurilor radioactive în Republica Moldova", mijloace destinate construcției depozitului de stocare intermediară a deșeurilor radioactive – 28,4 mil. lei;
  - proiectul „Consolidarea capacității Republicii Moldova pentru implementarea Cadrului de Transparență (ETF)" – 13,1 mil. lei.

- *Reduceri de alocații în sumă de 85,7 mil. lei* determinate de*:*
  - activități aferente planului de creștere economică în Republica Moldova pentru anii – 32,0 mil. lei;
  - proiecte finanțate din surse externe - 46,7 mil. lei, în legătură cu nivelul jos de valorificare, din care:
    - *proiectul ,,Deșeuri solide în Republica Moldova'' - 24,8 mil. lei;*
    - *proiectul „Pregătirea celui de-al doilea raport bienal de transparenta și a celei de a șasea comunicări naționale (BTR2/NC6)'' – 6,0 mil. lei;*

- *proiectul „Program-Cadru pentru sprijinirea actualizării strategiei și planului de acțiuni privind biodiversitatea și elaborarea celui de-al 7-lea raport național" – 2,6 mil. lei;*
- *proiectul „Conservarea si gestionarea durabila a zonelor umede cu accent pe zone cu valoare naturala ridicata din bazinul râului Prut" - 4,4 mil. lei;*
- *proiectul „Cadrul de implementare a biosecurității pentru managementul resurselor biologice în Moldova" - 2,6 mil. lei;*
- *Alte proiecte finanțate din surse externe – 6,3 mil. lei.*

- eficientizarea cheltuielilor operaționale (procurări de mașini, reparații capitale, deplasări și servicii de protocol) – 3,0 mil. lei.
- contribuția la proiecte finanțate din surse externe – 4,0 mil. lei.

Din alocațiile prevăzute pentru grupa dată, cheltuielile cu caracter instituțional (întreținerea curentă a instituțiilor bugetare) constituie 286,7 mil. lei sau 26,7%, iar 773,5 mil. lei sau 73,3% sunt destinate pentru *programe de dezvoltare a ramurii, principalele fiind*:

- Fondul național pentru mediu – 201,5 mil. lei;
- protecția și gestionarea resurselor de apă, a inundațiilor și secetelor, proiecte de reparație și întreținere a digurilor de protecție/barajelor lacurilor de acumulare/iazurilor – 98,3 mil. lei;
- dezvoltarea și consolidarea sistemului național de cercetare și inovare – 155,1 mil. lei;
- proiecte finanțate din surse externe – 304,4 mil. lei (14 proiecte finanțate din surse externe din domeniile: managementul integrat al deșeurilor și a substanțelor chimice, protecția și conservarea biodiversității, atenuarea și adaptarea la schimbările climatice);
- regenerarea, extinderea și protecția fondului forestier – 10,0 mil. lei;
- operaționalizarea laboratorului de referință de mediu – 4,2 mil. lei.

Prioritățile de cheltuieli în conformitate cu *Agenda de reforme aferentă Planului de creștere economică al RM*:

- consolidarea domeniului reglementării și aplicării legislației de mediu prin consolidarea capacităților Inspectoratului pentru Protecția Mediului și ale Agenției de Mediu – 17,3 mil. lei;
- reforma Fondului național pentru mediu – 15,5 mil. lei;
- operaționalizarea laboratorului de referință de mediu – 4,2 mil. lei;
- aplicarea Legii privind răspunderea de mediu – 0,2 mil.lei;
- dezvoltarea platformei unice pentru informații de mediu – 3,6 mil. lei;
- înființarea instituției responsabile de gestionarea ariilor protejate – 5,4 mil. lei;

- crearea siturilor Natura 2000 – 0,5 mil. lei.

Totodată, în proiectul de buget sunt incluse alocații în sumă totală de 16,7 mil. lei pentru susținerea/subvenționarea instituțiilor publice la autogestiune, pentru implementarea proiectelor din Fondul național pentru mediu și proiecte de reparație și întreținere a digurilor de protecție/barajelor lacurilor de acumulare/iazurilor:

- Instituția Publică „Oficiul Național de Implementare a Proiectelor în domeniul Mediului" – 5,9 mil. lei;
- Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei" – 9,7 mil. lei.

În cadrul acestei grup în anul 2027 vor fi în derulare 14 *proiecte finanțate din surse externe,* dintre care principalele sunt:

- Proiectul *„Managementul în siguranță al deșeurilor radioactive în Republica Moldova"* cu un volum de alocații de 53,9 mil. lei, destinat pentru construcția depozitului intermediar al deșeurilor radioactive, rezultate în urma lucrărilor de dezafectare și instalarea sistemului de monitorizare radiologică a depozitului și întregului amplasament;
- Proiectul *„Deșeuri solide în Republica Moldova"* cu un volum de alocații de 190,0 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:
  - ✓ dezvoltarea infrastructurii de management al deșeurilor în unele localități din țară;
  - ✓ instituționalizarea serviciului de colectare, transportare, prelucrare, sortare și gestionare a deșeurilor menajere solide pentru zona teritorială 5 (ZMD5), care include teritoriul raioanelor Ungheni, Nisporeni, Călărași;
- Proiectul *„Consolidarea gestionării riscurilor de dezastre și reziliență climatică în Moldova "* cu un volum de alocații de 27,0 mil. lei, destinat pentru consolidarea bazei tehnico edilitară a Serviciului Hidrometeorologic de Stat în scopul îmbunătățirii elaborării prognozelor meteo, prin procurarea utilajului specializat și construcția stațiilor meteo performante;
- Proiectul *„Restaurarea ecosistemelor pentru prevenirea poluării marine în Moldova"* cu un volum de alocații de 6,3 mil. lei, destinat pentru restaurarea pădurilor și zonelor umede, împădurirea, crearea de sisteme integrate culturi-animale-păduri, armonizarea politicilor de mediu și consolidarea capacităților instituționale și comunitare;
- Proiectul *„Cadrul de implementare a biosecurității pentru managementul resurselor biologice în Moldova"* cu un volum de alocații de 4,6 mil. lei, destinat pentru crearea condițiilor pentru accesul la resursele genetice și repartizarea corectă și echitabilă a beneficiilor, controlul asupra speciilor invazive străine, asigurarea securității biologice;

- Proiectul *„Conservarea și gestionarea durabilă a zonelor umede cu accent pe zone cu valoare naturală ridicată din bazinul râului Prut”* cu un volum de alocații de 2,5 mil. lei, destinat pentru evaluarea situației zonelor umede cu accent pe zonele din bazinul râului Prut, refacerea fâșiilor forestiere riverane (prin regenerare asistată sau reîmpădurire, după posibilități), care acționează ca o barieră pentru scurgerile agricole;
- Proiectul „Pregătirea celui de-al doilea raport bienal de transparență și a celei de a șasea comunicări naționale (BTR2/NC6)” cu un volum de alocații de 0,9 mil. lei, destinat pentru elaborarea inventarierii detaliate ale emisiilor, inclusiv pentru sectoarele specifice, colectarea și transmiterea către UNFCCC a datelor relevante, inclusiv informații despre capacitatea de adaptare și sprijinul financiar;
- Proiectul „Consolidarea capacității Republicii Moldova pentru implementarea Cadrului de Transparenta (ETF)” cu un volum de alocații de 13,0 mil. lei, destinat pentru consolidarea capacităților instituționale și tehnice, îmbunătățirea sistemelor de gestionare a informațiilor și dezvoltarea cooperării interinstituționale, proiectul va contribui la crearea unui cadru național mai eficient și mai durabil pentru asigurarea transparenței în domeniul schimbărilor climatice;
- Proiectul *„Program-Cadru pentru sprijinirea actualizării strategiei și planului de acțiuni privind biodiversitatea si elaborarea celui de-al 7-lea raport național”* cu un volum de alocații de 2,4 mil. lei, destinat pentru contractarea a doi consultanți internaționali ce vor asigura instruiri aferente implementării proiectului;
- Proiectul *„Asistență pentru consolidarea capacității în elaborarea, gestionarea și monitorizarea proiectelor climatice”* cu un volum de alocații de 1,5 mil. lei, destinate pentru contractarea de persoane fizice pe perioadă determinată (experți individuali, consultanți locali) necesare implementării proiectului.
- *Alte proiecte finanțate din surse externe – 3,1 mil. lei.*

4.4.6. Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale

Pentru grupa funcțională *„Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale”* în proiectul de buget pentru anul 2027 se prevăd alocații în sumă de 2 169,6 mil. lei sau 1,9% din cheltuielile bugetului de stat. Comparativ cu alocațiile aprobate/modificate pentru anul 2026, în anul 2027 se prevede o majorare de 36,4 mil. lei sau circa 1,7%, iar față de executat în anul 2025 - de 548,5 mil. lei sau circa 33,8 la sută.

Evoluția cheltuielilor și resurselor grupei respective în perioada 2025-2027 se prezintă în tabelul următor:

mil. lei

	2025 executat	2026 aprobat/ modificat	2027 proiect	*2027 proiect față de 2026 aprobat/ modificat*	
				(+,-)	*%*
Cheltuieli, total	**1 621,1**	**2 133,2**	**2 169,6**	***36,4***	***101,7***
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*1,8*	*2,1*	*1,9*	*-0,1*	*x*
cheltuieli curente	1 141,7	83,2	31,2	*-52,0*	*37,5*
cheltuieli capitale	479,4	2 050,0	2 138,4	*88,4*	*104,3*
Resurse total,	**1 621,1**	**2 133,2**	**2 169,6**	***36,4***	***101,7***
dintre care transferuri primite între instituțiile din cadrul bugetului de stat		*2,6*	*19,0*	*16,4*	*730,8*
inclusiv:					
resurse generale	1 496,9	1 579,3	1 648,1	*68,8*	*104,4*
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	124,2	553,9	521,5	*-32,4*	*94,2*

Modifcarea alocațiilor pentru anul 2027 față de bugetul aprobat/modificat pe anul 2026 este determinată de următorii factori:

- *Majorări de alocații în sumă de 1094,4 mil. lei pentru:*
  - Fondul de amalgamare voluntară a localităților – 800,0 mil. lei;
  - proiectul „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală” – 174,6 mil. lei;
  - proiectul „Locuințe publice III” – 82,8 mil. lei;
  - proiectul „Program Deschis de Dezvoltare Urbana în Moldova” – 18,0 mil. lei;
  - proiectul „Consolidarea gestionării riscurilor de dezastre şi rezilienţă climatică în Moldova” – 16,5 mil. lei;
  - proiectul „Aprovizionarea decentralizată cu apă potabilă pentru Moldova” – 2,5 mil. lei.
- *Reduceri de alocații în sumă de 1 058,0 mil. lei, determinate de:*
  - activități aferente Planului de creștere economică - 449,8 mil. lei, ca urmare a redistribuirii acestora către grupa „Servicii în domeniul economiei” pentru Programul de modernizare a străzilor în 10 centre urbane strategice;
  - Fondul național pentru dezvoltare regională și locală – 278,5 mil. lei;
  - proiectul „Securitatea aprovizionării cu apă și canalizare în Moldova” – 213,7 mil. lei;
  - contribuția la proiectul „Securitatea aprovizionării cu apă și canalizare în Moldova” – 111,6 mil. lei;

- Fondul Național pentru Mediu – 2,1 mil. lei, în legătură cu finalizarea proiectelor de aprovizionare cu apă și canalizare;
- proiectul „Construcția locuințelor sociale II” – 1,6 mil. lei;
- activitatea Unităților de Implementare a Proiectelor din surse externe – 0,7 mil. lei.

Totodată, în Fondul național pentru dezvoltare regională și locală sunt incluse mijloace financiare care vor fi valorificate de către autoritățile publice locale pentru implementarea proiectelor de dezvoltare regională și locală în sumă de 846,5 mil. lei.

În grupa dată de cheltuieli în anul 2027 vor fi în derulare 6 *proiecte finanțate din surse externe*, dintre care principalele sunt:

- Proiectul *„Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală”* cu un volum de alocații de 175,7 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:
  - ✓ finalizarea și punerea în funcțiune a 51.9 km de apeduct magistral Chișinău–Strășeni–Călărași;
  - ✓ finalizarea procedurilor de recepție și a documentelor de predare a infrastructurii;
  - ✓ definitivarea documentației tehnice pentru investițiile din fazele II și III;
  - ✓ obținerea avizelor și autorizațiilor necesare pentru investițiile planificate;
  - ✓ lansarea procedurilor de achiziție pentru lucrările de construcție aferente fazelor II și III, în măsura în care documentația va fi aprobată; Stabilirea mecanismului instituțional de operare a infrastructurii regionale;
  - ✓ consolidarea capacităților operatorilor Apă-Canal Strășeni și Apă-Canal Călărași;
  - ✓ monitorizarea indicatorilor de rezultat și a utilizării eficiente a finanțării KfW.
- Proiectul *„Securitatea aprovizionării cu apă și canalizare în Moldova”* cu un volum de alocații de 133,2 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:
  - ✓ creșterea accesului la serviciile de aprovizionare cu apă și canalizare gestionate în condiții de siguranță în orașele mici și zonele rurale: subproiectele Cahul-Vulcănești și Râșcani- construcția infrastructurii de alimentate cu apă, și subproiectul Soroca – construcția Stației de Epurare a apelor uzate;
  - ✓ consolidarea capacităților instituționale la nivel național și local pentru îmbunătățirea performanțelor operatorilor de servicii de alimentare cu apă și canalizare.

- Proiectul *„Locuințe publice III”* cu un volum de alocații de 111,7 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:
  - ✓ construcția/reconstrucția locuințelor sociale pentru transmiterea în locațiune persoanelor social vulnerabile și celor cu venituri mici, precum și reabilitarea imobilelor publice (aziluri de bătrâni și cămine studențești) în vederea îmbunătățirii condițiilor de trai și sporirea eficienței energetice a construcțiilor și ca rezultat vor fi:
    - reconstruite a 2 cămine studențești pentru 730 beneficiari;
    - reconstruite aziluri pentru bătrâni pentru 730 beneficiari.
  - ✓ - finalizarea blocului locativ cu 72 apartamente din or. Rezina.
- Proiectul *„Aprovizionarea descentralizată cu apă potabilă pentru Moldova”* cu un volum de alocații de 63,7 mil. lei, instalarea unor sisteme moderne de tratare a apei marca Q-DROP Yellowstone (kiosk), care purifică apa ambientală în apă potabilă, cu o capacitate de aproximativ 500 litri/oră.
- Proiectul *„Consolidarea gestionării riscurilor de dezastre și reziliența climatică în Moldova”* cu un volum de alocații de 19,0 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:
  - ✓ construcția și reabilitarea clădirilor publice, modernizarea infrastructurii comunale și îmbunătățirea eficienței energetice a edificiilor;
  - ✓ revigorarea unor zone cu declin de dezvoltare din cadrul localităților.
- Proiectul *„Program Deschis de Dezvoltare Urbană în Moldova”* cu un volum de alocații de 18,0 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:
  - ✓ evaluarea necesităților operatorilor de apă și elaborarea planului de activități;
  - ✓ elaborarea strategiei de comunicare și desfășurarea campaniilor de informare;
  - ✓ elaborarea cadrului juridic și operațional pentru administrarea și exploatarea captării de apă de pe Nistru;
  - ✓ auditul bazei de date GIS și elaborarea planului de îmbunătățire;
  - ✓ elaborarea rapoartelor periodice de progres și a raportului anual.

4.4.7 Ocrotirea sănătății

Pentru grupa funcțională *„Ocrotirea sănătății”* în proiectul de buget pentru anul 2027 se prevăd alocații în sumă de 10 830,4 mil. lei sau 9,6% din cheltuielile bugetului de stat. Comparativ cu alocațiile aprobate/modificate pentru anul 2026, în anul 2027 se prevede o majorare de 1 015,1 mil. lei sau circa 10,3%, iar față de executat în anul 2025 - de 1 592,8 mil. lei sau circa 17,2 la sută.

Evoluția cheltuielilor și resurselor grupei respective în perioad 2025-2027 se prezintă în tabelul următor:

mil. lei

	2025 executat	2026 aprobat/ modificat	2027 proiect	*2027 proiect față de 2026 aprobat/modificat*	
				(+,-)	*%*
Cheltuieli, total	**9 237,6**	**9 815,3**	**10 830,4**	***1 015,1***	***110,3***
dintre care transferuri acordate între instituțiile din cadrul bugetului de stat	*2,0*	*1,5*	*1,5*		100,0
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*10,0*	*9,5*	*9,6*	*0,2*	*x*
cheltuieli curente	8 883,2	9 414,2	10 072,1	*657,9*	*107,0*
cheltuieli capitale	354,4	401,1	758,3	*357,2*	*189,1*
Resurse total,	**9 237,6**	**9 815,3**	**10 830,4**	***1 015,1***	***110,3***
inclusiv:					
resurse generale	8 797,8	9 327,0	10 355,9	*1 028,9*	*111,0*
venituri colectate	293,6	275,0	254,7	*-20,3*	*92,6*
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	146,2	213,3	219,8	*6,5*	*103,0*

Modifcarea alocațiilor pentru anul 2027 față de bugetul aprobat/modificat pe anul 2026 este determinată de următorii factori:

- *majorări de alocații în sumă de 1 092,5mil. lei pentru:*

o ajustarea transferurilor de la bugetul de stat către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală – 564,1 mil. lei;

o consolidarea bazei tehnico-materiale – 241,7 mil. lei;

o implementarea proiectelor finanțate din surse externe – 152,4 mil. lei;

o asigurarea cheltuielilor de personal generate de reforma sistemului de salarizare în sectorul bugetar – 61,4 mil. lei;

o investiții capitale – 52,8 mil. lei;

o cheltuielile pentru implementării masurilor din Agenda de reforme aferente Planului de creștere economică al RM – 14,2 mil. lei;

o programul „Farmacie în satul tău” – 5,9 mil. lei.

- *reduceri de alocații în sumă de 77,4 mil. lei, în legătură cu:*

o finalizarea unor proiecte finanțate din surse externe – 3,3 mil. lei;

o redistribuirea cheltuielilor între grupe funcționale în baza metodologiei de finanțare instituțională a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării şi inovării – 4,4 mil. lei;

o măsuri rezultante în eficientizarea programelor de cheltuieli ale sectorului – 69,7 mil. lei.

Alocațiile prevăzute pentru grupa funcțională *„Ocrotirea sănătății”* sunt destinate pentru *programe de dezvoltare a ramurii, principalele fiind*:

- asistența medicală primară și menținerea sănătății angajaților din domeniul apărării naționale și afacerilor interne – 386,4 mil. lei (cu 29,0 mil. lei mai mult față de aprobat/modificat 2026);
- programe de sănătate cu destinație specială – 679,8 mil. lei (cu 44,3 mil. lei mai mult față de aprobat/modificat 2026);
- asistența medicală specializată de ambulatoriu, reabilitare și recuperare – 121,1 mil. lei (cu 1,8 mil. lei mai mult față de aprobat/modificat 2026);
- servicii de sănătate publică și supravegherea sănătății publice – 382,3 mil. lei (cu 24,2 mil. lei mai mult față de aprobat/modificat 2026);
- managementul medicamentelor și dispozitivelor medicale –117,0 mil. lei, (cu 29,3 mil. lei mai mult față de aprobat/modificat 2026);
- cercetări științifice aplicate în domeniul sănătății publice si serviciilor medicale, in direcția strategica ,,Sănătate si biomedicina" – 63,1 mil. lei (cu 2,1 mil. lei mai puțin față de aprobat/modificat 2026);
- dezvoltarea și modernizarea instituțiilor în domeniul ocrotirii sănătății – 642,1 mil. lei (cu 194,8 mil. lei mai mult față de aprobat/modificat 2026), inclusiv:
- investiții capitale în active materiale în curs de execuție – 57,1 mil. lei (cu 52,8 mil. lei mai mult față de aprobat/modificat 2026);
- Programul ,,Farmacie în satul tău" – 30,0 mil. lei.

Totodată, în bugetul Ministerului Sănătății pentru anul 2027 sunt incluse transferurile de la bugetul de stat către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală (FAOAM) în volum de 8 256,8 mil. lei sau 76,2% din alocațiile prevăzute la grupa dată.

Din suma totală a cheltuielilor pentru sectorul menționat, cheltuielile pentru implementarea masurilor din *Agenda de reforme aferentă Planului de creștere economică a Republicii Moldova* se preconizează în sumă totală de 91,7 mil. lei sau cu 14,2 mil. lei mai mult decât prevederile pentru anul 2026, fiind alineate la realizarea obiectivelor Guvernului, dintre care:

- reforma sistemului spitalicesc prin dezvoltarea unei rețele regionale integrate – 13,5 mil. lei;
- implementarea sistemului de licențiere a profesioniștilor din domeniul sănătății – 3,1 mil. lei;
- implementarea dosarelor electronice de sănătate (DES) – 40,0 mil. lei;
- implementarea sistemului de monitorizare și localizare a medicamentelor – 5,6 mil. lei;
- sporirea accesului la medicamente inovatoare – 24,5 mil. lei;
- Proiectul ,,Construcția Spitalului Regional Bălți" – 5,0 mil. lei.

În anul 2027 vor fi în derulare următoarele proiecte finanțate din surse externe:

- Proiectul ,,Construcția spitalului regional Bălți " – 20,0 mil. lei;

o Proiectul „Programul Interreg Romania−Republica Moldova” – 15,3 mil. lei;

o Proiectul „Controlul gripei aviare, gradul de pregătire în caz de pandemie umană şi activităţile de răspuns” – 1,4 mil. lei;

o Proiectul „Programul de profilaxie si control al infecţiei HIV/SIDA, al infecţiilor cu transmitere sexuală si a tuberculozei în Moldova” – 71,7 mil. lei;

o Proiectul de susținere a Consiliului Național de Coordonare TB/SIDA – 1,2 mil. lei;

o Proiectul „Dezvoltarea planurilor integrate de siguranță a apei și sanitației” – 0,3 mil. lei;

o Proiectul „Modernizarea și îmbunătățirea serviciilor de reabilitare” – 109,0 mil. lei;

o Proiectul „Programul „UE pentru sănătate”” – 1,0 mil. lei.

4.4.8. Cultură, sport, tineret, culte și odihnă

Pentru grupa funcțională *„Cultură, sport, tineret, culte şi odihnă”* în proiectul de buget pentru anul 2027 se prevăd alocații în sumă de 2 082,0 mil. lei sau 1,9% din cheltuielile bugetului de stat. Comparativ cu alocațiile aprobate/modificate pentru anul 2026, în anul 2027 se prevede o majorare de 151,0 mil. lei sau circa 7,8%, iar față de executat în anul 2025 - de 346,5 mil. lei sau circa 20,0 la sută.

Evoluția cheltuielilor și resursele grupei date în perioada 2025-2027 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	2025 executat	2026 aprobat/ modificat	2027 proiect	*2027 proiect față de 2026 aprobat/modificat*	
				(+,-)	*%*
Cheltuieli, total	**1 735,5**	**1 931,0**	**2 082,0**	***151,0***	***107,8***
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*1,9*	*1,9*	*1,9*	*0,0*	*x*
cheltuieli curente	1 672,4	1 856,4	1 980,0	*123,6*	*106,7*
cheltuieli capitale	63,1	74,6	102,0	*27,4*	*136,7*
Resurse total,	**1 735,5**	**1 931,0**	**2 082,0**	***151,0***	***107,8***
inclusiv:					
resurse generale	1 710,7	1 895,7	2 057,9	*162,2*	*108,6*
venituri colectate	21,2	26,4	18,8	*-7,6*	*71,2*
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	3,6	8,9	5,3	*-3,6*	*59,6*

Modificarea alocațiilor pentru sectorul dat în anul 2027, comparativ cu alocațiile din bugetul aprobat/modificat pe anul 2026, a fost determinată de următorii factori:

- *majorări de alocaţii în sumă de 221,6 mil. lei pentru:*

o asigurarea implementării politicilor salariale noi 124,1 mil. lei, dintre care *48,5 mil. lei* pentru școlile sportive finanțate din transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale și *37,5 mil. lei* pentru instituțiile publice la autogestiune;

o desfășurarea Calendarului acțiunilor sportive naționale și internaționale – 9,2 mil. lei;

o acordarea burselor sportivilor de performanță – 4,9 mil. lei;

o înființarea unei școli sportive în or.Anenii Noi, finanțate din transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale – 2,9 mil. lei;

o realizarea Programului de dezvoltare a centrelor de tineret la nivel local – 1,5 mil. lei;

o restaurarea a 5 edificii culturale (Circul din Chișinău, Filarmonica Națională „Serghei Lunchevici", Conacul urban Ianușevschi, Vila inginerului Pronin, Muzeul Victimelor Deportărilor și Represiunilor Politice) – 57,0 mil. lei, inclusiv *2,1 mil. lei* din contul contribuției Guvernului;

o indexarea indemnizațiilor de merit persoanelor de creație – 9,0 mil. lei;

o indexarea cu 3% a volumului subvențiilor acordate din bugetul de stat pentru furnizorul public național de servicii media, prin derogare de prevederile art. 41 alin.(2) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr.174/2018 – 6,6 mil. lei;

o asigurarea contribuției la Fondul European de sprijin pentru coproducția și distribuirea operelor cinematografice și audiovizuale creative „Eurimages" – 2,8 mil. lei;

o efectuarea lucrărilor de reparație capitală a 2 edificii culturale (Teatrul Național „Mihai Eminescu" și Teatrul Republican „Luceafărul") – 2,2 mil. lei;

o realizarea Programului național „Voucher cultural" – 0,9 mil. lei;

o elaborarea studiului de fezabilitate privind efectuarea lucrărilor de reparație a acoperișului și realizarea auditului energetic al Teatrului Național de Operă și Balet „Maria Bieșu" – 0,5 mil. lei.

- *reduceri de alocații în sumă de 70,6 mil. lei, determinate de* optimizarea cheltuielilor instituționale și reducerea cheltuielilor de o singură dată.

Din alocațiile prevăzute pentru grupa dată, cheltuielile cu caracter instituțional (întreținerea curentă a instituțiilor bugetare) constituie 893,3 mil. lei sau 42,9%, dintre care cheltuieli de personal *321,7 mil. lei,* iar 1 188,7 mil. lei sau 57,1% pentru *programe de activități/măsuri cu caracter ramural*.

Principalele *programe de activități/măsuri cu caracter ramural/instituțional* includ:

Domeniul „Sport" – 748,6 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

o finanțarea activității școlilor sportive prin intermediul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către autoritățile publice locale – 509,8 mil. lei;

o desfășurarea Calendarului acțiunilor sportive naționale și internaționale – 101,5 mil. lei;

o acordarea burselor sportivilor de performanță - 66,3 mil. lei;

o acordarea premiilor sportivilor pentru performanțele deosebite obținute la competițiile sportive – 37,0 mil. lei;

o realizarea activităților legate de prevenirea și combaterea dopajului în sport – 8,4 mil. lei.

Domeniul „Tineret" – 28,8 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

o realizarea programelor/proiectelor pentru organizații de tineret – 17,5 mil. lei;

o dezvoltarea activităților de tineret – 7,9 mil. lei.

Domeniul „Cultură" – 657,3 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

o implementarea proiectelor de investiții capitale – 70,1 mil. lei, inclusiv 2,2 mil. lei din contul contribuției Guvernului pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe;

o acordarea indemnizației de merit pentru 260 oameni de creație – 53,0 mil. lei;

o implementarea măsurilor din Fondul național al culturii – 31,0 mil. lei;

o susținerea și promovarea activităților culturale – 25,6 mil. lei;

o implementarea măsurilor din Fondul cinematografiei – 22,3 mil. lei;

o realizarea Programului național „Acces la cultură" – 18,0 mil. lei;

o realizarea Programului național „Voucher cultural" – 5,6 mil. lei;

o realizarea Programului „Diplomație culturală" – 4,5 mil. lei;

o implementarea Programului Național „Cluburile de lectură" – 1,5 mil. lei;

o acordarea Premiului Național pentru contribuția substanțială cu impact considerabil la dezvoltarea societății, științei, tehnologiilor, culturii, artei și a sportului – 1,1 mil. lei;

o implementarea Programului de investiții în domeniul producției de film și alte opere audiovizuale (Cash rebate) – 1,0 mil. lei;

o asigurarea activităților de informare și comunicare a Ministerului Culturii – 0,5 mil. lei;

o susținerea/subvenționarea instituțiilor publice la autogestiune - 414,7 mil. lei, inclusiv pentru:

- susținerea activității teatrelor, circului și organizațiilor concertistice - *410,5 mil. lei*;

- Instituția Publică „Muzeul de istorie a evreilor din Republica Moldova” - *4,2 mil. lei*.

În acest domeniu în anul 2027 vor fi derulate 3 proiecte finanțate din surse externe cu un volum total de alocații în sumă de 5,0 mil. lei.

Domeniul „Tele-radio și presă” – 263,8 mil. lei, destinate implementării următoarelor măsuri:

o implementarea măsurilor din Fondul pentru subvenționarea mass-mediei – 20,5 mil. lei;

o finanțarea distribuției ziarelor – 10,0 mil. lei;

o asigurarea controlului asupra instituțiilor în domeniul audiovizualului – 2,7 mil. lei;

o subvenționarea instituțiilor publice la autogestiune – 230,6 mil. lei, inclusiv pentru:

- Instituția Publică Națională a Audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova” – *227,2 mil. lei*;

- Instituțiile Publice „Publicația periodică revista lunară „Noi””, „Publicația periodică revista „Alunelul”” și „Publicația periodică săptămânalul „Florile Dalbe”” – *3,4 mil. lei*.

4.4.9. Învățământ

Pentru grupa funcțională *„Învățământ”* în proiectul de buget pentru anul 2027 se prevăd alocații în sumă de 24 647,6 mil. lei sau 22,0% din cheltuielile bugetului de stat. Volumul de cheltuieli ale sectorului în anul 2027 comportă o creștere cu 2555,5 mil. lei sau circa 11,6% comparativ cu aprobat/modificat 2026, iar față de executat în anul 2025 – o majorare de 3 737,9 mil. lei sau circa 17,9 la sută.

Evoluția cheltuielilor și resurselor grupei date în anii 2025-2027 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	2025 executat	2026 aprobat/ modificat	2027 proiect	*2027 proiect față de 2026 aprobat/modificat*	
				(+,-)	*%*
Cheltuieli, total	**20 909,7**	**22 092,1**	**24 647,6**	***2 555,5***	***111,6***
dintre care transferuri acordate între instituțiile din cadrul bugetului de stat		*63,0*	*75,1*	*12,1*	*119,2*
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*22,7*	*21,4*	*22,0*	*0,6*	*x*
cheltuieli curente	20 469,4	21 486,4	23 506,5	*2 020,1*	*109,4*
cheltuieli capitale	440,3	605,7	1 141,1	*535,4*	*188,4*

	2025 executat	2026 aprobat/ modificat	2027 proiect	*2027 proiect față de 2026 aprobat/modificat*	
				(+,-)	*%*
Resurse total,	**20 909,7**	**22 092,1**	**24 647,6**	***2 555,5***	***111,6***
inclusiv:					
resurse generale	20 590,8	21 574,6	24 043,5	*2 468,9*	*111,4*
venituri colectate	29,5	33,9	69,8	*35,9*	*205,9*
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	289,4	483,6	534,3	*50,7*	*110,5*

Modificarea alocațiilor în sectorul dat comparativ cu bugetul aprobat/modificat pe anul 2026 a fost determinată de:

- *majorări de alocații în sumă de 9 225,1 mil. lei pentru:*

o reorganizarea sistemului de administrare a învățământului general prin redistribuirea competențelor între autorități publice (reforma „Restart în educație") – 6 474,0 mil. lei;

o asigurarea implementării masurilor de politici salariale noi – 1 936,0 mil. lei, inclusiv pentru instituțiile de învățământ finanțate din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale – 920,6 mil. lei și pentru instituțiile publice de învățământ care funcționează în regim de autogestiune – 419,2 mil. lei;

o asigurarea funcționalității Agențiilor Teritoriale pentru Educație – 272,1 mil. lei, inclusiv creșterea salarială – 19,5 mil. lei;

o asigurarea sprijinului instituțiilor de învățământ preșcolar, primar și secundar (ciclul I și II) din alocațiile centralizate în bugetul Ministerului Educației și Cercetării – 117,7 mil. lei;

o asigurarea majorării normelor financiare pentru alimentarea copiilor și elevilor din instituțiile de învățământ – 98,0 mil. lei, inclusiv pentru instituțiile de învățământ finanțate din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale – 60,1 mil. lei;

o implementarea proiectelor finanțate din surse externe – 50,7 mil. lei, inclusiv creșterea investițiilor capitale – 69,8 mil. lei;

o renovarea și dotarea infrastructurii pentru educația antepreșcolară din Fondul Național de Dezvoltare Regională și Locală – 45,0 mil. lei;

o crearea condițiilor adecvate în cadrul instituțiilor de învățământ din subordinea autorităților publice centrale – 44,0 mil. lei;

o implementarea contribuției Guvernului pentru proiecte finanțate din surse externe – 40,6 mil. lei, inclusiv pentru investiții capitale – 6,0 mil. lei;

o reparații capitale a Clinicii Universitare Stomatologice și a Clubului Universitar din cadrul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu" – 40,0 mil. lei;

- implementarea măsurilor aferente Planului de creștere economică – 38,9 mil. lei;
- costul obligațiilor salariale aferente lunii decembrie 2026 pentru personalul din instituțiile de învățământ fără statut de persoană juridică, care vor fi achitate în luna ianuarie a anului 2027 prin transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale (reforma „Restart în educație") – 25,9 mil. lei;
- asigurarea majorării cuantumului burselor elevilor și studenților din instituțiile de învățământ – 23,6 mil. lei;
- desfășurarea procesului educațional în cadrul instituțiilor de învățământ finanțate din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale – 12,3 mil. lei, dintre care – 1,5 mil. lei pentru deschiderea grupelor noi în cadrul instituțiilor de educație timpurie și instituțiilor de învățământ extrașcolar;
- asigurarea cu manuale – 4,0 mil. lei;
- implementarea investițiilor capitale – 2,0 mil. lei;
- asigurarea majorării cuantumului soldei elevilor și studenților din cadrul instituțiilor de învățământ din domeniile milităriei, securității și ordinii publice – 0,3 mil. lei.

• *reduceri de alocații în sumă de 6 669,6 mil. lei, determinate de :*

- redistribuirea competențelor între autoritățile publice și redefinirea mecanismului de finanțare a instituțiilor publice de învățământ – 6 499,9 mil. lei;
- optimizarea cheltuielilor instituționale – 84,2 mil. lei;
- excluderea cheltuielilor de o singură dată – 77,2 mil. lei;
- asigurarea achitării indemnizațiilor tinerilor specialiști – 5,3 mil. lei;
- reorganizarea Instituției Publice „Școala Profesională nr.11" din Chișinău în Instituția Publică „Centrul multifuncțional de servicii sociale pentru persoane cu dizabilități mun. Chișinău" – 3,0 mil. lei.

Din alocațiile prevăzute pentru grupa dată, cheltuielile cu caracter instituțional (întreținerea curentă a instituțiilor bugetare) constituie 12 360,8 mil. lei sau 50,2%, iar 12 286,8 mil. lei sau 49,8% sunt destinate pentru *programe de activități/măsuri cu caracter ramural.*

Principalele *programe de activități/măsuri cu caracter ramural* includ:

- finanțarea instituțiilor de învățământ general din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale – 11 582,0 mil. lei;
- reorganizarea sistemului de administrare a învățământului general prin redistribuirea competențelor între autorități publice (reforma „Restart în educație") – 7 058,6 mil. lei;
- Planul (Comanda de Stat) pentru pregătirea cadrelor de specialitate – 3081,1 mil. lei, inclusiv granturi curente și capitale acordate – 99,3 mil. lei;

- implementarea a14 proiecte finanțate din surse externe - 534,3 mil. lei, dintre care:
  - Proiectul „Îmbunătățirea calității educației” – *228,7 mil. lei*;
  - Proiectul „Învățământul superior” – *134,2 mil. lei*;
  - Proiectul „Modernizarea școlilor” – *74,1 mil. lei*;
  - Proiectul „Asigurarea performanțelor în învățământul superior și cercetare” – *30,1 mil. lei*;
  - Proiectul ”Modernizarea infrastructurii educaționale în învățământul profesional tehnic” – *20,8 mil. lei*;
  - Proiectul „Asistența tehnică și financiară nerambursabilă acordată Republicii Moldova de către România” – *19,7 mil. lei*.
- asigurarea cu burse a elevilor, studenților și altor persoane din instituțiile de învățământ – 501,2 mil. lei;
- asigurarea funcționalității Agențiilor Teritoriale pentru Educație – 279,6 mil. lei;
- asigurarea sprijinului instituțiilor de învățământ preșcolar, primar și secundar (ciclul I și II) din alocațiile centralizate în bugetul Ministerului Educației și Cercetării – 256,4 mil. lei;
- implementarea măsurilor aferente Planului de creștere economică – 242,6 mil. lei;
- asigurarea alimentării elevilor din instituțiile de învățământ gimnazial, liceal și profesional tehnic secundar din subordinea Ministerului Educației și Cercetării – 74,7 mil. lei;
- asigurarea elevilor cu manuale școlare – 70,8 mil. lei;
- contribuția Guvernului pentru proiecte finanțate din surse externe – 45,6 mil. lei;
- renovarea și dotarea infrastructurii pentru educația antepreșcolară din Fondul Național de Dezvoltare Regională și Locală – 45,0 mil. lei;
- implementarea proiectelor de renovare/construcție a blocurilor sanitare în instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal – 26,2 mil. lei;
- desfășurarea examenelor de absolvire – 21,7 mil. lei;
- susținerea elevilor dotați – 15,9 mil. lei;
- asigurarea funcționării limbilor – 15,9 mil. lei;
- realizarea proiectelor de investiții capitale – 10,0 mil. lei;
- curriculum școlar – 4,5 mil. lei;
- organizarea odihnei de vară pentru copii – 3,9 mil. lei;
- cotizații la organismele internaționale – 1,7 mil. lei.

4.4.10. Protecție socială

Pentru anul 2027, prioritățile în domeniul protecției sociale sunt orientate spre reducerea sărăciei și excluziunii sociale, consolidarea protecției copilului și familiei, asigurarea sustenabilității sistemului de protecție socială și îmbunătățirea accesului populației la servicii sociale de calitate.

Pentru grupa funcțională *„Protecție socială”* în proiectul de buget pentru anul 2027 se prevăd alocații în sumă de 25 727,9 mil. lei sau 22,9% din cheltuielile bugetului de stat. Comparativ cu alocațiile aprobate/modificate pentru anul 2026, în anul 2027 se prevede o majorare de 1 542,2 mil. lei sau circa 6,4%, iar față de executat în anul 2025 - de 1 068,3 mil. lei sau circa 4,3 la sută.

Evoluția cheltuielilor și resurselor grupei date în anii 2025-2027 se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	2025 executat	2026 aprobat/ modificat	2027 proiect	*2027 proiect față de 2026 aprobat/modificat*	
				(+,-)	*%*
Cheltuieli, total	**24 659,6**	**24 185,7**	**25 727,9**	***1 542,2***	***106,4***
Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %	*26,8*	*23,4*	*22,9*	*-0,5*	*x*
cheltuieli curente	24 621,7	24 089,1	25 685,5	*1 596,4*	*106,6*
cheltuieli capitale	37,9	96,6	42,4	*-54,2*	*43,9*
Resurse total,	**24 659,6**	**24 185,7**	**25 727,9**	***1 542,2***	***106,4***
inclusiv:					
resurse generale	24 523,3	24 077,0	25 638,3	*1 561,3*	*106,5*
venituri colectate	66,5	73,7	71,7	*-2,0*	*97,3*
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	69,8	35,0	17,9	*-17,1*	*51,1*

Modificarea alocațiilor in proiectul bugetului pentru anul 2027 comparativ cu bugetul aprobat/modificat pe anul 2026 a fost determinată de:

- *majorări de alocații în sumă de 1 653,6 mil. lei pentru:*

o alocarea de resurse financiare pentru acordarea prestațilori sociale – 1352,3 mil. lei;

o cheltuielile pentru implementarea măsurilor din Agenda de reforme aferente Planului de creștere economică – 43,2 mil. lei;

o pentru întreținerea Serviciului social Sprijin pentru familii și copii – 55,9 mil. lei;

o pentru majorarea cuantumului indemnizației lunare destinate creșterii și îngrijirii copiilor aflați în plasament în serviciul de tutelă/curatelă, în cadrul Serviciului de asistență parentală profesionistă (APP) și al Caselor de copii de tip familial (CCTF), de la 1 400 lei la 3 000 lei per copil, pentru aproximativ 3 617 copii beneficiari – 69,4 mil. lei;

- cheltuieli pentru activitatea serviciilor sociale (inclusiv pentru cheltuieli de personal) în sumă de circa 132,8 mil. lei.

- *reduceri de alocații în sumă de 111,4 mil. lei, pentru:*
  - transferuri pentru acoperirea deficitului BASS – 77,2 mil. lei;
  - programul de stat ,,Prima casă" – 12,5 mil. lei;
  - indexarea depunerilor bănești ale cetățenilor în Banca de Economii – 4,0 mil. lei;
  - managementul autorităților administrative centrale – 8,5 mil. lei;
  - alte cheltuieli, inclusiv cheltuielilor suportate din proiecte finanțate din surse externe – 9,2 mil. lei.

Pentru anul 2027, politica în domeniul protecției sociale este orientată spre asigurarea continuității măsurilor asumate de stat și implementarea graduală a priorităților sectoriale.

Principalele priorități pentru anul 2027 vizează:

- Protecția copilului și familiei – reducerea sărăciei în rândul copiilor, prevenirea separării copilului de familie, dezvoltarea serviciilor de sprijin familial;
- Consolidarea sistemului de asistență socială, dezvoltarea serviciilor sociale comunitare și îmbunătățirea accesului grupurilor vulnerabile la servicii de calitate;
- Protecția persoanelor vulnerabile – dezvoltarea serviciilor destinate persoanelor cu dizabilități, persoanelor vârstnice și victimelor violenței în familie, inclusiv promovarea dezinstituționalizării.
- Asigurarea sustenabilității sistemului de protecție socială – finanțarea obligațiilor statului privind pensiile și prestațiile sociale, perfecționarea mecanismelor de acordare țintită a sprijinului social.

Principalele provocări rămân presiunile asupra sustenabilității sistemului de pensii, persistența sărăciei, accesul neuniform la servicii sociale și necesitatea eficientizării cheltuielilor publice.

Principalele programe de activități/măsuri cu caracter ramural includ:

Domeniul ,,Protecția socială a persoanelor cu dizabilități" – 2 046,5 mil. lei, destinate următoarelor măsuri:

- susținerea activității instituțiilor și serviciilor sociale pentru persoanele cu dizabilități (aziluri/centre de reabilitare, servicii sociale) – 1826,8 mil. lei;
- protezarea ortopedica a persoanelor cu dizabilități – 88,0 mil. lei;
- compensația pentru serviciile de transport persoanelor cu dizabilități – 131,7 mil. lei.

Domeniul ,,Protecția socială a familiei și copilului" – 577,2 mil. lei, destinate următoarelor măsuri:

- susținerea activității instituțiilor și serviciilor sociale pentru familii și copiii – 398,6 mil. lei;

- susținerea copiilor ramași fără îngrijirea părintească – 178,6 mil. lei.

Domeniul ,,Protecția șomerilor'' – 206,1 mil. lei, destinate măsurilor de protecție socială a șomerilor.

De rând cu acestea, se impun a fi specificate următoarele măsuri importante, precum:

- acordarea compensațiilor la energie sub formă de plată monetară – 2600,0 mil. lei;
- susținerea tinerilor specialiști cu studii medicale și farmaceutice, cu studii în medicină veterinară, susținerea cadrelor didactice tinere plasate în câmpul muncii din domeniul educației și culturii – 156,3 mil. lei;
- indexarea depunerilor bănești ale cetățenilor în Banca de Economii – 12,0 mil. lei;
- realizarea Programului de stat ,,Prima casă'' – 120,0 mil. lei.

Din totalul alocațiilor prevăzute pentru sectorul menționat, pentru *măsurile aferente Agendei de reforme a Planului de creştere al Republicii Moldova* sunt preconizate 259,9 mil. lei, cu 43,2 mil. lei mai mult față de anul 2026. Printre măsurile prioritare se regăsesc:

- consolidarea măsurilor active pe piața muncii – 36,0 mil. lei;
- recrutarea specialiștilor în domeniul protecției copilului – 3,6 mil. lei;
- dezvoltarea Sistemului informațional ,,VioData'' – 3,6 mil. lei.

Pentru proiectul investițional ,,Sistemul Informațional ,,Registrul de stat VioData"" este prevăzută o contribuție în sumă de 5,0 mil. lei, destinată implementării soluției informaționale și consolidării capacităților de evidență și gestionare a datelor în domeniul de competență.

În anul 2027, în cadrul acestei grupe funcționale se prevede continuarea implementării proiectelor finanțate din surse externe, principalele fiind:

- Proiectul ,,Acordarea asistenței tehnice pentru consolidarea sistemului de protecție a copilului, inclusiv a serviciilor sociale'' – 11,9 mil. lei, destinat sprijinirii consolidării capacităților sistemului de protecție a copilului;
- Proiectul ,,Suport pentru acoperirea cheltuielilor aferente utilităților centrelor de plasament temporar pentru refugiați'' – 6,0 mil. lei, pentru asigurarea funcționării acestor centre.

Din transferurile de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat, 20,0% sau 4 402,2 mil. lei sunt direcționate pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat, cu 77,2 mil. lei sau 1,7% mai puțin față de aprobat/modificat 2026. Pentru plata prestațiilor sociale și finanțarea altor cheltuieli prevăzute de legislație, transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat se estimează în volum de 17616,2 mil. lei sau 80,0% din transferurile totale pentru anul 2027, cu 1 352,2 mil. lei sau 8,3% mai mult comparativ cu anul 2026.

Transferurile cu destinație specială către bugetele locale pentru asistența socială au fost estimate în sumă de 310,3 mil. lei, ceea ce constituie cu 6,0 mil. lei mai mult față de aprobat/modificat 2026, factorii principali care au condiționat această majorare constituie modificarea cadrului normativ în domeniul susținerii tinerilor specialiști din domeniul educației, alocații suplimentare pentru reforma salarială în sectorul bugetar.

4.5. Raporturile dintre bugetul de stat și componentele bugetului public național

4.5.1. Transferurile către bugetele locale

Pentru anul 2027 raporturile între bugetul de stat cu bugetele locale sunt stabilite în baza Legii nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, Codul fiscal nr.1163/1997, Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018, precum și alte acte normative.

Astfel, raporturile dintre bugetul de stat și bugetele locale se rezumă la:

1) transferuri cu destinație generală;
2) transferuri cu destinație specială.

Conform calculelor efectuate pentru anul 2027 volumul total al transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale se cifrează la 16 922,1 mil. lei, dintre care:

- transferuri cu destinație generală – 2 294,2 mil. lei;
- transferuri cu destinație specială – 13 754,3 mil. lei;
- transferuri de compensare – 45,1 mil. lei;
- alte transferuri curente cu destinație generală – 828,5 mil. lei.

Transferuri cu destinație generală

Volumul transferurilor cu destinație generală (de echilibrare) de la bugetul de stat către bugetele locale de ambele niveluri pentru anul 2027 constituie 2 294,2 mil. lei, fiind cu 2,6% (61,6 mil. lei) în descreștere comparativ cu volumul aprobat/modificat pentru anul 2026.

În ansamblu, diminuarea transferurilor cu destinație generală alocate afectează doar bugetele locale de nivelul al doilea și este determinată de implementarea reformei „Restart în educație”, în conformitate cu prevederile Legii nr.200/2026 pentru modificarea unor acte normative, prin preluarea la nivel central a finanțării instituțiilor de învățământ primar, gimnazial, liceal și special, cu excepția municipiilor Chișinău și Bălți și a UTA Găgăuzia, pentru care aplicarea noilor prevederi este prevăzută începând cu 1 ianuarie 2028.

Transferurile cu destinație generală pentru anul 2027 se efectuează în proporție de 54,9% din Fondul de susținere financiară (FSF) a unităților administrativ-teritoriale (UAT), calculate conform prevederilor legale, ceea ce

reprezintă o diminuare a cotei din FSF a UAT cu 9 puncte procentuale față de anul 2026 (63,9%). Repartizarea acestora se realizează pe bază de formulă distinctă pentru fiecare UAT de nivelul întâi și nivelul al doilea pe baza datelor conform execuției bugetare din anul 2025, parametrul de divizare, de asemenea, diminuându-se cu 11,6 puncte procentuale (de la 29,6% la 18,0%).

Fondul de susținere financiară a UAT se formează din impozitul pe venitul persoanelor fizice, nealocat sub formă de defalcări la bugetele locale, care pentru anul 2027, conform execuției bugetare din anul 2025, constituie 3 576,0 mil. lei, suplimentat cu o cotă-parte de 10% din impozitul pe venitul obținut din activitatea de întreprinzător încasat în bugetul de stat în anul 2025 în sumă de 602,7 mil. lei.

Transferuri cu destinație specială

Conform prevederilor Legii nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale se alocă pentru finanțarea:

a) învățământului preșcolar, primar, secundar-general, special și complementar (extrașcolar);

b) competențelor delegate autorităților administrațiilor publice locale (în continuare - APL);

c) infrastructurii drumurilor de interes raional (municipal);

d) altor măsuri speciale.

Totodată, ținând cont că școlile sportive sunt instituții de învățământ extrașcolar, finanțarea acestora, la fel, se efectuează din contul transferurilor cu destinație specială.

Transferuri cu destinație specială pentru învățământ

Pentru anul 2027 suma transferurilor cu destinație specială pentru instituțiile de învățământ va constitui 11 582,0 mil. lei, fiind cu circa 32,5% (5 574,0 mil. lei) mai puțin comparativ cu suma transferurilor aprobate/modificate în anul 2026.

Factorii care au influențat modificarea transferurilor cu destinație specială pentru învățământ comparativ cu planul aprobat/modificat în anul 2026 sunt:

- *majorări de alocații în sumă de 1 014,1 mil. lei pentru:*

- implementarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar – 920,6 mil. lei;

- normele financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor – 60,1 mil. lei;

- deschiderea grupelor noi în instituțiile de învățământul preșcolar – 1,5 mil. lei;

- creșterea numărului de beneficiari de compensații bănești anuale în mărime de 4000 lei pentru personalul de conducere și didactic din instituțiile de învățământ general public, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.969/2018 – 6,0 mil. lei;

- costul obligațiilor salariale aferente lunii decembrie 2026 pentru personalul din instituțiile de învățământ fără statut de persoană juridică, care vor fi achitate în luna ianuarie a anului 2027, prin transferuri de la bugetul de stat la bugetele locale, conform prevederilor art. VIII, alin.24) din Legea nr.200/2026 pentru modificarea unor acte normative (reforma „Restart în educație"), prezentat de Ministerul Educației și Cercetării – 25,9 mil. lei.

• *reduceri de alocații în sumă de 6 588,1 mil. lei, în legătură cu:*

- centralizarea în bugetul Ministerului Educației și Cercetării a unui cuantum de resurse din contul plafonului de cheltuieli pentru instituțiile de învățământ preșcolar, primar și secundar (ciclurile I și II) în sumă de 25,6 mil. lei;

- revizuirea alocațiilor aferente implementării prevederilor Legii nr.200/2026 pentru modificarea unor acte normative, în legătură cu reforma „Restart în educație" în sumă de 6 499,9 mil. lei;

- excluderea cheltuielilor cu caracter unic în sumă de 62,6 mil. lei.

Transferuri cu destinație specială pentru școlile sportive

Suma transferurilor cu destinație specială pentru *școlile sportive* constituie 509,8 mil. lei, fiind cu 10,2% (47,3 mil. lei) mai mult comparativ cu suma transferurilor aprobate/modificate în anul 2026.

Factorii care au influențat modificarea transferurilor cu destinație specială pentru școlile sportive comparativ cu planul aprobat/modificat în anul 2026 sunt:

• *majorări de alocații în sumă de 51,4 mil. lei pentru:*

- asigurarea cheltuielilor de personal generate de implementarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unic de salarizare în sectorul bugetar – 48,5 mil. lei;

- înființarea unei școli sportive în orașul Anenii Noi, finanțate din transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale - 2,9 mil. lei.

• *reduceri de alocații în sumă de 4,1 mil. lei*, în legătură cu excluderea cheltuielilor de o singură dată.

Transferuri pentru unele plăți sociale, indemnizații și servicii sociale

Suma transferurilor cu destinație specială pentru plățile sociale efectuate din bugetul de stat către bugetele locale pentru anul 2027 constituie 260,8 mil. lei, fiind cu 14,3% (43,5 mil. lei) mai puțin comparativ cu suma transferurilor aprobate/modificate în anul 2026.

Diminuarea transferurilor respective este determinată de implementarea reformei „Restart în educație" în conformitate cu prevederile Legii nr.200/2026 pentru modificarea unor acte normative, prin care plata indemnizațiilor și compensațiilor tinerilor specialiști din domeniul educației va fi efectuată din bugetul Ministerului Educației și Cercetării prin transferuri către Agențiile Teritoriale în Educație (ATE), cu excepția municipiilor Chișinău și Bălți și a UTA Găgăuzia.

Ca transferuri cu destinație specială pentru finanțarea competențelor delegate autorităților administrației publice locale sunt prevăzute:

A. Plăţile sociale:

1. *Compensația pentru serviciile de transport,* care prevede compensația cheltuielilor pentru călătoria în transportul comun urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor) și compensația anuală pentru cheltuielile legate de serviciile de transport, care se acordă persoanelor cu dizabilități locomotorii, persoanelor cu dizabilități severe și accentuate, copiilor cu dizabilități, precum și persoanelor care însoțesc persoane cu dizabilități severe sau copii cu dizabilități - prevăzute în art.49 al Legii privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr. 60/2012. Pentru anul 2027 se prevede acordarea compensației în volum de 38,0 mil. lei.

2. *Indemnizaţii pentru copiii rămaşi fără ocrotire părintească şi a celor rămaşi temporar fără ocrotire părintească, care prevede indemnizații pentru copiii adoptaţi şi cei aflaţi sub tutelă/curatelă* și *indemnizaţii pentru copiii cu vârsta de 7-17 ani, în cazul elevilor/studenţilor cu vârsta de până la 18 ani, persoane apte de muncă, în cazul elevilor/studenţilor cu vârstă mai mare de 18 ani.*

Pentru anul 2027, pentru ambele categorii de beneficiari au fost prevăzute mijloace financiare în mărime de 16,6 mil. lei.

3. *Prestațiile sociale pentru copiii plasaţi în serviciile sociale* conform prevederilor Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 378/2018.

Pentru anul 2027 sunt prevăzute mijloace financiare în mărime de 4,1 mil. lei pentru asigurarea cu bani de buzunar a copiilor plasați în serviciile asistență parentală profesionistă, case de copii de tip familial, centre de plasament temporar și copii aflați sub tutelă/curatelă, începând cu clasa a V-a și până la împlinirea vârstei de 18 ani sau, după caz, finalizarea anului de studii.

4. *Indemnizaţii şi compensaţii pentru absolvenţii instituţiilor de învăţământ superior şi profesional tehnic post-secundar, încadraţi în instituţiile de învăţământ în primii 5 ani după absolvirea acestora.*

Pentru plata indemnizației unice și pentru compensarea lunară a cheltuielilor pentru închirierea spațiului locativ, consumului de energie termică și electrică a personalului didactic angajat în instituțiile de învățământ publice din mediul rural și centrele raionale în conformitate cu prevederile art. 134 alin. (5) și (6) din Codul Educației pentru anul 2027 sunt prevăzute transferuri în sumă de 47,1 mil. lei pentru municipiile Bălți și Chișinău și UTA Găgăuzia.

5. *Indemnizaţii pentru absolvenţi ai instituţiilor de învăţământ superior şi profesional tehnic de profil cultural* care, în primul an după absolvire, se angajează pe o normă întreagă, prin repartizare de către Ministerul Culturii, conform Hotărârii Guvernului nr.392/2024. În acest scop pentru anul 2027 sunt prevăzute mijloace

financiare pentru autoritățile publice locale de nivelul al doilea în mărime de 1,3 mil. lei.

6. *Compensarea cheltuielilor pentru diferența de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari, Căușeni și Anenii Noi,* potrivit Legii nr. 1435/2002 pentru compensarea diferenței de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari, Căușeni și Anenii Noi.

Pentru anul 2027, în acest scop sunt prevăzute mijloace financiare în volum de 138,2 mil. lei.

B. Servicii sociale în volum de 15,5 mil. lei, care includ:

1) Centrul de reabilitare a victimelor violenței în familie din UTA Găgăuzia (Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie) - 2,0 mil. lei;

2) Centrele regionale HIV/SIDA din municipiile Chișinău și Comrat (Hotărârea Guvernului nr.1010/2016 cu privire la aprobarea Regulamentului - cadru privind organizarea și funcționarea Centrului social regional pentru asistența persoanelor infectate HIV/SIDA și a membrilor familiilor acestora) - 5,3 mil. lei;

3) Activitatea mediatorului comunitar (Hotărârea Guvernului nr.557/2013 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea activității mediatorului comunitar) - 8,2 mil. lei;

De asemenea, pentru anul 2027 sunt prevăzute transferuri cu destinație specială pentru cantinele de ajutor social pentru autoritățile publice locale de nivelul I (din mijloacele Fondului de susținere a populației) în sumă de 3,7 mil. lei, care vor fi alocate de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

Suma *transferurilor cu destinație specială pentru compensarea scutirilor de la plata impozitului funciar (venituri ratate) ale deținătorilor de terenuri agricole* situate după traseul Râbnița-Tiraspol pentru anul 2027 va constitui 0,3 mil. lei**,** în conformitate cu prevederile Legii nr. 39/2006 privind instituirea unor măsuri suplimentare de susținere a activității de întreprinzător desfășurate în localitățile din stânga Nistrului ale raionului Dubăsari, precum și a Regulamentului privind modul de compensare a veniturilor bugetelor locale, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, ratate în legătură cu scutirea deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Râbnița-Tiraspol de la plata impozitului funciar, plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și plata primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.567/2007.

Transferuri cu destinație specială pentru infrastructura drumurilor de interes raional (municipal)

Suma transferurilor cu destinație specială pentru *infrastructura drumurilor* în anul 2027 pentru bugetele locale de nivelul al doilea va constitui 1 397,7 mil. lei, fiind cu 35,2% (364,1 mil. lei) mai mult comparativ cu suma transferurilor aprobate/modificate în anul 2026 ca urmare a creșterii Fondului rutier și, respectiv, costului de întreținere a unui km echivalent, precum și majorării încasărilor din taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova, calculate proporțional numărului populației din municipiile Bălți, Chișinău și UTA Găgăuzia.

Transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale de nivelul al doilea pentru infrastructura drumurilor locale au fost calculate în funcție de numărul de kilometri echivalenți administrați de către autoritățile administrației publice locale în baza Legii fondului rutier nr.720/1996, cu modificările și completările ulterioare.

Având în vedere că municipiile Bălți și Chișinău, în conformitate cu prevederile Legii nr.436/2006 privind administrația publică locală, exercită competențele APL de ambele nivele, aceste bugete municipale beneficiază suplimentar de transferuri cu destinație specială, calculate și repartizate potrivit mecanismului aplicat bugetelor locale de nivelul întâi, proporțional numărului populației.

Alte transferuri curente cu destinație generală

Pentru anul 2027 volumul transferurilor curente cu destinație generală pentru bugetele locale va constitui 828,5 mil. lei, fiind cu 6,5% (50,8 mil. lei) mai mult comparativ cu suma transferurilor aprobate/modificate în anul 2026.

Astfel, pentru asigurarea cu resurse domeniul propriu de activitate a bugetelor satelor (comunelor), orașelor (municipiilor, cu excepția municipiilor Bălți și Chișinău) aferent infrastructurii drumurilor publice locale, din contul taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova au fost prevăzute circa 805,0 mil. lei, fiind cu 5,4% (41,4 mil. lei) mai mult comparativ suma transferurilor aprobate/modificate în anul 2026.

Aceste transferuri sunt calculate și distribuite proporțional numărului populației cu reședință obișnuită din teritoriul unității administrativ-teritoriale respective, în baza datelor oficiale prezentate de către Biroul Național de Statistică la 01.01.2026, în cuantum de 100% din volumul total al taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova.

Pentru anul 2027 în volumul total al transferurilor curente cu destinație generală sunt prevăzute mijloace financiare în sumă de 10,5 mil. lei pentru Consiliul raional Dubăsari pentru acoperirea insuficienței de resurse financiare proprii, determinată de lipsa orașului-reședință de raion în calitate de contribuitor la bugetul

raional, precum și urmare a modificării cotelor de defalcare de la impozitul pe venitul persoanelor fizice (100% pentru bugetele locale de nivelul întâi).

De asemenea, pentru anul 2027 (cu menținerea mecanismului până în anul 2030) sunt prevăzute transferuri cu destinație generală în sumă totală de 3,7 mil. lei pentru susținerea bugetelor locale ale UAT amalgamate din or. Leova și comuna Călinești, raionul Fălești, dintre care 2,7 mil.lei pentru or. Leova și 1,0 mil. lei pentru comuna Călinești. Mijloacele financiare respective sunt incluse în legea bugetară anuală în conformitate cu prevederile pct.120 din Metodologia de amalgamare voluntară a unităților administrativ-teritoriale, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.925/2023.

În același timp, pentru anul 2027 au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 9,3 mil. lei pentru bugetele locale de nivelul al doilea, destinate acoperirii obligațiilor salariale aferente lunii decembrie 2026 pentru personalul din cadrul organelor locale de specialitate în domeniul învățământului, transferat la Agențiile Teritoriale pentru Educație (ATE), în conformitate cu prevederile alin.24) al art.VIII din Legea nr.200/2026 pentru modificarea unor acte normative (reforma ,,Restart în educaţie").

Transferuri de compensare

Ca urmare a implementării reformei ,,Restart în educație", conform Legii nr.200/2026 pentru modificarea unor acte normative, cu impact negativ asupra unor bugete raionale prin modificarea anumitor parametri de calcul a transferurilor de echilibrare, urmare a centralizării la nivel central (MEC) a mijloacelor pentru instituțiile de învățământ primar, gimnazial, liceal și special, pentru anul 2027 în bugetul de stat sunt prevăzute transferuri de compensare în sumă de 45,1 mil. lei, în scopul compensării pierderilor de venituri ale bugetelor locale afectate de implementarea acestei reforme.

Transferurile de la bugetul de stat la bugetele locale pentru anul 2027 se prezintă în anexa nr.7 la proiectul de lege.

4.5.2. Transferurile către bugetul asigurărilor sociale de stat

Transferurile de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2027 au fost estimate în sumă de 22 018,4 mil. lei, ceea ce constituie cu 1 275,0 mil. lei mai mult față de aprobat/modificat 2026.

Raporturile între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat se realizează prin:

- transferuri cu destinație specială pentru acordarea prestațiilor sociale și pentru alte cheltuieli care, potrivit legislației în vigoare, se suportă de la bugetul de stat prin intermediul bugetului asigurărilor sociale de stat. Pentru anul 2027, acestea

au fost estimate în volum de 17 616,2 mil. lei, sau cu 1 352,2 mil. lei mai mult față de aprobat/modificat 2026;

- transferuri de la bugetul de stat pentru acoperirea insuficienței veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat, în cazul în care resursele acestuia nu acoperă cheltuielile, care se estimează în sumă de 4 402,2 mil. lei, cu 77,2 mil. lei mai puțin față de aprobat/modificat 2026.

Majorarea transferurilor cu destinație specială este determinată de impactul cumulat al ajustării cuantumului prestațiilor sociale în conformitate cu indicatorii macroeconomici prognozați, al evoluției numărului de beneficiari, precum și al necesităților de finanțare a măsurilor de protecție socială suportate de la bugetul de stat. Evoluția acestor cheltuieli reflectă atât majorările aferente prestațiilor existente, cât și ajustarea necesarului de resurse în funcție de dinamica beneficiarilor și de particularitățile programelor de asistență socială.

Cu referire la transferurile destinate acoperirii deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat, se remarcă diminuarea moderată a acestora, pe fondul creșterii veniturilor proprii ale sistemului public de asigurări sociale. Totodată, menținerea unui volum semnificativ al transferurilor pentru acoperirea deficitului evidențiază necesitatea continuării măsurilor orientate spre consolidarea sustenabilității financiare a bugetului asigurărilor sociale de stat.

4.5.3. Transferurile către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală

Pentru anul 2027, relațiile între bugetul de stat și fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală se realizează prin transferuri de la bugetul de stat în sumă de 8 256,8 mil. lei pentru:

a) asigurarea obligatorie de asistență medicală a unor categorii de persoane neangajate pentru care Guvernul are calitatea de asigurat – 8 048,9 mil. lei;

b) realizarea programului național de ocrotire a sănătății „Controlul și profilaxia diabetului zaharat” – 173,4 mil. lei;

c) acoperirea cheltuielilor suportate de IMSP în acordarea serviciilor medicale refugiaților din Ucraina – 10,0 mil. lei;

d) cheltuielile pentru implementarea măsurilor din Agenda de reforme aferentă Planului de creștere economică – 24,5 mil. lei.

4.6. Acțiuni generale

În bugetul de stat la compartimentul Acțiuni generale se prevăd alocații în sumă totală de 28 039,9 mil. lei, ceea ce reprezintă 25,0% din totalul cheltuielilor bugetului de stat.

Din alocațiile reflectate la compartimentul respectiv, următoarele sunt destinate pentru:

- transferuri către bugetele locale în sumă de 16 918,4 mil. lei, ceea ce reprezintă 60,3% din suma totală a alocațiilor prevăzută la capitolul dat;
- deservirea datoriei de stat în sumă 8 200,0 mil. lei de sau 29,2% din alocațiile compartimentului;
- fondurile de urgență ale Guvernului - în sumă de 350,0 mil. lei sau 1,2% din suma totală a alocațiilor la Acțiuni generale;
- asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar – 944,7 mil. lei sau 3,4% din alocațiile compartimentului;
- asigurarea financiară a contribuției Guvernului pentru proiectele investiționale aprobate de către Platforma de Investiții în Vecinătate a Uniunii Europene (NIP), în conformitate cu Planul de creștere economică pentru Republica Moldova în sumă de 965,0 mil. lei;
- implementarea Programului de stat „Prima Casă" – 120,0 mil. lei;
- plata cotizaţiilor către organizaţiile internaţionale în care Republica Moldova are statut de membru – 58,4 mil. lei;
- transferul contribuţiei Republicii Moldova la Centrul Regional de Dezvoltare a Capacităţilor pentru Europa de Sud-Est (SEETAC), administrat de Fondul Monetar Internațional – 3,6 mil. lei;
- suplinirea, după necesitate, a alocaţiilor instituţiilor bugetare ca urmare a creşterii tarifelor la resursele energetice – 100,0 mil. lei;
- deservirea bancară – 94,1 mil. lei;
- asigurarea plăților pentru despăgubiri civile – 50,0 mil. lei;
- subvenționarea locurilor de muncă – 20,0 mil. lei;
- activități de reintegrare a țării – 25,0 mil. lei;
- compensarea pierderilor pentru depunerile bănești în Banca de Economii – 12,0 mil. lei;
- susținerea programului „Diaspora Acasă Reușește „DAR 1+3" – 10,0 mil. lei;
- compensarea cheltuielilor persoanelor represate și ulterior reabilitate – 4,9 mil. lei;
- serviciile companiilor de raiting – 3,7 mil. lei.

Descrierea detaliată a alocațiilor prevăzute la acțiuni generale se regăsește în funcțiile respective.

4.7. Prioritățile de cheltuieli în conformitate cu Agenda de reforme aferente Planului de creștere economică al RM

Alocările bugetare preconizate pentru anul 2027, reflectă angajamentul Republicii Moldova de a susține implementarea Agendei de reforme și proiectele prioritare pentru dezvoltarea economică a țării.

Pentru anul 2027, în vederea realizării măsurilor din Agenda de reforme și a susținerii proiectelor care contribuie la dezvoltarea economică a Republicii Moldova, se preconizează alocarea sumei totale de circa 5 629,2 mil. lei, inclusiv 3032,0 mil. lei pentru realizarea măsurilor din Agenda de reforme și 2 597,2 mil. lei pentru alte proiecte care contribuie la dezvoltarea economică a țării.

Cea mai mare pondere a resurselor financiare aferente Agendei de reforme este direcționată spre susținerea realizării măsurilor și acțiunilor stabilite în cadrul Pilonului 1 „Dezvoltarea sectorului privat" – 1 809,3 mil. lei, reprezentând 32,1% din totalul alocațiilor aferente Planului de creștere economică.

Restul resurselor aferente celor șase piloni ai Agendei de reforme se repartizează după cum urmează:

- Pilonul 2 „Competitivitate și infrastructură digitală" – 310,1 mil. lei, reprezentând 5,5%;
- Pilonul 3 „Guvernarea economică" – 83,5 mil. lei, reprezentând 1,5%;
- Pilonul 4 „Capitalul social" – 562,7 mil. lei, reprezentând 10,0%;
- Pilonul 5 „Tranziție verde și capital natural" – 43,1 mil. lei, reprezentând 0,8%;
- Pilonul 6 „Securitatea și eficiența energetică" – 1,5 mil. lei, reprezentând 0,03%;
- Pilonul 7 „Valori fundamentale" – 221,6 mil. lei, reprezentând 3,9%.

Astfel, cea mai mare parte a resurselor este orientată către Pilonul 1 „Dezvoltarea sectorului privat" și către proiecte care contribuie la dezvoltarea economică a țării (proiecte de investiții și de infrastructură), ceea ce evidențiază prioritatea acordată stimulării mediului de afaceri, investițiilor și creșterii economice. Totodată, alocările pentru Pilonul 4 „Capitalul social" și Pilonul 2 „Competitivitate și infrastructură digitală" demonstrează importanța dezvoltării capitalului uman și a modernizării infrastructurii digitale.

Detalierea cheltuielilor pentru măsurile aferente Planului de creștere economică, precum și a cheltuielilor/investițiilor capitale aferente NIP, inclusiv repartizarea acestora pe autorități bugetare, este prezentată în Tabelul nr. 18 la Nota de fundamentare.

Tabele la Nota de fundamentare:

Tabelul nr.1 *„Indicatorii macroeconomici pe anii 2023-2029"*

Tabelul nr.2 *„Evoluția bugetului public național conform clasificației economice pe anii 2024-2029"*

Tabelul nr.3 *„Evoluția bugetului public național conform clasificației funcționale pe anii 2024-2029”*

Tabelul nr.4 *„ Structura bugetului de stat conform clasificației economice pe anii 2024-2029”*

Tabelul nr.5 *„Structura veniturilor bugetului de stat conform clasificației economice pe anii 2024-2029”*

Tabelul nr.6 *„Structura cheltuielilor bugetului de stat conform clasificației funcționale pe anii 2024-2029”*

Tabelul nr.7 *„Structura cheltuielilor bugetului de stat conform clasificației economice pe anii 2024-2029”*

Tabelul nr.8 *„Sinteza programelor autorităților bugetare incluse în bugetul de stat pe anii 2024-2029”*

Tabelul nr.9 *„Informație privind efectivul de personal pe autorități bugetare pe anii 2026-2027”*

Tabelul nr.10 *„Sinteza proiectelor finanțate din surse externe, incluse în bugetul de stat pe anii 2024-2029”*

Tabelul nr.11 *„ Activitățile care urmează a fi finanțate în cadrul proiectelor finanțate din surse externe incluse în bugetul de stat pentru anul 2027”*

Tabelul nr.12 *„Cheltuieli pentru contribuția Guvernului la implementarea proiectelor finanțate din surse externe pe autorități bugetare și proiecte pentru anii 2024-2029”*

Tabelul nr.13 *„Cheltuielile de investiții capitale finanțate din bugetul de stat pe autorități bugetare și proiecte pe anii 2024-2029”*

Tabelul nr.14 *„Sinteza proiectelor/măsurilor finanțate din fondul rutier în anii 2025-2026 și propuneri pentru anul 2027”*

Tabelul nr.15 *„Sinteza proiectelor/măsurilor finanțate din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală în anii 2025-2026 și propuneri pentru anul 2027”*

Tabelul nr.16 *„Sinteza măsurilor/proiectelor finanțate din Fondul Național pentru Mediu în anii 2025-2026 și propuneri pentru anul 2027”*

Tabelul nr.17 *„Propunerile de buget pentru anul 2027 ale autorităților bugetare independente/autonome”*

Tabelul nr.18 *„Cheltuielile pentru măsurile aferente Planului de creștere economică al Republicii Moldova”*

Notă privind riscurile bugetar-fiscale

Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2025 și semestrul I, 2026 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat.

Ministra finanțelor

Digitally signed by Belous Victoria
Date: 2026.11.17 13:42:53 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova
MOLDOVA EUROPEANĂ

Victoria BELOUS